

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra statistiky

Diplomová práce

UKRAJINSKÁ DIASPORA V ČESKÉ REPUBLICE

Ondřej MURAVECKÝ

© 2015 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra statistiky

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Ondřej Muravecký

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Ukrajinská diaspora v České republice

Název anglicky

Ukrainian diaspora in the Czech Republic

Cíle práce

Cílem práce je analýza relevantních ukazatelů ekonomického, sociálního a kulturního života ukrajinské národnostní skupiny žijící na území České republiky. Budou hledány a hodnoceny příčiny a důsledky migrace ukrajinských migrantů z časového pohledu. Práce se též zaměří na posouzení vztahů mezi majoritní a minoritní ukrajinskou skupinou obyvatel. Významným zdrojem kvantitativních dat bude databáze Českého statistického úřadu, Ministerstva vnitra České republiky, dále údaje nevládních institucí zabývajících se národnostními menšinami a v neposlední řadě provedené dotazníkové šetření. Výsledky analýz budou použity pro formulaci návrhů a doporučení pro zlepšení postavení národnostní skupiny v české majoritní společnosti.

Metodika

Vytvořená databáze kvantitativních dat bude statisticky vyhodnocena za pomoci metod z oblasti časových řad, indexní analýzy, ukazatele demografického vývoje a z oblasti analýzy závislosti kvalitativních znaků.

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

integrace, majorita, migrace, minorita, národnostní menšiny v ČR, rasismus, rasová diskriminace, ukrajinská diaspora, ukrajinská menšina

---

Doporučené zdroje informací

BITTNEROVÁ, D., MORAVCOVÁ, M.: Kdo jsem a kam patřím?: identita národnostních menšin a etnických komunit na území České republiky. 1. vyd. Praha, 2005, 459 s. ISBN 80-902-7858-2.

HINLDS, R., HRONOVÁ, S., SEGER, J., FISCHER, J.: Statistika pro ekonomy. 8. vyd. Praha : Professional Publishing, 2007. ISBN 978-80-86946-43-6.

KOPŘIVOVÁ, A.: Osudy ruské emigrace v ČSR po r. 1945. In : Ruská a ukrajinská emigrace v ČSR v letech 1918-1.1945. Sv. Praha : Seminář pro dějiny východní Evropy při Ústavu světových dějin FF UK, 1993. 127 s.

KOPŘIVOVÁ, A.: Střediska ruského emigrantského života v Praze: (1921-1952). Praha : Národní knihovna ČR, Slovanská knihovna, 2001. 113 s. ISBN 80-705-0378-5.

PAVLÍKOVÁ, E., SLÁDEK K.: Sociální situace a religiozita ukrajinských migrantů v ČR: kolektivní monografie. Červený Kostelec : Pavel Mervart, 2009, 120 s. ISBN 978-808-6818-955.

RÁKOCZYOVÁ, M., TRBOLA R., HOFÍREK O.: Sociální integrace přistěhovalců v České republice. Praha : Sociologické nakladatelství (SLON), 2009. 309 s. ISBN 978-80-7419-023-0.

ŘEZANKOVÁ, H.: Analýza dat z dotazníkových šetření. 1. vyd. Praha : Professional Publishing, 2007, 212 s. ISBN 978-80-86946-49-8.

SLÁDEK, K.: Ruská diaspora v České republice: sociální, politická a religiozní variabilita ruských migrantů. Červený Kostelec : Pavel Mervart, 2010. 144 s. ISBN 978-80-87378-49-6.

ŠIŠKOVÁ, T., ed.: Výchova k toleranci a proti rasismu: Multikulturní výchova v praxi. 2. vyd. Praha : Portál, 2008, 280 s. ISBN 978-80-7367-183-2.

ŠIŠKOVÁ, T.: Menšiny a migranti v České republice: my a oni v multikulturní společnosti 21. století. Vyd. I. Praha : Portál, 2001, 188 s. ISBN 80-717-8648-9.

TRBOLA, R., RÁKOCZYOVÁ M.: Institucionální podmínky sociální integrace cizinců v ČR. Brno : Barrister, 2011. 210 s. ISBN 978-808-7474-198.

V průběhu zpracování diplomové práce bude doporučena další literatura.

Předběžný termín obhajoby

2015/06 (červen)

Vedoucí práce

doc. Ing. Marie Prášilová, CSc.

Elektronicky schváleno dne 15. 10. 2014

prof. Ing. Libuše Svatošová, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 11. 11. 2014

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 16. 03. 2015

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Ukrajinská diaspora v České republice" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucí diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury v závěru práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 16. března 2015

.....

Ondřej MURAVECKÝ

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval doc. Ing. Marii Prášilové, CSc. za její odborné vedení, cenné rady a připomínky v průběhu zpracování diplomové práce. Dále bych chtěl poděkovat všem, kteří mi pomohli zorientovat se v dané problematice.

UKRAJINSKÁ DIASPORA V ČESKÉ REPUBLICE

UKRAINIAN DIASPORA IN THE CZECH REPUBLIC

SOUHRN

Diplomová práce řeší problematiku národnostních menšin, především pak vztahy mezi majoritní českou a minoritní ukrajinskou skupinou obyvatel v České republice. Ukrajinská národnostní menšina se na českém území objevuje již od roku 1921 a náhled českých občanů vůči ukrajinské menšině je stále negativní a odmítavý. Práce je rozdělena do dvou částí. První část je zaměřena na zhodnocení postavení ukrajinské národnostní menšiny v České republice. Druhá část práce analyzuje a hodnotí vzájemné vztahy mezi ukrajinskou a českou společností na základě dotazníkového šetření, které probíhalo prostřednictvím elektronického formuláře. Dotazníkového šetření se zúčastnili, jak čeští občané, tak i občané z Ukrajiny. Práce je ukončena zhodnocením dotazníkového šetření a jsou popsány návrhy a opatření, která by pomohla zlepšit vztahy mezi majoritní a minoritní skupinou obyvatel v České republice.

Klíčová slova: integrace, majorita, migrace, minorita, národnostní menšina, rasová diskriminace, Ukrajina, ukrajinská diaspora, ukrajinská menšina, xenofobie

SUMMARY

The diploma work deals with the issue of ethnic minorities, especially relationship between the Czech majority and the Ukrainian minority in the Czech Republic. The Ukrainian ethnic minority has been present in Czech area since 1921 and the Czech citizens' opinion about the Ukrainian minority is still negative and disapproving. The work is divided into two parts. The first part is focused on evaluation of Ukrainian ethnic minority's situation in the Czech Republic. The second part analyses and evaluates mutual relationships between Ukrainian and Czech societies based on a questionnaire research which was conducted by means of electronic form. Czech as well as Ukrainian citizens took part in the questionnaire research. The work is finished with evaluation of the questionnaire research and suggestions and measures which could help to improve relationships between the majority and the minority group in the Czech Republic are described.

Keywords: integration, majority, migration, minority, ethnic minority, racial discrimination, Ukraine, Ukrainian diaspora, Ukrainian minority, xenophobia

OBSAH

1	ÚVOD	10
2	CÍL A METODIKA DIPLOMOVÉ PRÁCE.....	11
2.1	Cíl práce	11
2.2	Metodika práce.....	11
3	LITERÁRNÍ REŠERŠE	14
3.1	Pojmosloví.....	15
3.1.1	Xenofobie.....	15
3.1.2	Rasismus	16
3.1.3	Rasová diskriminace a rasové násilí	17
3.2	Právní vymezení národnostních menšin v České republice.....	17
3.2.1	Právní rámec národnostně menšinové politiky	19
3.2.2	Mezinárodní nástroje národnostně menšinové politiky	19
3.3	Etnické národnostní menšiny	20
3.4	Proces získávání povolení k pobytu	21
3.4.1	Přechodný pobyt cizinců na území České republiky	22
3.4.2	Dlouhodobý pobyt nad 90 dnů (dlouhodobá víza)	22
3.4.3	Dlouhodobý pobyt, povolení k dlouhodobému pobytu za účelem	24
3.4.4	Trvalý pobyt cizinců na území České republiky	28
3.5	Rovnocenné příležitosti cizinců	29
3.5.1	Právo na vzdělání.....	29
3.5.2	Rodinné právo	30
3.5.3	Pracovní právo	30
3.5.4	Státní sociální podpora.....	31
3.6	Organizace podporující národnostně odlišné skupiny obyvatel.....	31
4	CHARAKTERISTIKA UKRAJINSKÉ NÁRODNOSTNÍ MENŠINY	34
4.1	Ukrajinská menšina v České republice	34
4.2	Ukrajinská identita v České republice.....	35
4.3	Kvalifikování ukrajinští dělníci s vysokoškolským diplomem.....	37
4.4	Pracovní příležitost Ukrajinců v České republice a jejich strategie na trhu práce	38
4.5	Zdravotní péče a zdravotní pojištění	39
4.6	Náhled českých občanů na ukrajinské migranty žijící v České republice a opačně	40
5	ANALÝZA DOSAŽENÝCH VÝSLEDKŮ	42
5.1	Definice hypotéz	42

5.2	Národností menšiny v letech 1991 - 2013 na území České republiky.....	42
5.3	Ukrajinská menšina na území České republiky	44
5.3.1	Trvale a dlouhodobě usazení ukrajinští cizinci v České republice	44
5.3.2	Rovnocenné příležitosti ukrajinských migrantů	45
5.4	Výzkumná metoda, sběr dat a interpretace výsledků.....	48
5.4.1	Základní informace o respondentech	50
5.4.2	Postoje a pohledy na migranty	53
5.4.3	Vzájemná interakce mezi českými a ukrajinskými obyvateli.....	55
5.4.4	Vzájemné všeobecné znalosti o druhé zemi	62
5.5	Vyhodnocení stanovených hypotéz.....	64
5.6	Návrhy a doporučení	69
6	ZÁVĚR.....	71
	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	74
	SEZNAM PŘÍLOH.....	82

1 ÚVOD

Fenoménem celonárodního významu v dnešním globalizovaném světě je migrace obyvatelstva, která má zásadní politické, ekonomické a sociální dopady. Předkládaná diplomová práce je věnována ukrajinské minoritě žijící na území České republiky a jejím cílem je zhodnotit současný stav postavení ukrajinské menšiny v České republice.

Současná doba přispívá k neustálým xenofobním a rasovým podtextům, které mnohdy přerůstají až k fanatismu. Pravdivé přiznání nám pomůže ujasnit si, že mezi xenofobií a rasismem resp. rasovou nesnášenlivostí, je velice tenká hranice, která mnohdy není vidět a je zcela beztrestně překračována.

Nejpočetnější etnickou skupinou vyskytující se na území České republiky je ukrajinská národnostní menšina. K této národnostní menšině jsou nastavovány různé tváře od českého obyvatelstva. Jedni k této skupině přistupují jako k rovnocenné skupině obyvatel, druzí k nim zaujímají negativní postoj. Důvodů, proč se k této národnostní menšině čeští občané chovají xenofobně, je mnoho. Jedním z mnoha důvodů může být skutečnost, že Česká republika potažmo Československo bylo uzavřeno do roku 1989 od okolních států a tudíž se čeští občané nemuseli potýkat se současným stavem velkého výskytu minoritních etnických skupin. Dalším důvodem může být nedostatečná informovanost obou národností. Pro mnohé ukrajinské cizince vstup do České republiky není jednoduchý a ještě těžší jsou překážky, které musí překonat v průběhu pobytu na našem území. Ukrajinské menšině je mnohdy přiřazována role nejpodřadnějších pracovníků, kteří přebírají práci českým občanům.

Na základě těchto stereotypních odpovědí bylo provedeno dotazníkové šetření, které mělo zhodnotit současný postoj českých občanů vůči Ukrajincům a naopak. Na základě vyhodnocení dotazníkového průzkumu je možné v závěru navrhnout případná opatření, která by pomohla zlepšit vztahy mezi Čechy a Ukrajinci.

2 CÍL A METODIKA DIPLOMOVÉ PRÁCE

2.1 Cíl práce

Diplomová práce bude analyzovat situaci národnostních menšin žijící v České republice. Především se práce bude zaměřovat na ukrajinskou národnostní menšinu žijící v České republice. Práce bude posuzovat vztah mezi majoritní skupinou obyvatel a minoritní ukrajinskou skupinou obyvatel. Práce bude vycházet z analýzy dat z databáze Českého statistického úřadu a Ministerstva vnitra České republiky. Dále významnými zdroji dat budou data získaná z provedeného průzkumu veřejného mínění českého a ukrajinského obyvatelstva s cílem zjištění postojů českých občanů vůči ukrajinské menšině žijící v České republice a naopak. Před výzkumnou částí diplomové práce budou stanoveny hypotézy, které budou na základě dat získaných v dotazníkovém šetření a dat z Českého statistického úřadu či Ministerstva vnitra, potvrzeny či vyvráceny.

2.2 Metodika práce

Indexní analýza

V diplomové práci bude z dostupných dat uváděných Českým statistickým úřadem a Odborem azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra České republiky provedena indexní analýza. Pomocí této analýzy bude porovnána národnostní struktura obyvatelstva v České republice. Ta se v průběhu několika desítek let zcela změnila a ovlivnila tak řadu ukazatelů. Porovnání ukazatelů lze provést pomocí rozdílu (absolutně) či podílu (relativně). Indexy zhodnotíme na základě jejich stejnorodosti. Za pomoci jednoduchých indexů budou porovnány dvě hodnoty stejného charakteru. Provádíme-li porovnání množství pro jednotku, budou použity jednoduché individuální množstevní indexy vyjádřené ve tvaru: [30]

$$I^q = \frac{q_1}{q_2} \qquad \Delta q = q_1 - q_0$$

Složené individuální indexy představují indexy stejnorodého ukazatele, kdy dílčí hodnoty daného ukazatele shrnujeme za celek. Hodnoty extenzitních ukazatelů shrnujeme pomocí součtu. Jedná se o tzv. složený individuální index množství, který lze napsat ve tvaru: [30]

$$I^q = \frac{\sum q_1}{\sum q_2} \qquad \Delta q = \sum q_1 - \sum q_0$$

V diplomové práci budou použity průměrné koeficienty růstu. Průměrný koeficient růstu v procentech lze znázornit ve tvaru: [30]

$$\bar{k} = \sqrt[n]{\frac{q_1}{q_0} * \frac{q_2}{q_1} * \frac{q_3}{q_2} * \dots * \frac{q_n}{q_{n-1}}} = \sqrt[n]{\frac{q_n}{q_0}}$$

Hodnota průměrného koeficientu je závislá na první a poslední hodnotě v řadě. Tento tvar má význam, pouze pokud je časová řada monotónní. V případě neustálých změn je zapotřebí časovou řadu rozdělit na několik částí, v nichž ukazatel vykazuje monotónní vývoj a pro ně stanovit průměrný koeficient růstu. [30]

Popisná charakteristika

V diplomové práci, tj. ve výzkumné části budou sestaveny dotazníky zjišťující vzájemné vztahy mezi majoritní skupinou obyvatel a minoritní ukrajinskou skupinou obyvatel. Dotazník bude koncipován několika typy otázek.

Jednou skupinou otázek budou otázky uzavřené. Respondent v uzavřených otázkách bude mít možnost vybírat pouze z uváděných nominálních, ordinálních a intervalových odpovědí. Druhou skupinou otázek budou otevřené otázky, kde respondentům nebudou nabídnuty žádné možnosti odpovědí, a tak je musí zformulovat sami.

Vyhodnocení vybraných závislostí mezi kvalitativními znaky bude pomocí základní popisné charakteristiky, zejména vyjádření pomocí absolutních a relativních četností.

Kontingenční tabulka

Kontingenční tabulka vyjadřuje vztah mezi dvěma kvalitativními statistickými znaky, z kterých alespoň jeden znak je množným. Předpokladem pro kontingenční tabulku je nulová hypotéze nezávislosti. Vycházíme z rozdílu empirických četností n_{ij} a teoretických četností n_{oj} . Teoretické četnosti jsou vyjádřeny součinem příslušných marginálních četností dělených celkovým rozsahem souboru, následně je možné použít test ve vztahu χ^2 . Tento test nelze přímo použít, pokud podíl teoretických četností menších 5 překročí 20 % a jedna z teoretických četností bude menší než 1. V případě, že nastane popsáný jev, je následně zapotřebí logicky spojit slabé skupiny v řadě nebo ve sloupci. [30]

$$n_{oj} = \frac{n_i * n_j}{n}$$

$$x^2 = \sum_{i=1}^k \sum_{j=1}^m \frac{(n_{ij} - n_{oj})^2}{n_{oj}}$$

kde k... je počet obměn prvního znaku

m... je počet obměn druhého znaku

Vypočítanou hodnota bude porovnána s tabulkovou hodnotou kritického rozdělení $\chi^2_{\alpha(k-1)(m-1)}$. Pokud $x^2 > \chi^2_{\alpha(k-1)(m-1)}$, nulová hypotéza bude zamítnuta.

Síla závislosti bude určena pomocí mnoha koeficientů. V diplomové práci bude využit Cramérův koeficientu, který leží v intervalu $\langle 0; 1 \rangle$. [30]

kde r = minimum (k, m)

$$V = \sqrt{\frac{X^2}{n(r-1)}}$$

3 LITERÁRNÍ REŠERŠE

Migrace obyvatelstva je v současném globalizovaném světě významným fenoménem, který má zásadní politické, ekonomické a sociální dopady jak pro majoritní, tak i pro minoritní společnost. Integroční proces a s ním spojené problémy imigrantů silně ovlivňují pohled českých obyvatel na soužití s těmito menšinami. Vývoj migrace a integrace se v posledních letech stal tématem mnohých diskuzí, které vedou napříč nejen českou společností, ale mají i celosvětový rozměr.

Česká republika po dobu své historie prošla mnohými změnami v oblasti migrace, emigrace i imigrace. V době, kdy Československo bylo uzavřeno komunistickým područím, nebyly migrační toky tak masové jako dnes a čeští občané se nemuseli potýkat s otázkou integračního procesu. V případě emigrace to znamenalo, že obyvatelé většinou odcházeli z Československa do jiného státu z politických důvodů.

V současnosti je tomu naopak. Po pádu komunistického režimu se zvedla vlna migrace. Přes Českou republiku začali cestovat cizinci z celého světa. V tomto okamžiku začaly vznikat problémy s cizinci, kteří se odhodlali v České republice zůstat a integrovat do majoritní české společnosti. Migranti se museli a musí naučit přizpůsobovat danému českému společenství, jinak by ze strany majoritních obyvatel přišla negativní vlna formou úzkostlivého strachu a národnostní nesnášenlivosti. Z tohoto důvodu je důležité, aby byla zajištěna i větší informovanost, pomáhající v toleranci a pochopení minoritních členů obyvatelstva.

Přítomnost každé odlišné kultury na území Česka vede k nárůstu rizika konfliktu mezi občany České republiky a zbylými minoritními občany. V České republice se vyskytuje více než 189 národnostních menšin. Ať to jsou menšiny z Běloruska, Bulharska, Chorvatska, Maďarska, Německa, Polska, Ruska, Řecka, Slovenska, Srbska a Ukrajiny, tyto menšiny na území Česka přinášejí nové problémy spjaté s existencí různých kultur a hodnotového systému dané národnostní menšiny. Jedná se především o preference svých národnostních kultur, hodnot a zvyků ze strany migrantů. Aktuální integrační problém je zaznamenáván s přítomností ukrajinské menšiny. Ukrajinci přicházejí do České republiky jak za prací, tak i za účelem získání trvalého pobytu z důvodu neustálých nepokojů, které vládou na Ukrajině.

3.1 Pojmosloví

Lidé jsou tvorové, kteří bývají ve svém běžném životě nedůvěřiví. Nejprve si musí každou věc ohmatat, prohlédnout a prozkoumat. Po zjištění, že daná věc dobře zapadne do jejich běžného života, se následně nebojí danou věc zařadit do „známých a prověřených“ věcí. Tak lidé přistupují vždy k novým věcem a lidem, s nimiž se dostávají do běžného kontaktu. Jsou ale věci nebo lidé, kteří nedojdou zdomácnění, a tak začne převládat pocit, že někdo nebo něco nepatří do jejich běžného života. [28]

Převládající nežádoucí pocit nedůvěry může osobní prostor jedince narušit, či ho dokonce ohrozit. Původ nedůvěryhodného pocitu není vždy jasný a nedá se mnohdy racionálně vysvětlit. Nejdůležitějším zdrojem nedůvěry k něčemu cizímu jsou předsudky. Předsudky jsou pomůcky k snadno překonávaným obtížím, které doprovázejí formulaci vlastního názoru na cizí věc. Jakmile je člověku něco cizí vzniká prostor pro vznik postoje, jehož jádrem je nedůvěra k odlišnostem a odchylkám nazývanými se xenofobie. Z tohoto jádra vzniká zdroj antisemitismu. Horším případem xenofobie je rasismus. Nejhorším případem xenofobie je rasismus s ideologickou podobou. Ideologická podoba rasismu nestaví na náhodných základech nebo rasových předsudcích, ale tváří se jako nositel racionálního zdůvodnění. Rasová ideologie je spojena s fenoménem nadvlády a moci doprovázená mocenskými a násilnickými rozměry. [68]

3.1.1 Xenofobie

Xenofobie pochází z řeckého slova *xénos* (příchozí) a *fóbos* (bázeň, úzkost). Xenofobie vyjadřuje strach z toho, kdo přichází z ciziny, z něčeho cizího, co stojí mimo vlastní sociální útvar. Rasismus, šovinismus, nacionalismus, fašismus. Tyto násilnické ideologie mají jeden společný základ a tím je xenofobie. Dále je xenofobie nejnižší položenou základnou problémů minoritních skupin obyvatel vůči majoritní (většinové) skupině obyvatel vytvářející segregaci území. [53]

Právní definice neexistuje. Xenofobie není jev, který by mohlo právo regulovat. Jde pouze jen o pocit a postoj a ne o ideologii a typ chování. Vnitrostátní právní předpisy ani mezinárodní úmluvy tento termín neznají. V případě, že chování, jemuž xenofobie je základem, vyústí v násilnické ideologie, je předmětem právních úprav. [68]

3.1.2 Rasismus

Rasismus je antropologický termín vztahující se k druhové diferenciaci lidských plemen (ras). Rasismus je ideologie představující soubor koncepcí vycházejících ze strachu z cizího, tedy z xenofobie, a tvoří ideologickou nadstavbu. Teorie rasismu vychází z představy o lidském rozdělení na nižší a vyšší vrstvu (rasy). Vyšší vrstvy (rasy) jsou tvůrčími nositeli civilizace a pokroku. Z předsevzetí byly předurčeny k vládnutí. Naopak nižší vrstvy (rasy) jsou charakterizovány neschopností a je třeba je vést vyšší vrstvou. Z historického hlediska lze konstatovat, že rasismus byl ideologickým základem pro agresivní chování, expanzi, ovládání a vykořisťování. [2]

- **Měkký a tvrdý rasismus**

Rasismus je možné rozdělit do dvou skupin na měkký a tvrdý rasismus. Tzv. měkký rasismus je nevyhraněný a spíše pasivní společenský postoj. Pro tento termín nelze použít právní termín např. hanobení, ničení, zášť aj., ale je možné ho spojit s termínem: vyloučení, diskriminace, omezování aj. [53] Měkký rasismus se neprojevuje promyšleně a nehlásá žádné ideologie. Zdánlivě není v rozporu s principem rovných práv. Obvykle jej sdílí široká veřejnost, není identifikován jako nezdravý jev a je celospolečensky sdílen jako norma. Naopak je tomu u tvrdého rasismu, který je zřetelně agresivní a jeho projevy již mají formát veřejně proklamovaných ideologií. Nositelem tvrdého rasismu jsou různá společenství se společenskou a politickou organizační strukturou. V krajních mezích se tvrdý rasismus vyskytuje i ve státních orgánech a institucích. Pro tento druh rasové nenávisti jsou jasně rozeznatelné projevy. Pro projevy tvrdého rasismu již existují právní termíny, jako: ničení, hanobení, podněcování, rasové násilí. [68]

Rasismus je postojem, který teprve může vyústit do určitého aktivního jednání. Takové jednání, jímž se rasismus může veřejně a aktivně projevit a být předmětem právních zákazů a sankcí, je definováno například v Mezinárodním paktu OSN o občanských a politických právech, Mezinárodním paktu OSN o hospodářských, sociálních a kulturních právech, Trestním zákoníku nebo Vyhláše Ministerstva spravedlnosti České republiky o výkonu vazby, a to termíny: rasová nenávist, veřejné hanobení národa či rasy, podněcování k nenávisti k některému národu či rase, národní a rasová nesnášenlivost. [53]

3.1.3 Rasová diskriminace a rasové násilí

Rasismus je možné rozdělit na dvě skupiny tj. měkký a tvrdý rasismus. Dále lze rasismus rozdělit na dva základní druhy, a to na: rasovou diskriminaci a rasové násilí.

V rasové diskriminaci jde o odlišování (diferenciaci), v níž jsou popřeny morální základy rovnosti a stejného zacházení se všemi členy sociálního útvaru. Nejčastěji se jedná o rozdělování jedinců či skupin dle rasové (biologické) nebo sociální, politické, náboženské či profesní kategorie. Bez ohledu na to, kdo je diskriminován, jsou projevy diskriminace stejnorodé (totožné). Vždy se jedná o dominantní skupiny (nemusí se jednat jen o početné skupiny), jenž na určitém teritoriu mají rozhodovací vliv. Diskriminace slouží jako nástroj k odstranění odlišností a vyrovnání pocitu, že v blízkosti dominantních skupin neexistují žádné nedokonalosti. Výsledkem dlouhodobě nepotlačované, masivní diskriminace je narušení společenských vztahů. [29]

Samotnou diskriminaci lze rozlišit na přímou a nepřímou. Přímá diskriminace je charakterizována jako určité chování ke konkrétnímu člověku s úmyslem, např. znemožnění získání zaměstnání, snížení lidské důstojnosti anebo nevpuštění osoby do veřejného prostoru. Nepřímá diskriminace je způsobena vlastnostmi systémů a politik, které nepočítají se zvláštnostmi. V USA vystihuje projev nepřímé diskriminace bonmot, kde se říká: *„Nastavme určitý systém jako zrcadlo příslušníkům odlišných, něčím hendikepovaných skupin. V případě, že se neuvidí, jsou diskriminováni.“* [62]

Pod pojmem rasové násilí se ukrývá termín, pod kterým rozumíme násilné chování s rasovým motivem, jehož objektem je neindividualizovaný příslušník rasově odlišné skupiny. V rasovém násilí útočník napadá odlišnou rasu a konkrétní oběť je kýmkoliv z této skupiny zaměnitelná. Do této kategorie zapadá celá škála násilného chování, která je v právních předpisech vymezena pojmy: vražda, zabití, ublížení na zdraví, užití různých druhů násilí a jiné. [9]

V právní definici jsou zákonem užívány termíny rasového násilí jako: úmyslné ublížení na zdraví na někom pro jeho národnost či rasu, způsobení škody velkého rozsahu někomu pro jeho národnost či rasu a jiné.

3.2 Právní vymezení národnostních menšin v České republice

Česká republika patří mezi státy, kde národnostní menšiny tvoří cca 4 - 7 % obyvatelstva. Tyto skupiny jsou tvořeny lidmi s podobnými znaky. Například se jedná

o lidi s podobnou barvou kůže, jazykem, historií nebo lidi, kteří mají jinou tradici a odlišnou kulturu.

Česká společnost měla po roce 1989 silné problémy s multikulturalismem a s jakýmkoliv multikulturními rozdílnostmi. Uzavřené hranice, neumožňovaly před rokem 1989 rozšiřovat zkušenosti s kontaktem ze zahraničí. Na českém území neprobíhaly masové přesuny obyvatel, jak je tomu v současnosti. Po pádu komunistického režimu se zvedla celosvětová vlna migrace, která s sebou přinesla řadu nezodpovězených otázek, které byly zapotřebí řešit, jinak by ze strany majoritních obyvatel docházelo k negativní vlně národnostních nesnášenlivostí. [56]

Z tohoto důvodu Česká republika přijala v roce 1994 politický dokument „*Koncept přístupu vlády k otázkám národnostních menšin v České republice (viz. Usnesení vlády ze dne 9. února 1994 č. 63)*“ [72], ve kterém byl poprvé vymezen pojem **národnostní menšina**. Tento pojem byl definován jako společenství osob, které splňují současně tyto znaky: [72]

- trvale žijí v České republice a jsou jejími občany,
- sdílí etnické, kulturní a jazykové znaky, odlišné od většiny obyvatel státu,
- projevují společné přání být považováni za národnostní menšinu v zájmu uchování a rozvíjení vlastní identity, kulturní tradice a mateřského jazyka,
- mají dlouhodobý, pevný a trvalý vztah ke společenství žijícímu na území České republiky.

Uvedená kritéria se stala východiskem pro legislativní vymezení pojmů: národnostní menšina a příslušník národnostní menšiny, jak to stanovuje zákon č. 273/2001 Sb., o právech a příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. § 2 odst. 1. tohoto zákona stanoví, že „*národnostní menšina je společenství občanů České republiky žijící na území současné České republiky, kteří se odlišují od ostatních občanů zpravidla společným etnickým původem, jazykem, kulturou a tradicemi, tvoří početnou menšinu obyvatelstva a zároveň projevují vůli být považováni za národnostní menšinu za účelem společného úsilí o zachování a rozvoj vlastní svébytnosti, jazyka a kultury a zároveň za účelem vyjádření a ochrany zájmů jejich společenství, které se historicky utvořilo.*“ [6]

Právní úpravu národnostních menšin lze dále nalézt v Listině základních lidských práv a svobod, která zaručuje každému základní práva a povinnosti, a to bez rozdílu

pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, víry a náboženství, politického či jiného smýšlení, národního nebo sociálního původu, příslušnosti k národnostní či etnické menšině, majetku, rodu nebo jiného postavení (čl. 3 odst. 1) a práva národnostních menšin, kterým se speciálně věnuje v čl. 24 a 25. [62]

Práva cizinců – osob s povolením k dlouhodobému či trvalému pobytu na území České republiky stanovují zvláštní předpisy v platném zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

3.2.1 Právní rámec národnostně menšinové politiky

Česká republika stanovuje základní ochranu práv příslušníků národnostních menšin ústavními zákony, zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů a Listina základních práv a svobod, zákon č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součástí ústavního pořádku České republiky, ve znění pozdějších předpisů. [71]

Další zákonnou úpravou týkající se národnostních menšin je nařízení vlády č. 98/2002 Sb., kterým se stanoví podmínky a způsob poskytování dotací ze státního rozpočtu na aktivity příslušníků národnostních menšin a na podporu integrace příslušníků romské komunity. [71]

3.2.2 Mezinárodní nástroje národnostně menšinové politiky

Mezinárodní smlouvy jimiž je Česká republika vázána garantují ochranu práv národnostních menšin různým způsobem. Jde o právní dokumenty OSN (Mezinárodní pakt o občanských a politických právech, Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a politických právech, mezinárodní úmluva o odstranění všech forem rasové diskriminace, Úmluva o právech dětí a jiné) a Rady Evropy (Úmluva Rady Evropy o ochraně lidských práv a základních svobod). Česká republika plní závazky vyplývající ze smluv zprávami, které předkládá příslušným orgánům. [63]

Práva národnostních menšin ve stanovených evropských standardech určují především dva dokumenty Rady Evropy. Jedná se o Rámcovou smlouvu o ochraně národnostních menšin a o Evropskou chartu regionálních či menšinových jazyků. [62]

- **Rámcová smlouva**

Rámcová smlouva označovaná jako ETS 157 byla otevřena k podpisu v roce 1995 a Česká republika uložila ratifikační listiny u generálního tajemníka Rady Evropy, deponitáře Rámcové úmluvy, dne 18. prosince 1997. Úvodní zprávu o plnění zásad stanovených Rámcovou úmluvou podle článku 25 odst. 1, předložila Česká republika Radě Evropy dne 1. dubna 1999 a od té doby postoupila již dvě periodické zprávy o plnění závazků. [4]

- **Charta**

Charta, také označována jako ETS 148, byla podepsána v roce 2000. Návrh na její ratifikaci schválila vláda až v roce 2005. Dne 15. listopadu 2006 uložila Česká republika u generálního tajemníka Rady Evropy ratifikační listinu k Chartě a zároveň učinila příslušná prohlášení týkající se plnění závazků z Charty pro Českou republiku vyplývajících. Podle článku 19 odst. 2 Charty pro Českou republiku, vstoupila Charta v platnost dne 1. března 2007. Plný text Charty je k dispozici na internetových stránkách Rady Evropy a ve Sbírce mezinárodních smluv je uveřejněna pod č. 15/2007. [70]

3.3 Etnické národnostní menšiny

Za účinný nástroj k zamezení xenofobie a netolerance ve vztahu k cizincům je považována podpora vzájemného poznávání a porozumění vztahů mezi minoritní a majoritní skupinou obyvatel. Prezentační aktivity cizinců a jiných subjektů přispívají k tomu, že přibližují občanům České republiky kulturu jednotlivých minoritních skupin a přispívají tak k vzájemné komunikaci.

Ke zvýšení ochoty majoritní společnosti akceptovat cizince a zúčastnit se procesu integrace, jednoznačně patří podpora multikulturního vzdělání, zvyšování informovanosti a v neposlední řadě dobrovolnické práce s cílem otevřít cestu k porozumění odlišných kultur.

Samotní příslušníci etnických menšin sami sebe vnímají jako sociálně vyloučené. Nemají žádný pocit sounáležitosti. Majoritní česká společnost, navzdory všem snahám přiblížit se, národnostní menšiny vnímá jako stálou hrozbu a byla by ráda, kdyby Česká republika stále nepodporovala proces integrace.

V České republice žije v současné době více než 500 000 cizinců s různou kulturou, jazykem a náboženstvím. Tito cizinci vytvářejí na území Česka minoritní homogenní skupiny. Z dokumentu Koncepce přístupu vlády k otázkám národnostních menšin v České republice z roku 1994 vyplývá, že národnostní menšiny se dle počtu příslušníků řadí do tří kategorií: [67]

- společenství, které svou početností překračuje 10 % obyvatelstva ve státě,
- společenství v rozsahu 3 – 10 % populace příslušného státu,
- společenství nepřevyšující 3 % populace příslušného státu.

Do třetí kategorie řadíme všechny národnostní menšiny žijící na území České republiky, ovšem za předpokladu, že jsou státem uznané. K tomu, aby byla menšina uznána, tak musí rozhodnout Rada vlády, která má 29 členů, z nichž 18 tvoří právě zástupci uznaných národnostních menšin. Důležitým kritériem pro uznání národnostní menšiny je doložení historických dokumentů pro doložení původu na území České republiky. V současné době byl uznán status národnostních menšin těmto minoritním skupinám obyvatel: bulharská, chorvatská, maďarská, německá, polská, romská, rusínská, ruská, řecká, slovenská, srbská a ukrajinská. Dále se může například jednat i o Vietnamce a Bělorusy, avšak tyto minoritní skupiny obyvatel nesplňují základní historickou podmínku. [53]

3.4 Proces získávání povolení k pobytu

Právní forma pobytu cizinců na území České republiky je zakotvena v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen **cizinecký zákon**). [10]

Cizinecký zákon rozlišuje dva druhy cizinců. Prvními členy jsou občané EU/Evropský hospodářský prostor (dále jen EHP) a Švýcarska a jejich rodinní příslušníci, druhými členy jsou státní příslušníci ze třetích zemí, tedy zemí mimo EU/EHP a Švýcarska.

Cizinci z EU/EHP a Švýcarska přecházejí vnější hranice území České republiky s osvobozením. Tito cizinci, dle uplatňovaného předpisu schengenského acquis, spadají od 21. 12. 2007 do Schengenského prostoru. Díky této skutečnosti nemusí při přechodu

vnějších hranic prokazovat svůj důvod cesty na území České republiky. Cizinci ze třetích zemí mají vstup na území České republiky komplikovanější a náročnější. [47]

V České republice má cizince na starosti Odbor migrační a azylové politiky (dále jen OAMP), který spadá pod správu Ministerstva vnitra České republiky. Na tento úřad se hlásí cizinci ze třetích zemí a zde podávají a prodlužují své žádosti o pobyt na území České republiky. Česká republika svým právním nařízením rozlišuje několik druhů pobytu. Jedná se o tyto následující pobyty. [47]

3.4.1 Přejídný pobyt cizinců na území České republiky

- **Krátkodobý pobyt do 90 dnů (krátkodobá víza)**

Krátkodobý pobyt neboli krátkodobá víza do 90 dnů, také nazývaná krátkodobá, schengenská či jednotná víza, jako víza platná pro jeden či několik vstupů na území České republiky a Schengenského prostoru a opravňují k pobytu na vyžádanou dobu, přičemž doba nepřetržitého pobytu ani celková doba po sobě následujícího pobytu nesmí přesáhnout 90 dnů během šesti měsíců. [47]

Ministerstvo zahraničních věcí plně zastřešuje udělování krátkodobých víz. V případě, že se cizinec rozhodne v průběhu pobytu setrvat na území České republiky nebo na území Schengenského prostoru déle než 90 dnů, musí si na zastupitelském úřadu České republiky v zahraničí zažádat o dlouhodobé vízum či povolení k dlouhodobému nebo trvalému pobytu na území. Veškeré kompetence k udělování povolení má na starosti Ministerstvo vnitra České republiky, resp. Odbor azylové a migrační politiky. Cizinec musí respektovat platná nařízení, a pokud o jeho žádosti o udělení dlouhodobého vízy nebo o dlouhodobý či trvalý pobyt zastupitelský úřad nerozhodne rozhodnuto do konce platnosti krátkodobého víza, musí cizinec opustit Schengenský prostor a odcestovat do země původu a vyčkat než jeho žádost bude zpracována. [49]

3.4.2 Dlouhodobý pobyt nad 90 dnů (dlouhodobá víza)

Dlouhodobé vízum k pobytu nad 90 dnů uděluje Ministerstvo vnitra České republiky na žádost cizince, který hodlá pobývat na území České republiky za účelem vyžadujícím pobyt na území delší než tři měsíce. Žádost o dlouhodobé vízum lze podat na

zastupitelském úřadu České republiky v zahraničí tedy na zastupitelském úřadu v zemi, jehož je cizinec občanem. [47]

K žádosti o dlouhodobé vízum musí cizinec vyplnit formulář, ke kterému připojí zákonem stanovené náležitosti jako jsou: cestovní doklad, dvě fotografie, doklad o zajištění ubytování po dobu pobytu na území, doklad potvrzující účel pobytu na území a doložit prostředky k pobytu na území. Dále je cizinec povinen na vyžádání předložit doklad obdobný výpisu z evidence Rejstříku trestu a lékařskou zprávu, že cizinec netrpí závažnou nemocí. Všechny výše uvedené doklady a potvrzení musí cizinec předložit v originále nebo v úředně ověřené kopii, a dále musí být všechny dokumenty, s výjimkou cestovního dokladu, vyhotoveny v českém jazyce nebo do českého jazyka úředně přeloženy. [50]

Zastupitelský úřad České republiky je pouze zodpovědný za přijímání žádostí o udělení dlouhodobého víza a komunikací mezi zpracovatelským úřadem, tedy Ministerstvem vnitra České republiky a cizincem žadatelem. Řízení žádostí podléhá zákonu o pobytu cizinců, vybraným částem správního řádu a dalším souvisejícím zákonům. [47]

V případě, že cizinec k žádosti o dlouhodobé vízum nepředložil všechny zákonem stanovené náležitosti, nebo odmítl pořízení otisků prstů či obrazového záznamu, stejně tak k žádosti nebyl podán stanovený formulář nebo žádost nebyla podána na příslušném zastupitelském úřadu České republiky, může být jeho žádost považována za nepřijatelnou a cizinci, tak nebude žádost povolena. V takovémto případě příslušný zastupitelský úřad cizinci, který podal nepřijatelnou žádost o udělení dlouhodobého víza, vrátí formulář žádosti, veškeré předložené náležitosti a správní poplatek. Současně zastupitelský úřad cizince informuje o důvodech, pro které je žádost považována za nepřijatelnou. [10]

Pokud cizinec odmítne důvody o nepřijatelnosti jeho žádosti, je možné, aby se do 15 dnů ode dne doručení informace o neudělení dlouhodobého víza odvolal a požádal Ministerstvo vnitra o nové posouzení důvodů neudělení víza. Na posouzení neudělení dlouhodobého víza má Ministerstvo vnitra lhůtu 60 dnů. [50]

V případě kladného posouzení žádosti se zastupitelský úřad spojí s cizincem prostřednictvím e-mailu nebo telefonicky a navrhne cizinci termín převzetí dlouhodobého víza. [47]

3.4.3 Dlouhodobý pobyt, povolení k dlouhodobému pobytu za účelem

O vydání povolení k dlouhodobému pobytu je oprávněn požádat cizinec, který splňuje podmínky, že na území České republiky pobývá na základě dlouhodobého víza, nebo hodlá na území České republiky přechodně pobývat po dobu delší než šest měsíců, nebo trvá stejný účel pobytu s výjimkou modré karty, sloučení rodiny, vědci a jiné. [47]

Žádost o povolení k dlouhodobému pobytu bez předchozí podmínky pobytu na území České republiky, tj. dlouhodobé vízum, lze ve stanovených případech podat žádost na zastupitelském úřadu České republiky. Do této výjimky lze zahrnout žádosti o povolení dlouhodobého pobytu za účelem studia, vědeckého výzkumu, společného soužití rodiny, rezident jiného členského státu EU, modré karty a zelené karty. [43]

Žádost o povolení k dlouhodobému pobytu jsou cizinci obecně povinni podat nejdříve 90 dnů před uplynutím platnosti dlouhodobého víza a naopak nejpozději 14 dnů před uplynutím platnosti dlouhodobého víza. Pokud doba platnosti dlouhodobého víza uplyne před rozhodnutím žádosti o povolení k dlouhodobému pobytu, je cizinec oprávněn požádat o překlenovací štítek, který je vlepen do pasu žadatele. [10]

K žádosti o povolení k dlouhodobému pobytu jsou cizinci povinni předložit správně vyplněný formulář dle účelu pobytu. Dále jsou povinni předložit cestovní doklad, doklad prokazující účel pobytu, prostředky k pobytu na území, doklad o zajištění ubytování, dvě fotografie, doklad o cestovním zdravotním pojištění. Na požádání jsou povinni předložit lékařskou zprávu, že netrpí vážnou nemocí, doklad o zaplacení pojistného v dokladu o cestovním zdravotním pojištění a doklad obdobný výpisu z evidence Rejstříku trestů. Všechny výše uvedené doklady cizinec předkládá v originále anebo v úředně ověřené kopii. Všechny dokumenty musí být vyhotoveny v českém jazyce nebo do češtiny úředně přeloženy. Cizozemské veřejné listiny musí být navíc opatřeny vyšším ověřením tj. apostila či superlegalizace. [47]

Proces řízení žádostí k povolení k dlouhodobému pobytu je podobný jako proces řízení žádostí k udělení dlouhodobého víza s určitou výjimkou. Žádost o povolení k dlouhodobému pobytu je cizinec povinen podat osobně na zprostředkovatelském úřadu v České republice nebo na zastupitelském úřadu České republiky. V případě, že žádost je dodána jiným způsobem než osobně, např. elektronickou poštou, poštou, zmocněncem, není řízení o žádosti zahájeno. Pokud se cizinec osobně nedostaví do pěti pracovních dnů na zpracovatelské pracoviště, kam byla žádost zaslána, pracovníci zpracovatelského úřadu

vyrozumí cizince o skutečnosti, že řízení nebylo zahájeno a vrátí zpět cizincovu žádost se všemi poskytnutými přílohami. [43]

V případě, že žádost byla osobně cizincem předána na zastupitelském úřadě České republiky nebo na zpracovatelském úřadu a trpí žádost vadami či nebyly k žádosti předloženy veškeré zákonem stanovené dokumenty, může být řízení o takové žádosti přerušeno na dobu nezbytně nutnou k dodání zbývajících dokumentů nebo odstranění vad. [47]

Lhůta na vyhodnocení žádosti k povolení k dlouhodobému pobytu se liší dle účelu pobytu:

- **Povolení k dlouhodobému pobytu za účelem podnikání**

Žádost o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem podnikání podává cizinec na pracovišti Ministerstva vnitra České republiky, resp. Odboru azylové a migrační politiky, pokud na území pobývá na základě dlouhodobého víza za stejným účelem. [47]

Náležitosti žádosti k povolení k dlouhodobému pobytu za účelem podnikání jsou: cestovní doklad, doklad o zajištění ubytování, dvě fotografie, prostředky k pobytu, doklad o zápisu do příslušného rejstříku, seznamu nebo evidence, potvrzení finančního úřadu. Na požádání je cizinec povinen předložit platební výměr daně z příjmu, doklad obdobný z evidence Rejstříku trestů, lékařskou zprávu, že netrpí vážnou nemocí nebo doklad o cestovním zdravotním pojištění. [44]

Lhůta na zpracování a rozhodnutí o žádosti k povolení k dlouhodobému pobytu za účelem podnikání je 60 dnů. [10]

- **Povolení k dlouhodobému pobytu za účelem zaměstnání (zaměstnanecká karta)**

V roce 2014 se povolení k dlouhodobému pobytu za účelem zaměstnání přestalo vydávat a bylo nahrazeno zaměstnaneckou kartou. Zaměstnanecká karta zcela nahradila povolení k dlouhodobému pobytu za účelem zaměstnání a zelenou kartu. Platnost této karty je na dva roky a má podobu v biometrické kartičky, která je v České republice vydávána jako občanský průkaz či řidičský průkaz. Zaměstnanecká karta se vydává všem státním příslušníkům ze států ze třetích zemí, mimo cizincům ze zemí EU/EHP a Švýcarska a jejich rodinným příslušníkům. Tato změna přišla v platnost 9. 6. 2014. [52]

Náležitosti k získání zaměstnanecké karty: cizinec musí předložit úředním osobám OAMPu cestovní doklad, dvě fotografie, potvrzení o ubytování nejméně na dobu dvou let, pracovní smlouvu na hlavní pracovní poměr nebo dohodu o pracovní činnosti. Na požádání je cizinec povinen předložit výpis z Rejstříku trestů, doklad o nejvyšším dosaženém vzdělání vydané školským úřadem při dané země a lékařskou zprávu o zdravotní způsobilosti k výkonu pracovní činnosti. [73]

Po předložení všech výše jmenovaných dokladů mají úředníci na povolení/zamítnutí standardní 30-ti denní lhůtu. [10] V případě, že úředníci naleznou v žádosti chybu/y, vyzvou cizince k odstranění všech vad, a to nejdéle 14 dnů od obdržení výzvy. Pokud cizinec ve stanovené lhůtě odstraní všechny chyby bránící vydání zaměstnanecké karty, jeho žádost dále postupuje na rozhodčí pracoviště OAMP. V tomto okamžiku rozhodčí pracovníci povolí či zamítnou cizincovu žádost. V kladném případě následné postoupení směřuje k vydání zaměstnanecké karty cizinci. V opačném případě má cizinec právo na odvolání a znovuposouzení své žádosti. Pokud ani napodruhé rozhodčí pracovníci neuznají cizincovu žádost, cizinec musí neprodleně opustit Českou republiku nebo si musí zažádat o jiný dlouhodobý pobyt. Ve většině případů cizinci odjíždějí zpět do své rodné země. [73]

- **Povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny na území**

Žádost o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny je oprávněn podat cizinec, který je: manželem/manželkou cizince s povoleným pobytem, zletilým/nezletilým nezaopatřeným dítětem cizince s povoleným pobytem, zletilým/nezletilým nezaopatřeným dítětem manžela/manželky s povoleným pobytem, rodičem nezletilého cizince, kterému byl udělen azyl nebo osamělým cizincem starším 65 let nebo bez ohledu na věk, cizinec který se nedokáže o sebe ze zdravotních důvodů sám postarat. [45]

Žádost o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny podává cizinec na zastupitelském úřadu České republiky. Podobně jako ke všem žádostem k povolení k dlouhodobému pobytu je důležité předložit zpracovatelskému úřadu správně vyplněný formulář, dále cestovní doklad, doklad o zajištění ubytování, dvě fotografie, doklad prokazující příbuzenský vztah, souhlas rodiče a prostředky k pobytu. Na požádání je cizinec povinen předložit doklad obdobný výpisu z evidence Rejstříků trestů a lékařskou zprávu, že netrpí závažnou nemocí. Všechny výše uvedené doklady

a potvrzení musí cizinec předložit v originále nebo v úředně ověřené kopii, a dále musí být všechny dokumenty, s výjimkou cestovního dokladu, vyhotoveny v českém jazyce nebo do českého jazyka úředně přeloženy. [47]

Lhůta pro zpracování a rozhodnutí o žádosti k povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného sloučení rodiny je 270 dnů. Výjimku mají držitelé modré karty EU. Těmto cizincům se zkracuje doba pro zpracování a rozhodnutí žádosti na 180 dnů. [10]

Povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny se vydává na jeden rok nebo na dva roky v případě společného soužití rodiny, bylo-li nositeli oprávnění ke sloučení rodiny vydáno povolení k trvalému pobytu. [10]

- **Povolení k dlouhodobému pobytu za účelem studia**

Žádost k povolení k dlouhodobému pobytu za účelem studia jsou cizinci oprávněni podat na zastupitelském úřadu České republiky, pokud na území hodlají pobývat přechodně po dobu delší než tři měsíce a jde-li o studium podle § 64 zákona č. 326/1999, cizineckého zákona [10], s výjimkou vzdělání na základní škole, střední škole či konzervatoři, které není uskutečněno v rámci výměnného programu nebo odborné praxe prováděné za úplatu. [47]

Žádost k povolení k dlouhodobému pobytu za účelem studia jsou cizinci povinni předložit zpracovatelskému úřadu na správně vyplněném formuláři a dále jsou povinni předložit: cestovní doklad, doklad potvrzující účel pobytu na území, doklad o zajištění ubytování pro dobu pobytu na území, dvě fotografie, souhlas rodičů, doklad o zajištění prostředků k ubytování. Na požádání jsou cizinci povinni předložit doklad obdobný z evidence Rejstříků trestů a lékařskou zprávu, že netrpí vážnou nemocí. Všechny výše uvedené doklady a potvrzení musí cizinec předložit v originále nebo v úředně ověřené kopii a dále musí být všechny dokumenty, s výjimkou cestovního dokladu, musí být vyhotoveny v českém jazyce nebo do českého jazyka úředně přeloženy. [46]

Lhůta pro vydání rozhodnutí o žádosti k povolení k dlouhodobému pobytu za účelem studia je 60 dnů. Povolení se vydává na dobu potřebnou k dosažení účelu, který nevyžaduje delší pobyt než jeden rok nebo na jeden rok, jde-li o přechodný pobyt za účelem studia s předpokládanou dobou pobytu delší než jeden rok. [10]

3.4.4 Trvalý pobyt cizinců na území České republiky

Žádost k trvalému pobytu podávají cizinci osobně na zpracovatelském úřadu České republiky nebo u některých typů žádostí lze využít možnosti podání na zastupitelském úřadu České republiky. Žádost k trvalému pobytu podléhá zákonu o pobytu cizinců, správnímu řádu a dále některým souvisejícím zákonům. [47]

K žádosti k trvalému pobytu je důležité zpracovatelskému úřadu předložit správně vyplněný formulář, 2 fotografie, cestovní doklad, doklad potvrzující účel pobytu, doklad o zajištění prostředků k trvalému pobytu, doklad obdobný z evidence Rejstříku trestů, doklad o zajištění ubytování, souhlas rodiče, doklad prokazující požadovanou znalost českého jazyka. Důležitou součástí žádosti je stanovena podmínka nepřetržitého pobytu na území České republiky, a to následovně [48]: „*Cizinec je oprávněn požádat o trvalý pobyt na území České republiky po 5 letech nepřetržitého pobytu na území České republiky na základě víza k pobytu nad 90 dnů/ povolení k dlouhodobému pobytu. Bližší podrobnosti týkající se započítávání doby pobytu cizince mimo území jsou popsány v § 68 odst. 2 a odst. 3 cizineckého zákona; pokud bylo účelem pobytu studium, započítává se polovina doby pobytu.*“ [47]

Všechny výše uvedené doklady a potvrzení musí cizinec předložit v originále anebo v úředně ověřené kopii a dále musí být všechny dokumenty, s výjimkou cestovního dokladu, být vyhotoveny v českém jazyce nebo do českého jazyka úředně přeloženy. [62] V případě vydání dokladu prokazující požadovanou znalost českého jazyka jsou oprávněny toto potvrzení vydávat všechny školy, které jsou oprávněny provádět zkoušky znalosti českého jazyka stanovené vyhláškou Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy č. 348/2008 Sb., o výuce a zkouškách znalosti českého jazyka pro účely získání povolení k trvalému pobytu na území České republiky. [42]

Lhůta pro zpracování a rozhodnutí o žádosti k trvalému pobytu je 60 dnů ode dne podání žádosti na území České republiky a 180 dnů ode dne podání žádosti na zastupitelském úřadu České republiky v zahraničí. [10]

V případě, že zpracovatelský úřad kladně rozhodne o žádosti k trvalému pobytu, vyzve cizince k převzetí rozhodnutí o vydání povolení k trvalému pobytu a poskytnutí biometrických údajů. Dále Ministerstvo vnitra České republiky obeznámí Ústřední pojišťovně - Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky den, kdy nabylo právní moci rozhodnutí o povolení k trvalému pobytu a cizinec je tak automaticky zařazen do

registru všeobecného zdravotního pojištění. V den nabytí právní moci rozhodnutí k o povolení trvalému pobytu je cizinec plně zodpovědný za své chování, dle platných právních předpisů České republiky a v rovnocenném postavení s občany České republiky. [48]

Ukrajínští migranti migrují do České republiky z důvodu získání nové pracovní příležitosti. Pavlíková a Sládek (Praha, 2009) se zabývají otázkou, z jakého důvodu přicházejí ukrajínští migranti na naše území. Z výzkumu jasně vyplývá, že většina nově přichozích migrantů z Ukrajiny přichází do České republiky za prací. [54]

Nejčastěji podávanými žádostmi ukrajinských migrantů byly žádosti o dlouhodobý pobyt za účelem zaměstnání. Největší zastoupení, v případě těchto žádostí, mají cizinci z Ukrajiny, Vietnamu, Ruska, Běloruska a Rumunska. [73]

Druhým nejvíce vydávaným povolením k pobytu na území České republiky je povolení k dlouhodobému pobytu za účelem studia. Tuto skupinu v současné době nejsilněji reprezentuje Rusko a ruští studenti, kteří na českých vysokých školách studují prezenčně v českém jazyce. Toto studium je dle platných norem České republiky nezpлатněno. [73]

3.5 Rovnocenné příležitosti cizinců

Cizinci, kteří se dobrovolně nebo nedobrovolně rozhodli pobývat v České republice, přejímají na sebe práva a povinnosti, které musí řádně plnit a dodržovat.

V rámci dodržování Listiny základních práv a svobod a také mezinárodních smluv, mají cizinci pobývající na území práva, která musí respektovat, a která jim musí být poskytnuta.

3.5.1 Právo na vzdělání

Dle Listiny základních práv a svobod má každá národnostní menšina právo na vzdělání. Ve školském zákoně č. 561/2004 o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělání v § 20 odstavce 1. mají všechny osoby, které nejsou státními občany České republiky, tj. cizinci, a pobývají oprávnění na území, přístup k základnímu, střednímu a vyššímu odbornému vzdělání za stejných podmínek jako státní občané České republiky. Cizincům, kteří splňují uvedené ujednání, vyplývají povinnosti dle § 22 téhož

zákona, kde musí dodržovat řádnou docházku do školy, dodržovat vnitřní řád školy, plnit pokyny pedagogických pracovníků a jiné. Naproti tomu cizincům dle § 21 téhož zákona musí být poskytnuto vzdělání a školské služby stanovené zákonem, mají právo na informace o průběhu a výsledcích svého vzdělání, taktéž mají právo na informace a poradenskou pomoc školy nebo jiného školského poradenského zařízení v záležitostech týkajících se vzdělání podle školského zákona a další. [7]

3.5.2 Rodinné právo

Rodinné právo upravuje nový občanský zákoník ze dne 1. ledna 2014 č. 89/2012 Sb., Občanský zákon, v němž jsou upraveny práva a povinnosti osob, které v různých rolích vystupují v rodině. Například pojednává o povinnostech a právech mezi manžely navzájem, mezi rodiči a dětmi, mezi dětmi a dalšími osobami, které jim nahrazují rodiče, či jejich funkci nějak doplňují. Dále se rodinné právo zabývá oblastmi manželství a registrovaným partnerstvím, manželským majetkovým právem, příbuzenstvím a švagrovstvím, jinými formami péče o děti, výživné. [5]

3.5.3 Pracovní právo

Pracovně právní vztahy mezi zaměstnanci a zaměstnavateli upravuje zákon ze dne 21. dubna 2006 č. 262/2006 Sb., zákoník práce. Cizinec, který chce na území České republiky získat práci a pracovat, musí dodržet zákonem stanovené povinnosti. Jednou z mnoha povinností, které musí dodržet je, že si na Odboru azylové a migrační politiky musí zažádat o zaměstnaneckou kartu. Toto nařízení nabylo účinnosti dne 24. června roku 2014 a je zakotveno v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů a doplňuje tak zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, a dalších souvisejících zákonů. Cizinec, který získá zaměstnaneckou kartu, může po dobu platnosti zaměstnanecké karty řádně pracovat. Současně s pracovním výkonem se stává řádným plátcem zdravotního a sociálního pojištění. V případě, že cizinec ztratí zaměstnání a splní zákonem stanovené povinnosti, dle platných právních předpisů státní politiky zaměstnanosti, dostává možnost čerpat příspěvek v nezaměstnanosti. [58]

Jsou také cizinci, kteří z nejrůznějších důvodů nemohou získat práci, a proto se rozhodnou v České republice podnikat. Na konci roku 2013 bylo evidováno 85 887 cizinců jako OSVČ. [14]

3.5.4 Státní sociální podpora

Pokud se cizinci narodí dítě nebo pokud se cizinec ocitne v tíživé sociální situaci, má nárok na dávky státní sociální podpory nebo nárok na dávky v hmotné nouzi. Cizinci, kteří nemají v České republice trvalý pobyt, musí splňovat podmínku pobytu, tj. že na území České republiky musí pobývat minimálně 365 dní. Cizinci z Evropské unie mohou o většinu sociálních dávek žádat hned po přihlášení k přechodnému pobytu, v některých případech může cizinec žádat až po třech měsících. [59]

3.6 Organizace podporující národnostně odlišné skupiny obyvatel

- **INTERNATIONAL ORGANIZATION FOR MIGRATION**

Mezinárodní organizace pro migraci (dále jen IOM) je mezivládní organizací s hlavním sídlem v Ženevě. Organizace byla založena v roce 1951 a v současné době má již 151 členských států a 100 provozovatelů.

V České republice IOM působí od roku 1998 na základě smlouvy podepsané mezi IOM a Českou republikou dne 15. října 1997. Hlavní aktivity nabízí v rámci následujících okruhů: [32]

- dobrovolné návraty a reintegrace,
- migrace a rozvoj,
- pracovní migrace,
- prevence a potírání obchodu s lidmi,
- budování kapacit v migračním managementu,
- integrace cizinců v České republice.

V rámci okruhu migrace a rozvoj pomáhá k prohloubení porozumění vztahů mezi migrací a rozvojem. IOM přistupuje k migraci a rozvoji z pozice mezinárodní organizace, která je správně řízena a může přispět k rozvoji a prosperitě zemí původu a cílovým zemím, stejně tak jako může prospět samotným migrantům. Dále se společnost snaží

využít rozvojový potenciál migrace k úspěchu jednotlivců i společnosti, a to zejména v oblasti cirkulární migrace, remitencí, vazeb diaspor se zeměmi původu a mnoho dalších. [32]

- **LA STRADA – ČESKÁ REPUBLIKA**

Obecně prospěšná organizace La Strada Česká republika je nevládní nezisková organizace, která působí v oblasti řešení problematiky obchodu s lidmi.

Cílem organizace je přispívat k odstranění obchodování s lidmi a jejich vykořisťování a poskytovat podporu a ochranu těmto vykořisťovaným osobám. O dosažení tohoto cíle usiluje prací ve třech oblastech, jejichž vzájemné propojení umožňuje zohledňovat potřeby a problémy cílové skupiny ve všech činnostech. La Strada poskytuje cílové skupině sociální služby, věnuje se prevenci a vzdělání a advokátními a lobby aktivitami usiluje o systémové či legislativní změny s cílem předcházet obchodování s lidmi a vykořisťování a chránit práva a zájmy cílové skupiny. [40]

- **CENTRUM PRO INTEGRACI CIZINCŮ**

Občanské sdružení Centrum pro integraci cizinců (dále jen CIC) bylo založeno v roce 2003 s cílem pomáhat cizincům při začleňování do české společnosti.

V roce 2013 bylo občanské sdružení transformováno na obecně prospěšnou společnost. Náplň a cíle zůstaly stejné. CIC se zaměřuje na ambulantní i terénní sociální služby a vzdělávací programy cizincům, kteří jsou dlouhodobě či trvale usazeni na území České republiky. Její působnost je ve všech krajích České republiky, přičemž hlavním střediskem se stala Praha a Středočeský kraj. Hlavními aktivitami organizace je poskytování sociálního poradenství imigrantům, poskytování pracovního poradenství, realizuje nízkoprahové kurzy češtiny a mnoho dalších. [3]

- **META**

Meta byla založena v roce 2004 jako občanské sdružení pro podporu mladých migrantů. Těmto migrantům nabízela pomoc při rozhodování o jejich dalším životě v České republice nebo jinde. Většinou se jednalo o studium, práci nebo řešení problémů spjatých s jejich specifickým sociálním a právním postavením. V roce 2006 společnost Meta začala fungovat, kdy byl z Evropského sociálního fondu podpořen „startovní“ projekt s názvem Poradenské a informační centrum pro mladé migranty. Následným

posláním společnosti Meta bylo aktivně přispívat k nastavení a zkvalitňování podmínek podporující rovné příležitosti migrantů, a to především v oblasti vzdělání, které je jednou z podmínek úspěšného začleňování se do společnosti. Cílovými skupinami se stali mladí migranti bez ohledu na zemi původu. [41]

4 CHARAKTERISTIKA UKRAJINSKÉ NÁRODNOSTNÍ MENŠINY

O ukrajinské menšině se hovoří jako o menšině, která českým občanům přebírá práci a je schopna pracovat sedm dní v týdnu, dvanáct hodin denně. Jsou tyto předsudky správné, je jejich podstata založena na pravdě a jsou Ukrajinci, tak jiní než Češi? Nejsou tyto předsudky založeny na stereotypním neuznávání cizí kultury? K tomu, aby byla správně pochopena ukrajinská kultura, je zapotřebí, poznat minulost a zmapovat ukrajinskou historii, které jsou popsány v Příloze č. 1 a migrační procesy ukrajinského etnika jsou uvedeny v Příloze č. 2.

4.1 Ukrajinská menšina v České republice

Ukrajinci patří na české území k alochtonnímu obyvatelstvu. Tedy k obyvatelstvu, které se nachází mimo své přirozené místo. Jednu z mnoha vln migrace lze sledovat na přelomu 19. a 20. století. Jednalo se o migrující haličské Ukrajince, kteří v rámci ekonomických migrací přicházeli z Rakouska - Uherska za prací na Ostravsko, kde před první světovou válkou založili vlastní organizaci, pobočku Lvovské kulturně osvětové instituce. [62] Prosvita bylo ukrajinské hnutí působící od roku 1908 do roku 1940. Haličské hnutí Prosvita položilo základy hospodářských družstev, vzdělávacích institucí a dalších organizací podporující ukrajinské národnostní hnutí. V roce 1919, kdy se Podkarpatská Rus přičlenila k Československu, se otevřel nový zdroj migrace Ukrajinců. V meziválečných podmínkách si ukrajinští migranti začali budovat vlastní vzdělávací instituty. Například si v Praze - Modřanech a Řevnici otevřeli gymnázia a v roce 1921 byla z Vídně přesunuta do Prahy Ukrajinská volná univerzita, která kooperovala s Karlovou univerzitou v Praze. V roce 1923 byl v Praze založen Ukrajinský pedagogický institut M. Drahomanova, působila zde také speciální pedagogická instituce Ukrajinské studio výtvarných umění. [33]

Historické události migrujících Ukrajinců jsou podobné jako migrace u Rusů. Stabilizaci ukrajinské migrace lze zaznamenat ve dvacátých letech 20. století. V období druhé světové války a v květnu 1945 byly zaznamenány významné okamžiky, kdy Ukrajinští migranti žijící na českém území začali utíkat do americké okupační zóny v Německu. Uprchlíci tak unikli přicházející Rudé armádě, která zajišťovala násilné

odvlečení ruských a ukrajinských intelektuálů zpět do Sovětského svazu. Ti, jimž se nepodařilo uniknout, byli odvlečeni zpět do SSSR a následně byli perzekuováni. Rok 1948 se nesl ve znamení likvidace všeho ruského a ukrajinského. V Československu v tomto období zaniklo Muzeum osvobozovacího boje Ukrajiny, které pro české Ukrajince mělo nedozírnou hodnotu. Mnozí se snažili zabránit likvidaci muzea, ale neúspěšně. V současné době lze nepatrnou část inventáře nalézt v prostorách Státního ústředního archivu v Praze. [74] Po roce 1989 se nově otevřel prostor pro rozvoj vlastního národnostního života v českých zemích. Toto tvrzení potvrzuje i fakt, že v roce 1989 vznikla Ukrajinská iniciativa v České republice se sídlem v Praze a její působnost lze zaznamenat až do současné doby. [66]

4.2 Ukrajinská identita v České republice

Ukrajinská identita neboli ukrajinství se výraznou měrou formuje prostřednictvím kultury a umění a snahou o zachování si vlastní kulturní, jazykové a náboženské tradice. Tradice pro Ukrajince mají především historický odkaz předků pro současné následovníky, kteří tak jako ostatní, vnímají své tradice, jako konstantní a neměnné a musí je alespoň v této podobě zachovat do budoucna. Identita je utvářena v rámci samostatné prezentace a stejně tak jako samotná tradice prochází neustále transformací a znovuvytvořením, tak i samu ukrajinskou identitu je zapotřebí znovu vytvářet, měnit a rozvíjet. Důležitou součástí vytváření identity v odlišném prostředí je věst v patrnosti, že reprezentace vlastní kultury vyplývající z tradice, historických a kulturních kořenů je křehká. [1]

V České republice se každý měsíc uskutečňují různé akce, na kterých je prezentována ukrajinská historie, kultura a tzv. ukrajinství. Nejvýznamnější kulturní akcí se staly Dny ukrajinské kultury. Dny ukrajinské kultury se konají nepravidelně na různých místech v České republice. Prostřednictvím této kulturní akce jsou divákům i účastníkům představovány kulturní hodnoty Ukrajinců například formou hudebních koncertů, výstav obrazů, filmových večerů a vystoupení různých skupin, které se snaží uchovat své kulturní dědictví a dále je reprodukovat. Nejvýznamnějším kulturním ukrajinským souborem podporující kulturní identitu se stal soubor DŽERELO. [65]

Džerelo představuje amatérský soubor, který vznikl v listopadu roku 2004. Většina členů souboru jsou ukrajinští migranti, kteří pobývají v České republice již mnoho let. K založení souboru vedla potřeba komunikace a vzájemné podpory. Soubor se snaží

udržovat a oživovat ukrajinské tradice, které jsou pro vlastní identitu v České republice nepostradatelné. [26]

„Snažíme se udržovat a opakovat svoje tradice, abychom toto cenné dědictví mohli odkázat budoucím generacím. Především našim dětem. Čerpáme energii z lidových písní i tanců, spojuje nás láska a úcta k rodné zemi a mateřskému jazyku. Společná setkání nám umožňují se vzájemně poznat a obohatit se o zkušenosti a mnoho se naučit. Rádi bychom také i širší veřejnost seznámili s ukrajinskou kulturou. Právě poznávání různorodosti přispívá k odstraňování předsudků vůči všem, kteří se liší.“ [26]

Dalším sdružením podporující ukrajinskou identitu a kulturu se stalo Sdružení Ukrajinců a příznivců Ukrajiny v České republice (dále jen SUPU). Diasporní organizace SUPU byla založena v roce 1990 a stala se tak první organizací, jejímiž členy byli čeští občané ukrajinského původu. Zakladatelkou a významnou osobností se stala paní Olga MANDLOVÁ, která zastupuje ukrajinskou komunitu v Radě pro národní menšiny, jež je poradním orgánem vlády České republiky. Současný stav organizace se transformoval především do pěveckého souboru, který vystupuje při slavnostech v řeckokatolickém chrámu svatého Klementa. [69]

Odštěpenou diasporní organizací od Sdružení Ukrajinců a příznivců Ukrajiny v České republice se stala Ukrajinská iniciativa v České republice (dále jen UIČR), která vznikla v roce 1993. V současné době obsahuje více než 800 členů, proto se stala největší Ukrajinskou organizací podporující ukrajinské dědictví. Jednou z mnoha aktivit, kterým se organizace věnuje, je vydávání ukrajinského časopisu POHORY s nákladem 800 výtisků. Ministerstvo kultury České republiky na tento projekt přispívá 70 % dotací na náklady vzniklé při tvorbě časopisu. Hlavním zástupcem UIČR se v roce 2014 stal Bohdan Rajčinec, který stejně jako Olga Mandová, reprezentuje a hájí práva ukrajinské menšiny v Radě pro národnostní menšiny. [69]

Další diasporní organizací, která spolupracuje s UIČR i SUPU, je Sdružení Ukrajinek v České republice (dále jen SUČR). Organizace vznikla v roce 2003 a pracuje na stejné bázi jako Sdružení ukrajinských žen v České republice, které již zaniklo. Převážnými členy této organizace jsou ženy. Hlavní představitelkou a vedoucí organizace se stala její zakladatelka paní Marie Prokopjuková. [26]

Nejmladším význam sdružením se stalo občanské sdružení RUTA. Sdružení bylo založeno v roce 2004 a za podpory Mezinárodní organizace pro migraci a Světového

kongresu Ukrajinců realizuje projekty v oblasti poskytování pomoci ukrajinským migrantům, kteří se rozhodli přicestovat do České republiky za prací. Sdružení vydává informační příručky, CD s informacemi o základních ustanoveních české pracovní legislativy a další. Za podpory Ministerstva kultury České republiky začalo sdružení v roce 2005 vydávat nové periodikum v ukrajinštině s názvem UKRAJINSKYJ ŽURNAL. Na přípravě periodika se podílí autoři z Ukrajiny, Česka, Polska a Slovenska. Smyslem vydávaného periodika je široké seznámení české, polské, a slovenské veřejnosti s dějinami, kulturou, politickým a hospodářským životem na Ukrajině. Hlavní představitelkou sdružení je paní Lenka Víchová. [69]

Dotace, jež podporují činnosti ukrajinských organizací, jsou poskytovány Ministerstvem kultury České republiky, Ministerstvem školství mládeže a tělovýchovy České republiky a Magistrátem Hlavního města Prahy. Za pomoci podpory byl v roce 2007 v Praze vystavěn Dům národnostních menšin. Každé národnostní menšině v České republice byly přiřazeny dvě kanceláře a umožněn vstup do konferenčního sálu, který pojme až 150 osob a je určen k pořádání různých akcí kulturního a uměleckého zaměření. [24]

4.3 Kvalifikovaní ukrajinští dělníci s vysokoškolským diplomem

Vzdělání a kvalifikace ukrajinských migrantů. Tyto dva pojmy jsou v České republice nejčastěji rozebíraným tématem a předmětem mnoha diskusí. Oficiální sociologická téma zabývající se tématem vzdělanosti Ukrajinců, potvrzují běžně známé informace. Ukrajinci s vysokoškolským diplomem pracují jako dělníci a uklízečky. Klademe-li si otázku, co je důvodem této skutečnosti, dostaneme se do stádia, že vlastně ani sami nechceme, aby ukrajinští migranti s vysokoškolským diplomem obsazovali odborná pracovní místa, ač mají odbornou způsobilost k výkonu dané práce. Z historického hlediska v české společnosti stále přežívá odpor ke všemu ruskému a k ruskojazyčným cizincům. Příznivější náhled na kvalifikované a vzdělané Ukrajince dle předpokladů nepřinese ani blízká budoucnost. [57]

4.4 Pracovní příležitost Ukrajinců v České republice a jejich strategie na trhu práce

Začlenění na trhu práce hraje pro cizince důležitou. Trh práce má pro cizince funkci ekonomickou a sociální. Následně trh práce a aktivní účast cizince na trhu práce má hlavní význam pro majoritní skupinu obyvatel. Ukrajinské menšině je přisuzována majoritní skupinou obyvatel role nejlevnější pracovní síly na nejnižším stupni trhu práce. Pracovní podmínky ukrajinských migrantů v České republice spíše ukazují na to, že ukrajinští občané vykonávají fyzicky, psychicky a zdravotně náročné práce. Běžná pracovní doba se pohybuje okolo deseti až dvanácti hodin denně včetně víkendů a svátků. Nejvíce ukrajinských migrantů – mužů vykonává práci na stavbách tedy ve stavebnictví, hutnictví a v sekundárních pracovních pozicích. Často někteří ukrajinští cizinci riskují své zdraví, protože nemají řádně zaplacené zdravotní pojištění a v nejhorším případě ho vůbec nemají zajištěné. Nejvíce ukrajinských migrantů – žen vykonávají práci v oblasti sociálních služeb, úklidových pracovních, pracovních prodeje či práce v textilním průmyslu. [23]

Je velmi důležité upozornit, že ukrajinští migranti přicházejí do České republiky s vysokým kulturním a vzdělanostním potenciálem. Neochota zaměstnavatelů přijímat cizince, ať už kvalifikované či nikoliv, s sebou nese zbytečně komplikující se spory mezi těmito skupinami. Jde tedy o podstatnou degradaci vzdělanostního stupně za cenu získání nekvalifikované práce za mnohdy nízkou mzdu. [55]

Někteří ukrajinští migranti, kteří, přicházejí do České republiky za prací, přicházejí již s konkrétní představou o své budoucí práci. Většinou se jedná o stejnou práci, kterou vykonávali v rodné zemi. Ne vždy však jejich představy vyjdou. V tomto okamžiku jsou cizinci postavení před skutečnost, že si vlastní práci musí sehnat v hostitelské zemi sami. Nejčastěji odpovídají na inzeráty, kontaktují pracovní agentury. V současné době s platností zaměstnanecké karty mají cizinci jednodušší získání pracovního povolení. Před zaměstnaneckou kartou museli zaměstnavatelé prokazovat, že nová pracovní pozice není vhodná pro občany EU/EHP a Švýcarska a je výhradně připravena pro občany ze třetích zemí. Dlouhé administrativní vyjednávání bylo eliminováno. Avšak i dnes je patrná skutečnost, že zaměstnavatelé využívají svého postavení a díky tomu zvyšují svou autoritu na úkor zaměstnance. [32]

Cizinec využívá své možnosti a práci si hledá sám. Jsou ale i tací cizinci, kteří při získávání práce využívají možnost tzv. zprostředkovatelů. Tento důvod výběru byl

zapříčiněn tím, že cizinci přicházející na území České republiky neovládají dostatečně český jazyk a neznají legislativní nařízení hostitelské země.

Zprostředkovatelský servis je mnohdy zpoplatněn a za služby zprostředkovatelů jsou účtovány vysoké částky přesahující desetitisíce korun českých. V některých případech je možné označit některé zprostředkovatelské společnosti za mafiánské společnosti obchodující s lidskou důvěrou a neznalostí. Byly zaznamenány takové případy, kdy zprostředkovatelská agentura svým klientům účtovala poplatky, které v rámci vyjednávání jsou zcela neopodstatněné. [73]

Dalo by se konstatovat, že zprostředkovatelské agentury pracují na hraně zákona a překračují dobrý lidský charakter. Uchránit cizince před takovými to agenturami nelze. Při předkládání důkazů správním orgánům, zprostředkovatelské služby vítězí. Klient, kterému v rámci zprostředkovatelských služeb vyjednali zaměstnání, neuvede celou pravdu, v nejhorších případech státním orgánům zcela zatají skutečnosti, že využíval služeb zprostředkovatelů. Pro nedostatek důkazů nelze zprostředkovatele sankcionovat. Cizinec nadále zprostředkovatelské agentuře splácí náklady, které vznikly při vyřizování žádostí. [73]

Poslední možností jak získat práci, je pracovat tzv. na „černo“. Tuto možnost využívají ukrajinští cizinci z důvodu administrativních překážek. Zaměstnavatelé s touto variantou souhlasí z důvodu snižování nákladů na výplatu mezd. Zda je tato možnost pro zaměstnavatele výhodná, ukáže až kontrola cizinecké policie společně s pracovníky z úřadu práce.

4.5 Zdravotní péče a zdravotní pojištění

Česká republika svým legislativním nařízením přikazuje každému občanu, který má na území České republiky trvalý pobyt, řádně platit veřejné zdravotní pojištění, nevyjímaje cizinců ze třetích zemí, kteří mají na území trvalý pobyt. Toto nařízení se nachází v zákoně 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů. [11]

Zdravotní pojištění a řádná účast na jejím plnění znamená pro cizince hlavní předpoklad pro sociální integraci a získání rovnocenné zdravotní péče.

Ukrajínští migranti a migranti ze třetích zemí, kteří na území České republiky pobývají za jiným účelem než za účelem zaměstnání a studia v řádném prezenčním studiu,

nejsou do veřejného zdravotního pojištění zahrnuti. Tito cizinci následně musí využívat komerční zdravotní pojištění, které pro ně znamená větší finanční náročnost. [64]

Nejčastější zdravotní pojišťovnou poskytující komerční zdravotní pojištění je Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky.

Dle dostupných informací ukrajinští migranti nemají žádné povědomí o fungování zdravotního systému v České republice. Dokazují to i statistické ukazatele zadluženosti cizinců, kterým byla poskytnuta zdravotní péče. Cizinci na zdravotním pojištění dluží více než 40 milionů korun českých a dle předpokladů lze očekávat, že do budoucích let budou náklady narůstat. Mezi nejvíce ošetřovanými cizinci ze třetích zemí byli cizinci z Číny, Srbska a Černé Hory, Ukrajiny a ostatních zemí bývalého Sovětského svazu. [16]

4.6 Náhled českých občanů na ukrajinské migranty žijící v České republice a opačně

Ukrajinské menšině žijící na území České republiky je přiřazována pozice nejlevnějších pracovníků. S tím souvisejí i náhledy českých občanů na tuto minoritní skupinu obyvatel.

Mnohým českým občanům přítomnost ukrajinských migrantů zcela tzv. zevšedněla. Nelze jednoznačně konstatovat, zda k zevšednění náhledu na ukrajinské migranty přispělo objektivnější vnímání ukrajinské kultury, nebo větší pozornost českých občanů stahuje stále diskutovaná Romská společnost.

Sami čeští občané nemají jasný názor. Na ukrajinskou menšinu v Česku si již zvykli, a tudíž nevidí problém ve společném soužití. Pravdou však zůstává, že v mnoha Čechách zůstává odpor ke všemu Ruskému a všem ruskojazyčným menšinám žijícím v České republice, nevyjímaje Ukrajinců. V takových případech nahlíží čeští občané na Ukrajince, jako na sběrače pracovních příležitostí, vykořisťovatele České republiky nebo jako na mafiánské spolky. [54]

V současné době lze u českých občanů v souvislosti s probíhající ukrajinskou krizí zaznamenat větší nervozitu a nedůvěru vůči Ukrajincům. Sami čeští občané přiznávají strach z nadcházejících sporů mezi Ukrajinou s Ruskem. Z důvodu nedostatečných informací a stále se prohlubujícím sporem Ukrajiny a Ruska není dnes možné o ukrajinské

krizi diskutovat. Ukrajinskou krizi bude možné popsat až v následujících letech, kdy bude zcela eliminována a k danému tématu bude více kvalitativních informací.

Ukrajinci žijící na území České republiky přiznávají, že při příchodu na naše území zaznamenávali větší odpor ze strany českých občanů, než je tomu dnes. Sama cesta do Česka byla pro mnohé emigranty zážitkem a potěším na dlouhou dobu. Ekonomické a politické změny v rozpadajícím se Sovětském svazu donutili ukrajinské občany k emigraci. Z řad mnohých ukrajinských rodáků žijících v České republice pramenili dobré představy o České republice a Čěších. Avšak příjezd do České republiky ukázal, že tyto představy byly zcela neodpovídající realitě a mnohdy nebyly založeny na pravdě. Ukrajinci byli zklamáni. Překvapující/nepřekvapující skutečností je zjištění, že ukrajínští migranti po mnoha letech stále odpovídají na otázky týkající se pobytu v České republice kladně. Nechtějí se vracet zpět do své rodné země a jsou ochotni nadále pobývat na území České republiky. Někteří Ukrajinci tvrdí, že již nemají sílu na vybudování nového domova jinde a někteří si zde již vytvořili nové vztahy s českou společností, že odmítají odcestovat za svou rodinou na Ukrajinu. [54]

Při pobytu na území České republiky řeší Ukrajinci svou národnostní identitu různými způsoby. Jsou zaznamenány případy, kdy se ukrajínští migranti rozhodli odloučit se od své menšinové společnosti a zcela žijí nezávisle na ostatních krajanech. Tito odloučení migranti se zcela vzdají své vlastní kultury, jazyka a náboženství.

Jsou také mnozí Ukrajinci snažící se o asimilaci s Čechy, ale na rozdíl od odloučených krajanů si ponechávají svou kulturu, jazyk a náboženství.

Obě dvě výše vyjmenované skupiny ukrajinských migrantů přiznávají, že se svou rodnou zemí nekomunikují a jsou jen výjimečné případy, kdy opět zavítají na Ukrajinu.

V neposlední řadě existují ukrajínští migranti, kteří se nechtějí asimilovat do české společnosti. Většinou se jedná o ukrajinské migranty, kteří disponují větším finančním obnosem a nejsou závislí na nikom a na ničem. Tito migranti, také razí tvrzení, že mohou mít domov, kdekoliv se jim zachce. Těchto nezávislých ukrajinských migrantů je z celé ukrajinské minority nejméně. [54]

5 ANALÝZA DOSAŽENÝCH VÝSLEDKŮ

5.1 Definice hypotéz

Před zahájením výzkumu byly definovány následující hypotézy, které v průběhu výzkumu budou potvrzeny nebo vyvráceny. Tyto hypotézy byly definovány na základě obecného diskurzu o problematice ukrajinských migrantů pobývajících na území České republiky a vzájemné interakce s Čechy. Hypotézy jsou následující:

- 1) Počet trvale usazených Ukrajinců se v České republice za posledních 10 let zvýšil.
- 2) Vysokoškolsky vzdělaní Ukrajinci nepracují v České republice jako dělníci.
- 3) Ukrajinská přizpůsobivost závisí na kladném přijímání českých občanů.
- 4) Délka pobytu ukrajinského cizince nezávisí na jeho pocitu bezpečí v České republice.
- 5) Výběr spolupracovníka je ovlivněn tím, zda mají Češi mezi Ukrajinci přátele.

K podpoře nebo vyvrácení hypotéz budou sloužit data, která byla získána prostřednictvím dotazníkového šetření nebo na základě analýz dat z Českého statistického úřadu nebo Ministerstva vnitra České republiky.

5.2 Národností menšiny v letech 1991 - 2013 na území České republiky

Orientační ukazatele stávající struktury samostatného českého státu ukazují výsledky ze sčítání lidu, které se uskutečnilo v roce 1991, 2001 a v 2011. Na základě těchto tří sčítání lze jednoznačně definovat všechny osoby a většiny národnostních menšin žijících na území České republiky. Teprve od roku 1991 se skladba národnostních menšin zcela sjednotila. V příloze č. 6 jsou uvedeny výsledky sčítání lidu od roku 1921 – 2011. Jak je patrné nejpočetnější skupinou vždy byla česká národnost. Ta vždy představovala 67,6 % až 90,4 % obyvatelstva. V roce 1991 měla česká národnost 8 363 768 obyvatel, tedy 81,2 % ze všech obyvatel žijících na území České republiky. Druhou nejpočetnější národností byla moravská národnost. K té se ve stejném roce přihlásilo 1 362 313 obyvatel, tedy 13,2 % ze všech obyvatel v České republice. Společně s moravskou národností bylo možné uvést i slezskou národnost, ke které se přihlásilo 44 446 obyvatel, tj. 0,4 % ze všech obyvatel v České republice. Nutné je však upozornit na skutečnost, že dle Listiny základních práv

a svobod nelze Moravany a Slezany považovat za národnostní menšinu, které by se týkala úprava menšinových práv, která se jakkoliv dotýká práva v oblasti rozvoje kultury, jazyka a vzdělání. K ostatním národnostním menšinám se přihlásili Slováci s počtem 314 877 obyvatel, tj. 3,1 % ze všech obyvatel v České republice v roce 1991. Dále pak romská menšina (32 903, tj. 0,3%), ukrajinská menšina (8 220, tj. 0,1%), ruská (5 062, tj. 0,05%), polská (59 383, tj. 0,6%), německá (48 556, tj. 0,2%), maďarská (19 932, tj. 0,2%) a ostatní.

V druhém celostátním sčítání lidu v roce 2001 došlo k poměrně velké změně. V roce 2001 měla Česká republika 10 230 060 obyvatel, z čehož se k české národnosti hlásilo 9 249 777 obyvatel, tedy 90,4 %, moravské národnosti 380 474 obyvatel, tedy 3,7 % a ke slezské národnosti 10 878 obyvatel, tj. 0,1 %. Jak je patrné největší pokles zaznamenala moravská menšina. Ta zaznamenala pokles o 981 839 obyvatel, tedy pokles o 9,5 %, oproti roku 1991. Taktéž velký pokles obyvatel zaznamenala i slovenská menšina, která oproti roku 1991 poklesla o 121 867 obyvatel, tj. pokles o 1,2 %. Naopak nárůst zaznamenala ukrajinská menšina, ke které se v roce 2001 hlásilo 22 112 obyvatel, tedy 0,2 % ze všech obyvatel žijících na území České republiky a ruská menšina, která zaznamenala nárůst o 7 307 obyvatel, tedy nárůst o 0,95 % oproti roku 1991.

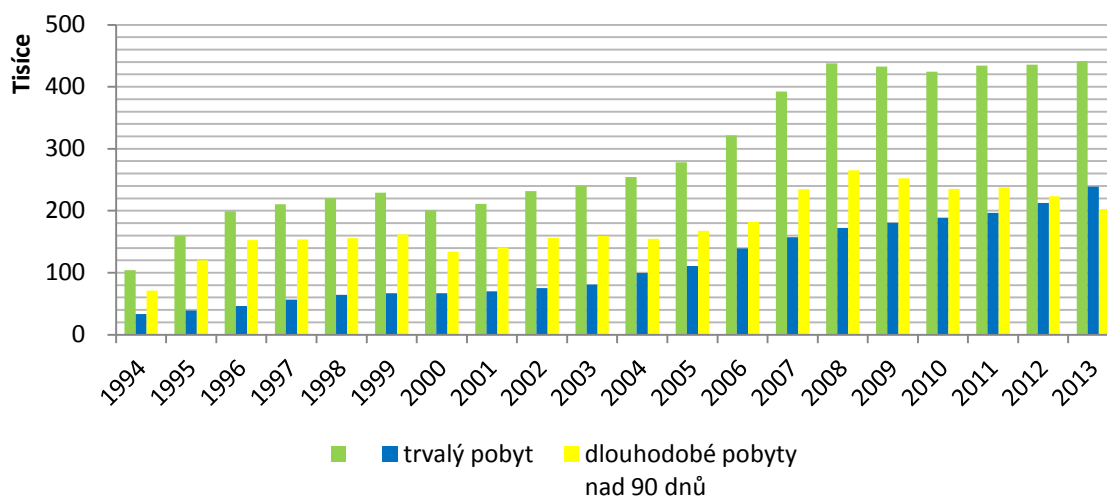
V současné době žije na území České republiky přes více než 439 152 cizinců. Nejpočetnější národnostní menšinou, vyjímaje moravské a slezské národnostní menšiny, je slovenská národnostní menšina, ukrajinská národnostní menšina, vietnamská národnostní menšina a ruská národnostní menšina. Při posledním sčítání lidu v roce 2011 se k české národnosti hlásilo 6 711 624 obyvatel, tj. 64,3 %, k moravské národnosti 521 801 obyvatel, tedy 5,0 %, slezské národnosti 12 214 obyvatel, tedy 0,1 %, k slovenské národnosti 147 152 obyvatel, tj. 1,4 %, k ukrajinské národnosti 53 235 obyvatel, tj. 0,5 %, k ruské národnosti 17 872 obyvatel, tedy 0,2 %. Jednou z nejpočetnějších národnostních menšin se za rok 2011 stala „nezjištěná“ národnostní menšina s 2 642 666 obyvateli, tedy 25,3 %. Oproti roku 1921 se podíl nezjištěných národnostních menšin zvýšil 462 krát.

5.3 Ukrajinská menšina na území České republiky

5.3.1 Trvale a dlouhodobě usazení ukrajinští cizinci v České republice

Jak je patrné z Grafu č. 1 a Přílohy č. 3, na konci roku 1994 byl na území České republiky 104 343 cizinec a na konci roku 2013 bylo v České republice 441 536 cizinců. Průměrně se na území České republiky od roku 1994 do roku 2013 objevuje 308 326,7 cizince. Dle této tendence lze jednoznačně očekávat, že se počet nově příchozích cizinců bude v dalších letech zvyšovat.

Graf č. 1 - Trvale a dlouhodobě usazení cizinci v České republice od roku 1994 do roku 2013

Zdroj: Český statistický úřad

V současné době představují cizinci s trvalým nebo dlouhodobým pobytem 4,20 % populace v České republice (údaj k 31. 12. 2013).

Podle Českého statistického úřadu České republiky bylo ke konci roku 2014 na území České republiky oficiálně 104 388 osob hlásících se k ukrajinské národnosti menšině. Ukrajinci představují 1,07 % ze všech obyvatel pobývajících na území České republiky. Neoficiální ukazatelé, ale prozrazují, že reálná míra počtu ukrajinských osob na území České republiky mnohdy překračuje více než dvojnásobek ukrajinských občanů.

Ukrajinská národnostní menšina tvoří v České republice jednu z nejpočetnějších národnostních menšin. Jak je uvedeno v Příloze č. 4 od roku 1994 do roku 2013 na území České republiky, v roce 1994 na území České republiky bylo hlášeno 104 343 cizinců, z čehož se k ukrajinské národnostní menšině hlásilo 14 230 obyvatel, tj. 0,14 % ze všech obyvatel České republiky. Na konci roku 2013 bylo v České republice 439 152 cizinců a Ukrajinci tvořili 1,00 %, tedy 105 138 obyvatel ze všech obyvatel České republiky. Jak je tedy patrné, mezi rokem 1994 a rokem 2013, se počet Ukrajinců pobývajících na našem území zvýšil o 90 908 obyvatel tj. nárůst o 7,49 %. Při takovéto tendenci by se dalo očekávat, že počet ukrajinských cizinců bude do následujících let, narůstat. Dá se tak předpokládat, že v roce 2015 bude na území České republiky 109 923 Ukrajinců, v roce 2016 114 708 Ukrajinců a v roce 2017 119 493 Ukrajinců. Ale vezmeme-li v úvahu současnou situaci na Ukrajině a skutečnost, že ukrajinská ekonomika rapidně klesla, dá se předpokládat, že průměrný roční nárůst Ukrajinců na našem území nebude 4 785, ale 16 784 Ukrajinců za rok. Z tohoto důvodu bychom mohli předpokládat, že v průběhu dvou let na našem území bude v roce 2015 121 922 Ukrajinců a v roce 2016 138 706 Ukrajinců. Zda se tyto odhady prokážou jako pravdivé, se ukáže až v následujících letech, kdy počty cizinců budou Českým statistickým úřadem a Ministerstvem vnitra České republiky sečteny a vyhodnoceny. Vývoj počtu ukrajinských občanů s trvalým a dlouhodobým pobytem je uveden v Příloze č. 4.

5.3.2 Rovnocenné příležitosti ukrajinských migrantů

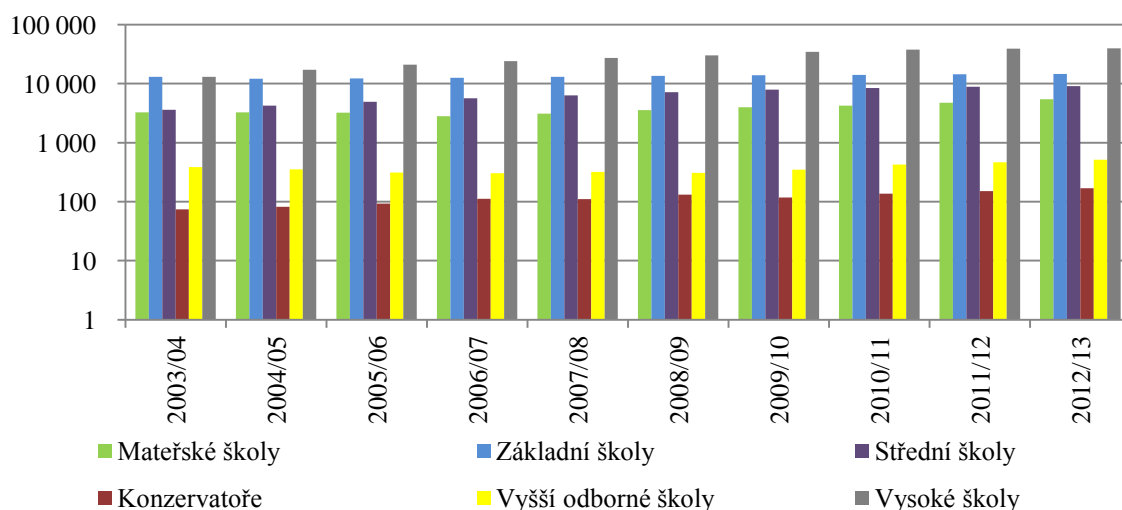
Cizinci, kteří se dobrovolně nebo nedobrovolně rozhodli pobývat na území České republiky, musí přijmout všechna zákonem stanovená opatření. V případě, že zákonná opatření cizinci nepřijmou, mohou nastat problémy s jejich pobytem na území. Není, ale možné zapomenout, že i na příslušníky cizí národnosti se vztahují dle Listiny základní práv a svobod České republiky ochranná opatření, která musí cizinci respektovat a která jim musí být poskytnuta.

Mezi základní práva a rovnocenné příležitosti se řadí právo na vzdělání. V kapitole 3.5 Rovnocenné příležitosti cizinců, jsou uvedena příslušná právní opatření, která jsou cizincům při pobytu v České republice poskytována.

Jak je patrné z Grafu č. 2 – Počet studujících cizinců od roku 2003 do roku 2013, největší zastoupení studentů-cizinců se nachází na vysokých školách, kde ve školním roce

2012/2013 studovalo 39 696 studentů-cizinců, ti představují 57,21 % z celkově studujících cizinců na českých školách. Druhou nejpočetnější skupinou se stali žáci-cizinci navštěvující základní školy, které ve stejném školním roce navštěvovalo 14 551 žáků-cizinců, tedy 20,97 % ze všech studujících cizinců. Třetí nejpočetnější skupinou se stali studenti-cizinci navštěvující střední školy. Střední školy tak navštěvovalo v posuzovaném školním roce 9 024 studentů-cizinců, tedy 13,01 % ze všech studujících cizinců.

Graf č. 2 - Počet cizinců od roku 2003 do roku 2013

Zdroj: Český statistický úřad [13]

Nejpočetnější národnostní menšinou, studující na vysoké škole, jsou Slováci. Ve školním roce 2012/2013 navštěvovalo vysoké školy celkem 24 058 těchto studentů, tj. 60,61 % ze všech studujících cizinců na vysokých školách. Druhou nejpočetnější skupinou jsou studenti z Ruské federace. Těch ve školním roce 2012/2013 bylo na vysokých školách 3 408, tj. 8,59 % ze všech studujících cizinců na vysokých školách. Třetí nejpočetnější skupinou jsou studenti z Ukrajiny. Těch bylo na vysokých školách 1 782, tj. 4,49 % ze všech studujících cizinců na vysokých školách. Čtvrtou skupinou se pak stali studenti z Vietnamu, kterých bylo 903, tj. 2,27 % a pátou nejpočetnější skupinou byli studenti z Běloruska, kterých bylo na vysokých školách celkem 570, tedy 1,44 %.

Nejpočetnějších národnostních menšin studujících na vysokých školách, je uvedena v Příloze č. 11.

Další možností na rovnocenné příležitosti cizinců je rodinné právo. To je obsaženo v novém občanském zákoníku a upravuje vztah mezi manžely, rodiči a dětmi, mezi dětmi a dalšími osobami, které jim nahrazují rodiče či jejich funkci doplňují. Dle dotazníkového šetření provedeného mezi občany České republiky bylo zhodnoceno, zda je přípustné, aby cizinec/ka měl/a za partnera Čecha/šku. 60,20 %, tedy 121 českých respondentů s tímto názorem zcela souhlasilo. Demografické události cizinců znázorňují počet sňatků a rozvodů mezi léty 1996 do roku 2011. Celkem bylo v roce 2011 uzavřeno 4 356 sňatků a došlo k 1 874 rozvodům. Nejčastěji se uzavíraly sňatky mezi ženou Češkou a mužem cizincem a totéž platí i v případě rozvodů. Sňatků mezi mužem cizincem a ženou Češkou bylo v roce 2011 uzavřeno 2 384, tj. 54,73 % ze všech sňatků uzavřených mezi oběma národnostmi, rozvodů pak bylo učiněno v 1 026 případech, tedy v 54,75 %.

V oblasti rovnocenných příležitostí se nesmí zapomínat na pracovní právo. Začlenění na trhu práce je hlavní podmínkou pro integraci cizinců do české společnosti. Trh práce má pro cizince nejen funkci ekonomickou, ale i sociální. Pracovní trh také ovlivňuje náhled majoritní společnosti na cizince. Především ukrajinské menšině je často přiřazována nejlevnější pracovní role pohybující se na nejnižším stupni trhu práce. Naopak je tomu u japonské menšiny. Zástupcům japonské menšiny je většinou přiřazována role nejlepších pracovníků, kteří se většinou pohybují na vysokém stupni trhu práce. Podstatná část sociální funkce trhu práce spočívá na rozvoji sociálních sítí a přispívá k sociokulturní integraci cizinců.

Pracovní podmínky migrantů ze třetích zemí jsou mnohdy velmi fyzicky a časově náročné. Běžná pracovní doba u vietnamských pracovníků trvá přibližně deset až dvanáct hodin denně, a to včetně víkendů. Někteří cizinci, velmi často právě Ukrajinci, pracují na stavbách a jsou vystavováni velkému nebezpečí. Jejich pracovní podmínky neodpovídají běžným pracovním standardům. Tito cizinci jsou vystavováni zdravotním rizikům, a přitom je poměrně běžné, že nemají řádné zdravotní pojištění.

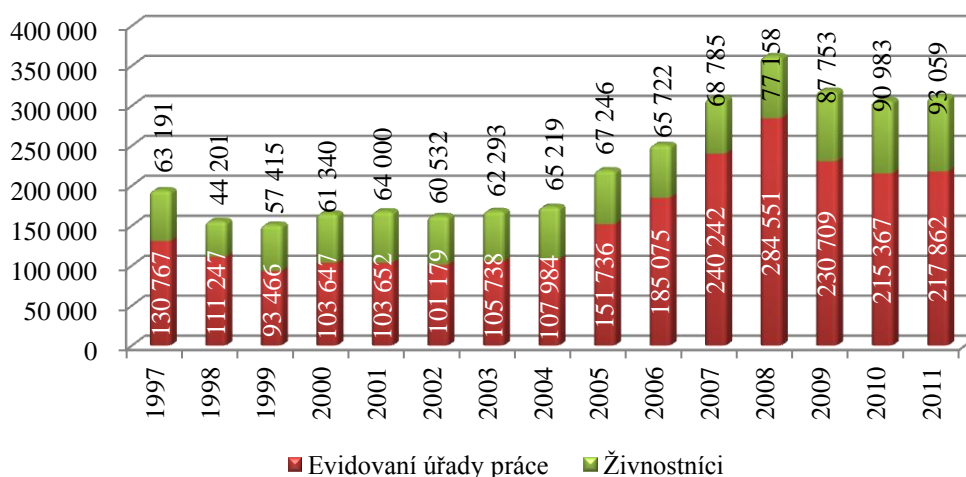
Ukrajínští cizinci do České republiky přicházejí již s konkrétní představou o práci. Jedná se o práci vykonávanou v rodné zemi, ale ve většině případů se cizinci snaží sehnat práci přímo v hostitelské zemi. Odpovídají na inzeráty, kontaktují pracovní agentury. Mnohdy se cizinci na pracovních pohovorech dostávají do konfliktu se zaměstnavateli.

Neochota zaměstnavatelů přijímat cizince, ať už kvalifikované či nikoliv, s sebou nese zbytečně komplikující se spory mezi těmito skupinami. V případě, že cizinec nesežene z jakýchkoli důvodů práci, je ochoten na území České republiky zůstat i za cenu, že ztratí legitimitu svého pobytu.

K 31. 12. 2011 Český statistický úřad evidoval 310 921 cizince, z toho 217 867 cizinců, tedy 70,1 %, je hlášeno na úřadu práce a zbytek 93 054 cizinci, což představuje 29,9 %, jsou OSVČ. Graf č. 3 znázorňuje vývoj zaměstnanosti cizinců od roku 1997 do roku 2011. Nejpočetnější skupinou aktivně pracujících cizinců se stala skupina ukrajinských pracovníků. Jejich počet se k 31. 12. 2011 pohybuje okolo 68 950 osob, což představuje 22,18 % z celkového počtu všech aktivně pracujících cizinců. Druhou nejpočetnější skupinou aktivně pracujících cizinců se stala skupina vietnamských pracovníků. Jejich počet je 32 145 osob, tedy 10,34 % z celkového počtu všech aktivně pracujících cizinců. Třetí nejpočetnější skupinu tvoří ruští pracovníci s celkovým počtem 5 644 osobami, tj. 1,82 % z celkového počtu všech aktivně pracujících cizinců. V Příloze č. 14 jsou uvedeny ukrajínští migranti hlášení na Úřadu práce České republiky.

Graf č. 3 - Zaměstnanost cizinců podle postavení v zaměstnání v letech 1997-2011

Zdroj: Český statistický úřad [21]

5.4 Výzkumná metoda, sběr dat a interpretace výsledků

Pro zvolený výzkum byla použita kvantitativní metoda, která nejlépe odpovídá záměru prostudovat danou oblast procesu integrace ukrajinských přistěhovalců v České

republiky a snaze porozumět problémům, jež jsou spjaty s integrací ukrajinských přistěhovalců.

Pilotní dotazníkové šetření bylo zahájeno na začátku září roku 2014, na jehož základě byla data upravena, tak aby byly odstraněny všechny nedostatky. Hlavní sběr dat byl uskutečněn prostřednictvím série strukturovaných elektronických dotazníků, které byly zhotoveny za pomoci elektronického formuláře serveru Google, v období od začátku října roku 2014 do konce ledna 2015. Dotazníky byly rozesílány prostřednictvím emailových kontaktů a dále za pomoci sociálních sítí, jako je Facebook a Twitter. Všichni respondenti na začátku vyplňování byli seznámeni s tématem diplomové práce, daným účelem průzkumu a faktem, že se jedná o anonymní dotazníkové šetření. Vzhledem k více otázkám byla průměrná doba pro vyplnění dotazníků 20 až 30 minut.

Průzkum veřejného mínění byl proveden za pomoci dvou dotazníkových šetření. První dotazníkové šetření bylo zaměřeno na obyvatele majoritní společnosti, tj. na obyvatele České republiky. Toto dotazníkové šetření sloužilo k poskytnutí relevantních informací zaměřujících se na náhled českých občanů vůči minoritním skupinám, především pak náhledu vůči ukrajinské menšině. Vzor dotazníku je uveden v Příloze č. 7.

Druhé dotazníkové šetření bylo zaměřeno na minoritní skupinu obyvatel, tj. cizince a přistěhovalce. Této skupině byly poskytnuty dotazníky ve dvou jazycích, a to v jazyce rodném, tj. ukrajinském a v druhém jazyce, tj. v českém. Otázky, které byly pokládány minoritním skupinám obyvatelstva, byly v některých případech shodné s otázkami, které byly předkládány občanům České republiky. Vzor dotazníku je uveden v Příloze č. 8. Vzhledem k nízkému počtu zodpovězených elektronických dotazníků minoritní skupinou, byla zbývající data získávána za pomoci osobního kontaktu s ukrajinskými přistěhovalci, kteří v době sběru dat pracovali na stavbách v Příbrami a blízkém okolí a dále byla zbývající data získávána na dvou pracovištích Odboru azylové a migrační politiky, kde se větší koncentrace ukrajinských migrantů objevovala v době předvánočních i vánočních svátků a nového roku. Všichni oslovení respondenti byli seznámeni s tématem a také jim byla poskytnuta veškerá anonymita. Z tohoto důvodu bylo nutné k analýze dat z dotazníkového šetření vytvořit vlastní program, který na základě matematických a statistických funkcí, umožnil všechny vyplněné dotazníky převést do přehledných výsledků tak, aby data mohla být dále interpretována.

Obě dotazníková šetření byla rozdělena do 4 okruhů. První okruh byl zaměřen na charakteristické rysy odpovídajícího jedince. Zde bylo zjišťováno pohlaví, věk, vzdělání, místo pobytu a práce. V druhém okruhu byly analyzovány informace vztahující se k pohledu a postoji k migrantům. Třetí okruh série otázek analyzoval vzájemnou interakci mezi Čechy a Ukrajinci, tedy zda jsou čeští a ukrajinští občané ochotni spolupracovat a podílet se společně na integračních procesech. Poslední, čtvrtý okruh byl zaměřen na znalosti historické a kulturní.

5.4.1 Základní informace o respondentech

Dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 201 respondentů z České republiky a 197 respondentů z Ukrajiny. Celkem bylo dotazováno 398 respondentů, z čehož dotazník vyplnilo 226 mužů, tj. 56,78 % (165 mužů z Ukrajiny, tj. 73,01 % a 61 mužů z České republiky, tj. 26,99 %) z celkově zúčastněných respondentů, ve věku 16 až 77 let a 172 žen, tj. 43,21 % (32 žen z Ukrajiny, tj. 18,61 % a 140 žen z České republiky, tj. 81,39 %) z celkově zúčastněných respondentů, ve věku od 16 až do 66 let.

Z Tabulky č. 1, je patrné, že nejvíce zastoupenou skupinou respondentů byli respondenti ve věku od 35 do 60 let. Vysoké procento respondentů v tomto věkovém rozmezí zaujímají české ženy (72,00%) a ukrajinští muži (49,70%). U mužů z ukrajinské menšiny je to zapříčiněno tím, že muži v produktivním věku se snaží finančně zabezpečit svou rodinu na dálku a české ženy jsou vstřícnější k různým veřejným průzkumům než čeští muži.

Tabulka č. 1 – Pohlaví dle věku respondentů

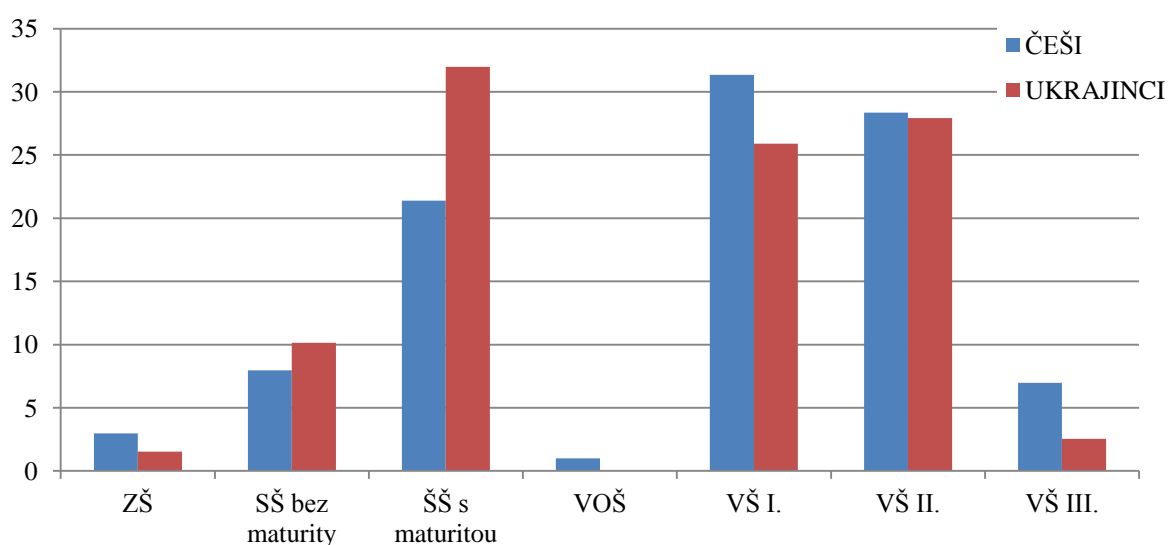
VĚK	meně než 18	19 - 34	35 - 60	více než 61	CELKEM
MUŽ	1	28	30	2	61
	33,30%	35,40%	28,00%	16,70%	30,35%
ŽENA	2	51	77	10	140
	66,70%	64,60%	72,00%	83,30%	69,65%
CELKEM	3	79	107	12	100,00%
	1,50%	39,30%	53,20%	6,00%	100,00%
MUŽ - UKRAJINEC	18	53	82	12	165
	10,91%	32,12%	49,70%	7,27%	83,76%
ŽENA - UKRAJINKA	4	10	15	3	32
	12,50%	31,25%	46,88%	9,38%	16,24%
CELKEM	22	63	97	15	100,00%
	11,17%	31,98%	49,24%	7,61%	100,00%

Zdroj: dotazníkové šetření

Nejvíce dotazovaných respondentů v den, kdy dotazník vyplňovalo, žilo a pracovalo ve Středočeském kraji (120 respondentů z České republiky, tj. 59,70 % a 54 respondentů z Ukrajiny, tj. 27,41 %), hlavním městě Praze (32 respondentů z České republiky, tj. 15,92 % a 83 respondentů z Ukrajiny, tj. 42,13 %), Jihočeském kraji (17 respondentů z České republiky, tj. 8,46 %) a Karlovarském kraji (20 respondentů z Ukrajiny, tj. 10,15 %). Podrobnější rozmístění respondentů v krajích je uvedeno v Příloze č. 10.

Jak je patrné z výše uvedeného textu, největší koncentrace ukrajinských migrantů se nachází v Praze nebo v těsné blízkosti Prahy. Je to zapříčiněno tím, že ve zmiňovaném místě je v současné době nejvíce pracovních příležitostí. Respondenti, kteří se zúčastnili dotazníkového šetření, nejčastěji v otázce, kde uváděli své dosavadní vzdělání, zaškrtovali především kolonku: středoškolské a vysokoškolské vzdělání.

Graf č. 4 – Nejvyšší dosažené vzdělání

Zdroj: dotazníkové šetření

V Grafu č. 4 je znázorněno největší zastoupení v rámci ukrajinské menšiny zaujímají respondenti, kteří mají středoškolské vzdělání s maturitou 31,98 %, tedy 63 respondentů a vysokoškolské vzdělání druhého stupně (Ing., Mgr., aj.) 37,92 %, tedy 55 respondentů. Čeští respondenti nejčastěji zaškrtovali odpověď, že jejich nejvyšší dosažené vzdělání je vysokoškolské vzdělání prvního stupně (Bc.) 31,34 %, tedy 63 respondentů a dále vysokoškolské vzdělání druhého stupně (Ing., Mgr., aj.) 28,36 %, tedy 57 respondentů.

Vzhledem k takovému stavu vzdělanosti, by se dalo očekávat, že čeští a ukrajinští respondenti budou mít stejně shodné postavení v pracovním poměru. Opak v této věci je ale pravdou. Většina dotazovaných respondentů z Ukrajiny přiznává, že jejich pracovní postavení neodpovídá skutečnému stavu jejich vzdělání. 50 ukrajinských mužských respondentů, což představuje 30,30 %, uvedlo, že pracují ve stavebnictví nebo lesnictví jako dělníci. 40 ukrajinských mužských respondentů, tedy 24,24 %, přiznalo, že v době, kdy vyplňovalo dotazníkové šetření, bylo hlášeno na Úřadu práce České republiky. 26 ukrajinských mužských respondentů, tedy 15,76 %, uvedlo, že navštěvují školní zařízení. 25 ukrajinských, mužských respondentů, tedy 15,15 %, označilo, že pracují v uklízacích společnostech jako uklízeči. 13 ukrajinských mužských respondentů, tedy 7,88 %, pracuje ve firmách jako administrativní pracovníci a zbylých 11 ukrajinských mužských respondentů, tedy 6,7 %, odpovědělo, že jsou osoby samostatně výdělečně činné (OSVČ). Ženy Ukrajinky jsou na tom obdobně. 16 ukrajinských ženských respondentů, tedy 50,00 %, uvedlo, že pracují v uklízacích společnostech, jako uklízečky. 5 ukrajinských, ženských respondentů, tedy 15,62 %, odpovědělo, že v době vyplňování dotazníku navštěvovalo školní zařízení. 7 ukrajinských ženských respondentů, tedy 21,88 %, přiznalo, že jsou hlášeny na Úřadu práce České republiky a zbylí 4 ukrajinští ženští respondenti, tedy 12,50 %, uvedlo, že jsou osoby samostatně výdělečně činné.

Z tohoto vyhodnocení vyplývá, že ukrajinští přistěhovalci opravdu pracují na místech, na kterých by čeští občané sami nepracovali. Dokazují to i jednotlivé odpovědi respondentů z České republiky. Na otázku, zda si myslí, že čeští občané jsou ochotni vykonávat stejnou práci jako ukrajinští cizinci, odpovědělo 126 respondentů, tedy 62,69 %, že čeští občané spíše nejsou ochotni vykonávat stejnou práci jako ukrajinští cizinci. 40 respondentů, tedy 19,90 %, si myslí, že čeští občané jsou spíše ochotni vykonávat stejnou práci jako ukrajinští cizinci. 8 respondentů, tedy 3,98 %, si myslí, že čeští občané jsou ochotni vykonávat stejnou práci jako ukrajinští cizinci a zbylých 27 respondentů, tedy 13,43 %, si nemyslí, že čeští občané nejsou ochotni vykonávat stejnou práci jako ukrajinští cizinci.

Odůvodnění, proč čeští občané nejsou ochotni vykonávat podřadné práce, je zcela jednoduché. V době, kdy probíhalo dotazníkové šetření, bylo 22 mužských respondentů, tedy 36,07 %, bez práce a na otázku, zda jsou čeští občané ochotni vykonávat stejnou práci jako cizinci, právě 22 respondentů odpovědělo, že nejsou ochotni vykonávat stejnou práci

jako cizinci. Podobně na tom byly i ženy, které v době dotazníkového šetření byly bez práce. 5, tj. 62,5 %, z 8 respondentek, na stejnou otázku odpovědělo negativně, že taktéž jako muži nejsou ochotny vykonávat stejnou práci jako cizinci. Tento postoj zaujímají čeští občané, jen díky tomu, že sami dobře vědí, že dělnické práce na stavbách či v úklidových společnostech jsou ohodnoceny, obdobně jako stálý příjem, který jim poskytuje stát, pokud jsou hlášeni na Úřadu práce České republiky a za minimální plat, nejsou ochotni pracovat.

Ostatní respondenti, kteří zodpovídali otázku, v jakém oboru pracují, uvedli, že pracují jako administrativní pracovníci, prodavači/prodavačky, nebo jako dělníci. Podrobné zobrazení je uvedeno v Příloze č. 10.

5.4.2 Postoje a pohledy na migranty

V České republice stále převládá negativní postoj k migrantům. Důvodů, proč tyto negativa převládají, je mnoho. Dokazují to i výsledky dotazníkového šetření. Na otázku, zda mají čeští občané obavy z velké míry přílivu cizinců, 88 respondentů, tj. 43,78 % ze všech zúčastněných respondentů z České republiky, odpovědělo, že se v menší míře obávají velkého přílivu cizinců na území České republiky a 48 respondentů, tedy 23,88 % ze všech zúčastněných respondentů z České republiky, odpovědělo, že mají velké obavy z velkého přílivu cizinců na naše území. Naproti tomu 50 respondentů, tedy 24,88 % ze všech zúčastněných respondentů z České republiky, odpovědělo, že v menší míře nemají obavy z přílivu cizinců na území a zbylých 15 respondentů, tedy 7,46 % ze všech zúčastněných respondentů z České republiky, nemá žádné obavy z velké míry přílivu cizinců.

Postoje českých občanů k ukrajinským migrantům ukazují, že na stále se opakující otázku, jak česká společnost přijímá cizince, bude vždy spíše negativní odpověď. Názor dotazovaných respondentů je jasný. 99 respondentů z České republiky, tedy 49,25 % ze všech zúčastněných, odpovědělo, že si myslí, že česká společnost přijímá cizince spíše záporně. 6 respondentů z České republiky, tedy 2,99 % ze všech zúčastněných, odpovědělo, že česká společnost rozhodně přijímá cizince záporně. Osobní přístup respondentů k přijímání migrantů však ukazuje, že sami respondenti zaujímají neutrální postoje. 92 respondentů z České republiky, tedy 45,77 % ze všech zúčastněných, odpovědělo, že osobně cizince na území České republiky přijímají neutrálně. 54 respondentů z České republiky, tedy 26,87 % ze všech zúčastněných, přijímá cizince na

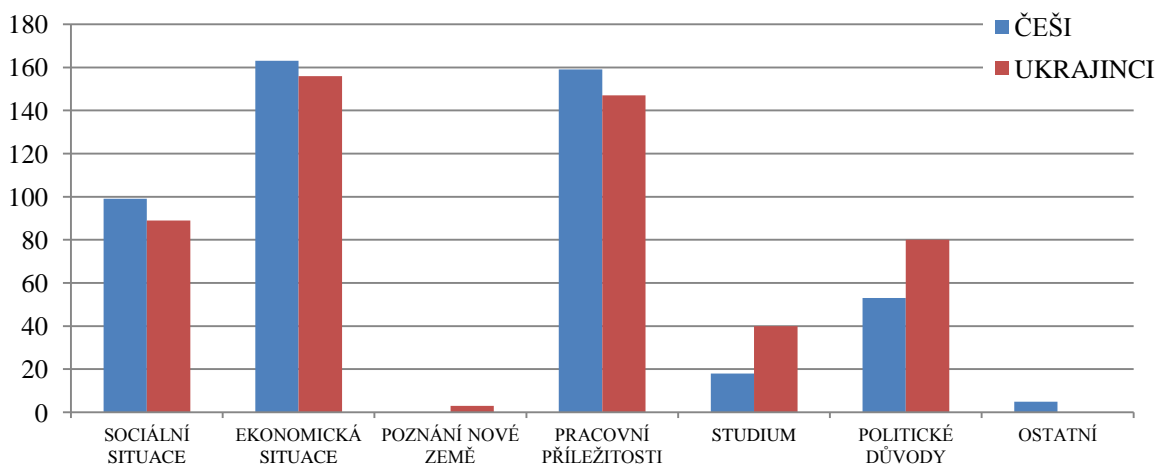
našem území spíše kladně a 37 respondentů z České republiky, tedy 18,41 % ze všech zúčastněných, přijímá cizince spíše záporně.

Sami ukrajinští migranti přiznávají, že i oni sami mají strach z nově přichozích migrantů přicházející do České republiky. 56 respondentů z Ukrajiny, tedy 28,43 %, odpovědělo, že rozhodně mají obavy z velké míry přílivu cizinců. 90 respondentů z Ukrajiny, tedy 45,67 %, uvedlo, že mají větší obavy z přílivu nových migrantů na území České republiky. 38 respondentů, tedy 19,29 %, nepocítují výrazný strach z velké míry přílivu cizinců a 13 respondentů z Ukrajiny, tedy 6,61 %, má strach z nově přichozích migrantů. Také sami ukrajinští migranti pocítují, že se počet cizinců za posledních 10 let zvýšil. Na otázku, zda si myslí, že se za posledních 10 let v České republice zvýšil počet cizinců, odpovědělo 167 respondentů z Ukrajiny, tedy 84,77 %, že se určitě v České republice tento počet zvýšil. 13 respondentů, tedy 6,61 % se domnívají, že se za posledních 10 let zvýšil počet cizinců na českém území a zbylých 17 respondentů, tedy 8,62 %, se nedomnívají, že by se počet cizinců na území České republiky zvýšil. Podobného názoru jsou i čeští občané. Na tutéž otázku odpovědělo 138 respondentů z České republiky, tedy 68,66 %, že se v České republice rozhodně zvýšil počet cizinců. 55 českých respondentů, tedy 27,36 % se domnívá, že se za posledních 10 let zvýšil počet cizinců a zbylých 8 českých respondentů, tj. 3,98 % se nedomnívá, že by se v České republice zvýšil počet nově přichozích cizinců. Zajímavostí této otázky je i fakt, že žádný respondent z dotazovaných skupin, nevyužil možnosti, že se v České republice rozhodně nenavýšil počet nově přichozích cizinců.

S migrací cizinců úzce souvisí i důvody, proč ukrajinští migranti vůbec přicházejí do České republiky. Na otázku, z jaké nejčastější příčiny přicházejí ukrajinští migranti do České republiky, odpovídali čeští respondenti následovně. Nejčastěji se objevovala odpověď, že ukrajinští migranti přicházejí z důvodu své tíživé ekonomické situace. S tím souvisí i další nejčastěji uváděná odpověď, že ukrajinští migranti přicházejí do České republiky za účelem nové práce a třetí nejčastěji zmiňovanou odpovědí, byla zvolena sociální situace na Ukrajině. Podle výsledků z Ukrajinského dotazníku vyplývá, že nejčastější příčinou migrace je špatná ekonomická a politická situace na Ukrajině. Vlivem toho, ukrajinští cizinci vyhledávají takové země, které jsou podobné Ukrajině, jsou blízko Ukrajiny a nabízejí větší pracovní uplatnění i za cenu, že kvalifikace ukrajinských migrantů neodpovídá vykonávané pracovní činnosti. V Grafu č. 5, jsou znázorněny různé

důvody této migrace. Každý respondent měl možnost zaškrtnout z nabízených možností 3 varianty, které nejlépe odpovídají důvodům migrace.

Graf č. 5 – Důvody migrace ukrajinských migrantů

Zdroj: dotazníkové šetření

S důvodem migrace souvisí i délka pobytu ukrajinských migrantů na území České republiky. 37 mužských respondentů z Ukrajiny, tedy 22,42 %, pobývá na území České republiky méně než 5 let. 45 mužských respondentů z Ukrajiny, tedy 27,27 %, pobývá na území České republiky od 5 do 10 let a zbylých 83 mužských respondentů z Ukrajiny, tj. 50,31 %, pobývá na území České republiky více než 10 let. Jak již bylo zmíněno výše, mužští migranti z Ukrajiny pobývají na jiném území více času než ženy, a to z důvodu zajištění finančních prostředků pro svou rodinu na Ukrajině. Ženy Ukrajinky v dotazníkovém šetření toto tvrzení potvrdily. 8 respondentek z Ukrajiny, tedy 25,00 %, pobývá na území České republiky méně než 5 let. 20 respondentek z téže země, tedy 62,50 %, pobývá mimo svou rodnou zemi od 5 do 10 let a zbylé 4 respondentky, tedy 12,50 %, pobývají na území České republiky více než 10 let.

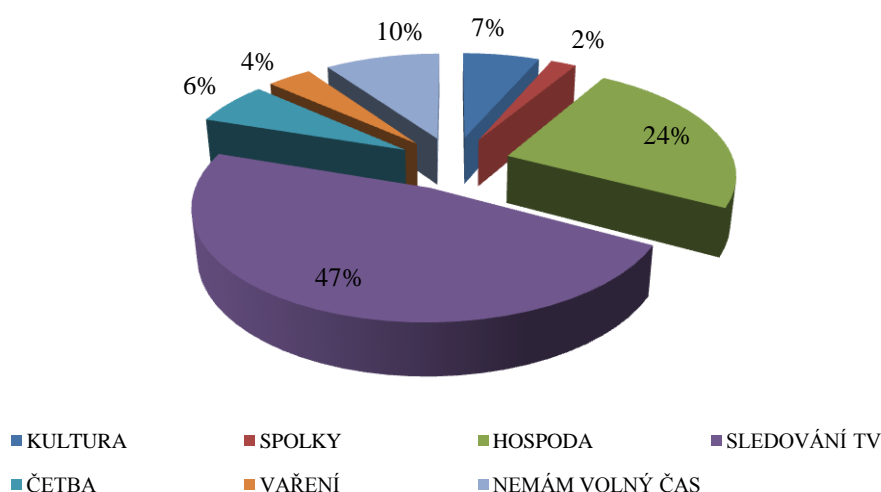
5.4.3 Vzájemná interakce mezi českými a ukrajinskými obyvateli

Délka pobytu ukrajinských migrantů naznačuje, že cizinec žijící na území České republiky musí projít interpersonálním prolutím. To znamená, že ať chce či nechce svou

přítomností a svým jednáním v práci, ve společnosti nebo jen tak při podvečerní procházce v parku, navazuje verbálně i neverbálně komunikaci s lidmi okolo sebe. Jednotliví lidé, se kterými cizinec přijde do kontaktu, nahlízejí na cizince z různých pohledů. Výše bylo popsáno, jak nahlízejí čeští občané na Ukrajince. Z výsledků bylo zjištěno, že čeští občané ukrajinské migranty přijímají spíše negativně než pozitivně. Jejich negativní postoj může být zapříčiněn skutečností, že sami ukrajinští migranti pobývající na českém území nevyhledávají společenské aktivity a do české společnosti se neradi integrují. Jak je patrné z Grafu č. 6, nejčastější mimopracovní aktivitou je sledování televize, návštěva hospody , a vaření.

Graf č. 6 – Mimopracovní aktivity Ukrajinců

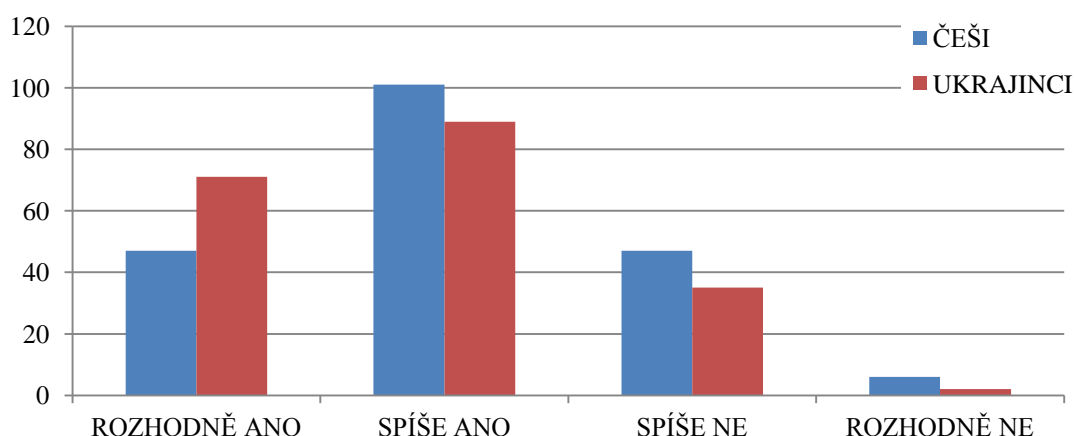
Zdroj: dotazníkové šetření

Tak, jak ukrajinští migranti přistupují k sociálnímu začlenění, přistupují čeští občané k otázce, zda se ukrajinská menšina snaží přizpůsobit občanům majoritní společnosti. 118 respondentů z České republiky, tedy 58,71 % se domnívá, že se ukrajinští migranti snaží přizpůsobit občanům majoritní společnosti. 69 českých respondentů, tj. 34,33 % si myslí, že se ukrajinští migranti nesnaží české majoritní společnosti přizpůsobit. Vysoké procento pozitivního náhledu na přizpůsobivost ukrajinských migrantů do české společnosti, zastírá vysoké procento pomoci ukrajinským migrantům. Na otázku, zda jsou

čeští občané ochotni pomoci ukrajinské menšině, odpovědělo 126 českých respondentů, tedy 62,69 %, že nejsou ochotni pomáhat cizincům. 57 českých respondentů, tj. 28,36 % odpovědělo, že jsou ochotni ukrajinským migrantům pomoci. 16 českých respondentů, tedy 7,96 % odpovědělo, že v žádném případě nejsou ochotni pomáhat ukrajinským migrantům a zbylí 2 čeští respondenti, tedy 0,995 % odpovědělo, že jsou schopni plně pomoci ukrajinským migrantům.

Tento negativní výsledek poukazuje na to, že by vztahy mezi českou a ukrajinskou společností měly být do budoucích let zlepšovány. Myslí si to i samotní čeští a ukrajinští respondenti, kteří, jak je patrné z Grafu č. 7, na otázku, zda je důležité zlepšovat vztahy mezi majoritní skupinou obyvatel a Ukrajinci, odpovědělo následovně. 101 českých respondentů, tedy 50,25 % se domnívá, že by se vztahy mezi minoritní a majoritní skupinou obyvatel měly nadále zlepšovat. Stejného názoru bylo i 89 ukrajinských respondentů, tedy 45,18 %. 47 českých respondentů, tj. 23,38 % je zcela přesvědčeno o tom, že by se vztahy měly nadále zlepšovat. 71 ukrajinských respondentů, tedy 36,04 % zastává stejný názor. Opačného názoru je 47 českých respondentů, tedy 23,38 % a 35 ukrajinských respondentů, tedy 17,77 %, kteří zastávají názor, že by se vztahy mezi oběma skupinami neměly zlepšovat. Zbylých 6 českých respondentů tj. 2,985 % a 2 ukrajinští respondenti, tj. 1,02 % zastávají názor, že by se vztahy neměly vůbec zlepšovat.

Graf č. 7 – Zlepšování vztahů mezi majoritou a minoritou

Zdroj: dotazníkové šetření

Zlepšování vztahů mezi majoritní a minoritní skupinou obyvatel přispěje i k odstranění rasové a kulturní segregace. Čeští respondenti, kteří odpovídali na sérii otázek, měli zhodnotit, zda jsou ukrajinští cizinci v České republice diskriminováni. Většina dotazovaných, 94 českých respondentů, tedy 46,77 %, si nemyslí, že by ukrajinští migranti byli v České republice diskriminováni, naopak 64 českých respondentů, tedy 31,84 % si myslí, že ukrajinští migranti v České republice jsou diskriminováni. Když měli dále samotní respondenti uvést, zda se někdy s rasovou diskriminací vůči ukrajinským cizincům setkali, relativně stejný počet odpovědí byl zaznamenán u odpovědi, kdy 80 českých respondentů, tj. 39,80 %, se nesetkalo s rasovou diskriminací vůči ukrajinským migrantům a 45 českých respondentů, tedy 22,39 %, se s rasovou diskriminací vůči těmto migrantům, někdy setkali.

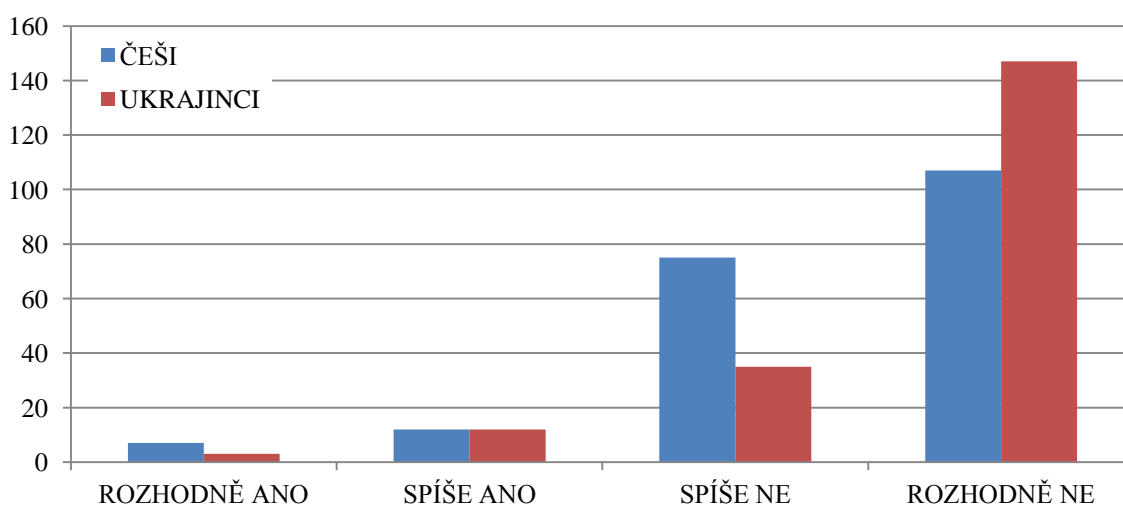
Samotní dotazovaní ukrajinští migranti přiznávají, že se vůči sobě s rasovou diskriminací nesetkávají. 86 ukrajinských respondentů, tedy 43,65 % si nemyslí, že by ukrajinští migranti byli v České republice diskriminováni. Naproti tomu 56 ukrajinských respondentů, tj. 28,43 % si myslí, že ukrajinští migranti v České republice jsou diskriminováni. Na otázku zda ukrajinští migranti byli svědky či dokonce účastníky rasově diskriminovaného jednání, 99 ukrajinských respondentů, tedy 50,25% uvedlo, že se nikdy nesetkali s rasovou diskriminací vůči ukrajinským migrantům. 42 ukrajinských respondentů, tj. 21,32 % se s ní naopak někdy setkalo. Srovnání jednotlivých odpovědí od českých a ukrajinských respondentů je uvedeno v Příloze č. 10.

Názory a postoje k rasové diskriminaci českých občanů vůči ukrajinským migrantům ukážou, zda se čeští občané ztotožňují s názory na rasovou diskriminaci. 73 českých respondentů, tedy 36,32 %, odpovídající v dotazníkovém šetření uvedlo, že sami neutrálně postávají na možnostech, že i oni sami se s rasovou diskriminací ztotožňují. Dalších 40 českých respondentů, tedy 19,90 % se ne zcela ztotožňují s názory na rasovou diskriminaci a 62 českých respondentů, tj. 30,85 % zcela zavrhuje možnost, že by se s názory na rasovou diskriminaci ztotožnili. Zbýlých 26 českých respondentů, tedy 12,94 % se s názory na rasovou diskriminaci zcela nebo spíše ztotožňují.

Zde čeští respondenti ukazují, že sami sebe nepovažují za rasově diskriminující osoby a že jsou vůči cizincům tolerantní. Ukazuje to následující Graf č. 8, kde by 182 českých respondentů, tedy 90,55 % nevadilo, že by jejich pracovní kolega byl Ukrajinec. 19 českým respondentům, tj. 9,45 % by naopak vadilo, kdyby jejich kolega v práci byl

Ukrajinec. Stejného názoru jsou i ukrajinští respondenti, kteří hodnotili, zda by za svého kolegu v práci chtěli Čecha/Češku. 182 ukrajinských respondentů, tedy 92,39 % by nevadilo, že by jejich pracovním kolegou byl Čech. 15 ukrajinským respondentům, tj. 7,61 % by toto naopak vadilo.

Graf č. 8 – Ukrajinský a český kolega v práci

Zdroj: dotazníkové šetření

Tolerantnost a pochopení od českých respondentů vychází i v případě, že měli zhodnotit svůj postoj k tomu, zda je přijatelné, aby Čech měl za partnera/partnerku Ukrajince/Ukrajinku. 121 českých respondentů, tedy 60,20 % je přesvědčeno o tom, že by Čech mohl mít za partnera/ku Ukrajince/ku. 62 českých respondentů, tj. 30,85 % v tomto případě spíše souhlasí, 13 českých respondentů, tj. 6,47 % se přiklání k názoru, že by se Češi a Ukrajinci neměli partnersky směřovat a zbylých 5 českých respondentů, tedy 2,48 % zcela s tímto směřováním nesouhlasí. V opačném případě, kdy ukrajinští respondenti měli zhodnotit, zda je přijatelné, aby Ukrajinec/ka měl/a za partnera/ku Čecha/šku odpovědělo 84 ukrajinských respondentů, tedy 42,64 %, že by neviděli rádi, kdyby k takové asimilaci docházelo. 52 ukrajinských respondentů, tj. 26,31 % si myslí, že je přijatelné, aby docházelo k vzájemné asimilaci. 38 ukrajinských respondentů, tj. 19,29 % si je jistých, že je přijatelné mít za partnera/ku Čecha/Češku a zbylých 23 ukrajinských respondentů, tedy 11,76 % tento postoj nezastávají. V současném

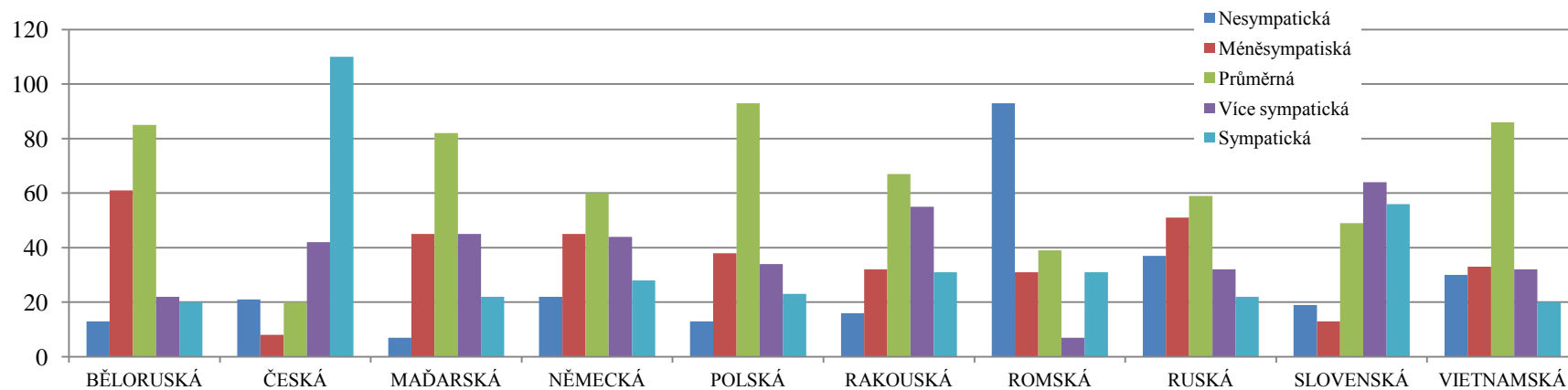
globalizovaném světě by se dalo říci, že na takovémto slučování národností není nic zvláštního. Jen je zapotřebí si vždy uchovat vlastní kulturu, ze které pocházíme a nezapomínat na vlastní rodnou zem.

Poslední otázkou v okruhu je zhodnocení sympatičnosti národností z pohledu Čechů a Ukrajinců. Jak znázorňuje Graf č. 9 a Příloze č. 12, mimo vlastní české společnosti jsou českým respondentům nejvíce sympatické národnostní menšiny ze Slovenska, Rakouska a Německa. Naopak je tomu u Romů, Vietnamců a Rusů. Tyto čeští respondenti označili jako nejvíce nesympatické národnostní menšiny. Ukrajínští respondenti uvedli, že nejvíce sympatičtí jsou jim čeští, slovenští a polští občané. Méně sympatičtí jsou jim Romové, Rusové a Vietnamci. V Grafu č. 10 a Příloze č. 13, jsou znázorněny všechny sympatie ukrajinských respondentů.

Dále měli čeští respondenti možnost vyjádřit k vydávání trvalých pobytů zmíněným národnostním menšinám. Na otázku, zda by Česká republika měla omezit vydávání trvalých pobytů cizincům, 85 českých respondentů, tedy 42,29 % s názorem omezit vydávání trvalých pobytů, spíše souhlasí a 41 českých respondentů, tj. 20,40%, zcela souhlasí s omezením vydávání trvalých pobytů. 69 českých respondentů, tedy 34,33 % s názorem omezení udělování trvalých pobytů, spíše nesouhlasí a 6 respondentů, tj. 2,98 % je přesvědčeno, že by Česká republika nadále měla trvalé pobyty cizincům neomezeně vydávat.

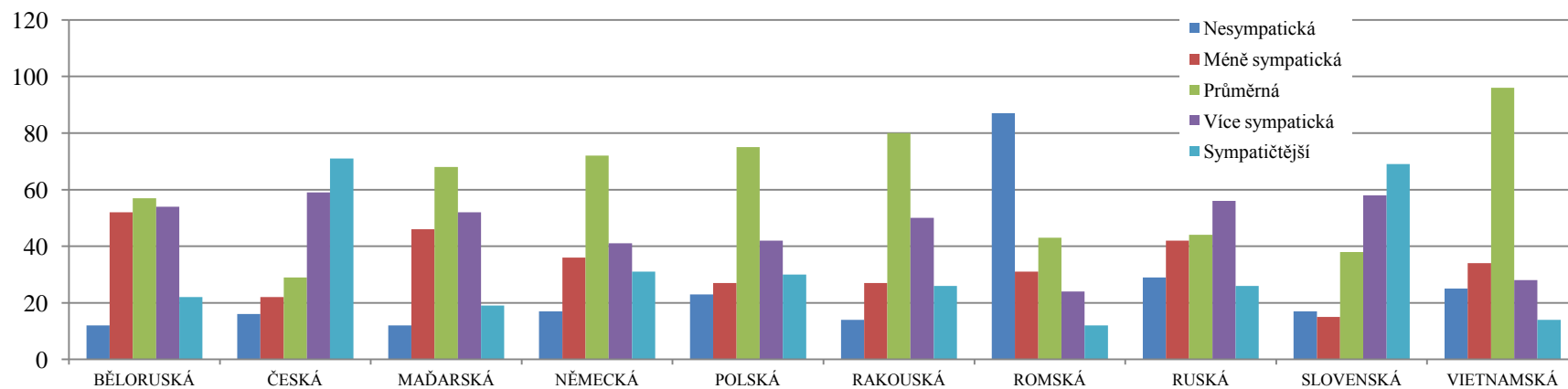
Sami čeští respondenti pak doplňovali, že by se po vydání trvalého pobytu měl cizinec plně integrovat a získat tak řádné české občanství. 81 českých respondentů, tedy 40,30 % spíše s tímto tvrzením souhlasí a 33 českých respondentů, tedy 16,42 % s tímto tvrzením zcela souhlasí. Naopak 60 českých respondentů, tj. 29,85 % spíše s tímto tvrzením nesouhlasí a volí možnost, že by se cizinec, který chce pobývat na českém území, nemusel plně integrovat do české společnosti. Zbylých 27 českých respondentů, tedy 13,43 % s tvrzením o plné integraci zcela nesouhlasí.

Graf č. 9 – Sympatičnost národností dle českého náhledu

Zdroj: dotazníkové šetření

Graf č. 10 – Sympatičnost národností dle ukrajinského náhledu

Zdroj: dotazníkové šetření

5.4.4 Vzájemné všeobecné znalosti o druhé zemi

Předchozí tři okruhy se zabývaly vzájemným porozuměním občanů České republiky a Ukrajiny. Tento okruh otázek měl zhodnotit, do jaké míry mají čeští občané povědomí o Ukrajině a naopak, jaké ukrajinští občané mají povědomí o České republice a zda znají základní historické a všeobecné informace.

Obě dvě skupiny respondentů se shodly na tom, že neznají vzájemnou historii. Na otázku, zda čeští občané znají historii Ukrajiny, odpovědělo 142 českých respondentů, tedy 70,65 %, že ukrajinskou historii neznají. Zbylých 59 českých respondentů, tj. 29,35 % o ukrajinské historii povědomí mají. Podobně na tom byli i ukrajinští respondenti. Zde na otázku, zda znají historii České republiky, odpovědělo 160 respondentů, tedy 81,22 %, že českou historii neznají. Zbylých 37 ukrajinských respondentů, tj. 18,78 % mají částečné povědomí o české historii.

Následující otázka měla potvrdit či vyvrátit domněnky o neznalosti jednotlivých zemí. Čeští občané měli správně odpovědět na otázku, v jakém roce se Ukrajina oddělila od SSSR. Správně na tuto otázku odpovědělo 131 českých respondentů, tj. 65,17 %. Zbylých 70 respondentů, tedy 34,83 % zvolilo špatnou možnost. Ukrajinští respondenti, měli za úkol správně odpovědět na otázku, v jakém roce vznikla Česká republika. Z nabízených možností správně odpovědělo 89 ukrajinských respondentů, tedy 45,70 %. Zbylých 108 ukrajinských respondentů, tj. 54,83 % na tuto otázku odpovědělo špatně.

Co nedělalo problémy žádné z dotazovaných skupin, byla znalost hlavních měst. 198 českých respondentů, tedy 98,51 % zvolilo správnou možnost, že hlavní město Ukrajiny je Kyjev. Zbylí 3 respondenti, tj. 1,49 %, hlavní město Ukrajiny nevěděli. Podobně jsou na tom ukrajinští respondenti. 186 ukrajinských respondentů, tedy 94,42 % správně odpovědělo, že hlavním městem České republiky je Praha. Zbylých 11 ukrajinských respondentů, tj. 5,58 % zvolilo špatnou možnost, a to Brno.

Žádné větší problémy nečinilo dotazovaným respondentům ani odpovědět na otázku, jakou měnou se platí v jednotlivých státech. Ukrajinští respondenti měli zajisté výhodu v tom, že již na území české republiky pobývají delší dobu a proto se jednomyslně shodli na odpovědi, že v České republice se platí Korunou. Čeští respondenti ve 165 odpovědích, tedy v 82,09 %, správně označilo za národní měnu Ukrajiny - Hřivnu. Zbylých 36 respondentů, tj. 17,91 % volilo mezi Rublem a Sumem, což není správná odpověď.

Větší problémy neměli dotazovaní respondenti ani s geografickým umístěním jednotlivých zemí. Na otázku, zda ví, kolik států sousedí s Ukrajinou, odpovědělo 146 českých respondentů, tedy 72,64 %, že Ukrajina sousedí se sedmi státy, jmenovitě s Polskem, Slovenskem, Maďarskem, Rumunskem, Bulharskem, Ruskem a Běloruskem. Zbylých 55 českých respondentů, tj. 27,36 % odpovědělo na tuto otázku špatně. Znalost v geografii prokázali i ukrajinští respondenti, když na otázku, zda ví, kolik států sousedí s Českou republikou. Správně odpověděli 107 ukrajinských respondentů, tedy 54,11 %. Ostatních 90, tj. 45,89 % respondentů, neodpovědělo na tuto otázku správně a zvolili jinou možnost. S geografickou znalostí souvisela i následující otázka, kde ukrajinští respondenti měli správně odpovědět na otázku, které moře je nejbližší České republice. Správně odpovědělo na tuto otázku 189, tedy 95,94 % respondentů. Zbylých 7, tj. 4,06 %, správnou odpověď neznalo. Podobně na tom byli i čeští respondenti, kteří správně zvolili možnost, že Ukrajina je nejbližší Černému moři. Tuto možnost zvolilo 171 respondentů, tedy 85,07 %. Ostatních zbylých 30 respondentů, tj. 14,93 %, na tuto otázku odpovědělo mylně.

Z tohoto okruhu otázek je jasné, že jak čeští, tak ukrajinští občané mají základní povědomí o jednotlivých státech. Až překvapivě dobré povědomí mají čeští občané o problematice rasové segregace a pojmech vztahující se ke xenofobii, rasismu a rasové diskriminaci. Na otázku, zda čeští respondenti znají pojem xenofobie, odpovědělo 183 respondentů, tj. 91,04 %, že ANO. 18 respondentů, tj. 8,96 % se s tímto pojmem neseťkalo. Ze 183 respondentů potvrzujících znalost pojmu xenofobie, odpovědělo 120 respondentů, tedy 65,57 % správně, že xenofobie vyjadřuje strach z toho, kdo přichází z ciziny a stojí místo sociální útvar. Zbylých 63 respondentů, tj. 34,43 % zvolilo nesprávnou možnost. Na otázku, zda čeští respondenti znají pojem rasismus, odpovědělo 200 respondentů, tedy 99,50 %, že ANO. Pouhý jeden respondent, tj. 0,50 % se s tímto pojmem neseťkal. Z 200 respondentů znajících pojem rasismus, odpovědělo 106 českých respondentů, tj. 53,00 % správně a zvolilo možnost, že rasismus je ideologie, která představuje soubor koncepcí vycházejících ze strachu z cizího a tvoří ideologickou nadstavbu. Ostatních 94 českých respondentů, tedy 47,00 % označilo špatnou možnost. Poslední otázka se zabývala pojmem rasová diskriminace. 197 českých respondentů, tj. 98,01 %, se s tímto pojmem někdy seťkali. Zbylí 4 čeští respondenti, tedy 1,99 % se s tímto pojmem nikdy neseťkali. Ze 197 odpovídajících respondentů, 180 tj. 91,37 % respondentů, správně zvolilo možnost, že rasová diskriminace vyjadřuje sociální odlišnost,

v níž jsou popřeny morální zásady rovnosti a stejného zacházení. Zbýlých 17 respondentů, tj. 8,63 %, na danou otázku, odpovědělo špatně.

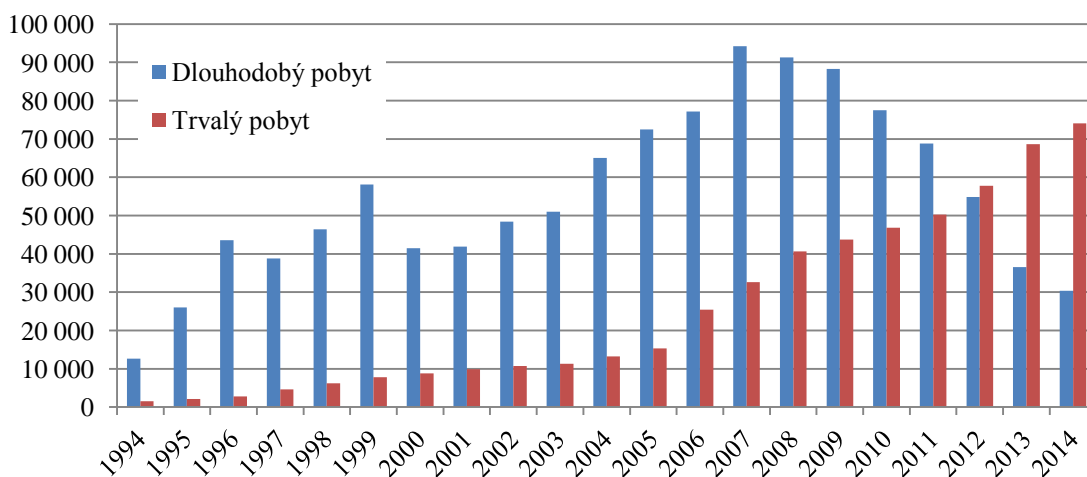
Na závěr dotazníkového šetření bylo českým respondentům předloženo poděkování psané v azbuce, přičemž autora práce zajímalo, zda respondenti dokáží uvedený text v azbuce přečíst. 107 českých respondentů, tj. 53,23 % psaný text dokázalo přečíst. 21 českých respondentů, tedy 10,45 % text částečně dokázalo přečíst a zbylých 73 českých respondentů, tj. 36,32 % text nedokázalo přečíst vůbec.

5.5 Vyhodnocení stanovených hypotéz

Hypotéza č. 1 - *Počet trvale usazených Ukrajinců se v České republice za posledních 10 let zvýšil.*

Jak je patrné z Grafu č. 11 a Přílohy č. 5, počet trvale usazených ukrajinských migrantů se od roku 2004 do roku 2014 zvýšil z původních 13 262 na 74 031. Průměrně se tak každý rok trvale usadilo na území České republiky 6 274 ukrajinského cizince. Z tohoto výsledku a každoročního nárůstu se hypotéza č. 1, potvrdila.

Graf č. 11 – Sympatičnost národností dle ukrajinského náhledu

Zdroj: Český statistický úřad

Hypotéza č. 2 – Vysokoškolsky vzdělaní Ukrajinci nepracují v České republice jako dělníci.

Tabulka č. 2 – Pracovní zařazení vysokoškolského ukrajinského cizince

		Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?				
		ZŠ a SŠ bez maturity	Úplné střední vzdělání s maturitou	Balařské vzdělání	Vysokoškolské vzdělání II. a III. stupně	Celkem
Jaké je Vaše povolání?	Dělník	10 43,48	12 19,05	0 0,00	28 46,67	50 25,38
	Administrativa	0 0,00	8 12,70	3 5,88	2 3,33	13 6,60
	Prodavač	6 26,09	8 12,70	9 17,65	18 30,00	41 20,81
	Student	0 0,00	5 7,94	17 33,33	9 15,00	31 15,74
	OSVČ	4 17,39	25 39,68	15 29,41	3 5,00	47 23,86
	Nezaměstnaný	3 13,04	5 7,94	7 13,73	0 0,00	15 7,61
	Celkem	23 100,00	63 100,00	51 100,00	60 100,00	197 100,00

Zdroj: dotazníkové šetření

$$\alpha = 0,05 \quad x^2 = 79,342 > x_{0,05(15)}^2 = 24,996$$

Vypočítaná hodnota testovaného kritéria je větší než kritická hodnota chí-kvadrátu pro hladinu významnosti 0,05. Zamítáme tedy nulovou hypotézu ve prospěch alternativní hypotézy, která zní: vysokoškolsky vzdělaní Ukrajinci pracují v České republice jako dělníci. Síla této závislosti $V = 0,170$, je slabá. Jak je patrné z Tabulky č. 2, ukrajinští migranti s vysokoškolským diplomem pracují jako dělníci (28 respondentů), ale též pracují jako prodavači (18 respondentů). Dále jak je patrné dělnické profese vykonávají cizinci i se základním a středním vzděláním.

Hypotéza č. 3 – Ukrajinská přizpůsobivost závisí na kladném přijímání českých občanů.

Tabulka č. 3 – Přizpůsobivost ukrajinské menšiny nezávisí na kladném přijímání českých občanů

		Myslíte si, že se ukrajinská menšina snaží přizpůsobit občanům majoritní společnosti?		
		Rozhodně ANO	Spíše ANO	Celkem
Jak Vy osobně přijímáte cizince žijící na našem území?	Rozhodně kladně	2 22,22	8 4,17	10 4,98
	Spíše kladně	4 44,44	50 26,04	54 26,87
	Neutrálně	2 22,22	90 46,88	92 45,77
	Spíše záporně	1 11,11	44 22,92	45 22,39
	Celkem	9 100,00	192 100,00	201 100,00

Zdroj: dotazníkové šetření

$$\alpha = 0,05 \quad x^2 = 8,344 > x_{0,05(3)}^2 = 7,815$$

Vypočítaná hodnota testovaného kritéria je větší než kritická hodnota chí-kvadrátu pro hladinu významnosti 0,05. Zamítáme tedy nulovou hypotézu ve prospěch alternativní hypotézy, která zní: ukrajinská přizpůsobivost nezávisí na kladném přijímání českých občanů. Síla této závislosti $V = 0,144$, je slabá. Jak je patrné z Tabulky č. 3, čeští respondenti zaujímají vůči ukrajinským cizincům spíše neutrální postoj (90 respondentů), přičemž neutrální postoj neovlivňuje jejich náhled na ukrajinskou přizpůsobivost.

Hypotéza č. 4 – Délka pobytu ukrajinského cizince nezávisí na jeho pocitu bezpečí v České republice.

Tabulka č. 4 – Délka pobytu ukrajinského cizince na pocitu bezpečí v České republice

		Jak dlouho pobýváte na území České republiky?			
		> 5	5 - 10	< 10	Celkem
Jsou podle Vás cizinci v ČR diskriminováni?	Rozhodně ano	10 22,22	7 10,77	3 3,45	20 10,15
	Spíše ano	12 26,67	20 30,77	24 27,59	56 28,43
	Spíše ne	13 28,89	22 33,85	51 58,62	86 43,65
	Rozhodně ne	10 22,22	16 24,62	9 10,34	35 17,77
	Celkem	45 100,00	65 100,00	87 100,00	197 100,0

Zdroj: dotazníkové šetření

$$\alpha = 0,05 \quad x^2 = 23,583 > x_{0,05(6)}^2 = 12,592$$

Vypočítaná hodnota testovaného kritéria je větší než kritická hodnota chí-kvadrátu pro hladinu významnosti 0,05. Zamítáme tedy nulovou hypotézu ve prospěch alternativní hypotézy, která zní: délka pobytu cizince na území České republiky závisí na jeho pocitu bezpečí. Síla této závislosti $V = 0,155$, je slabá. Jak je patrné z Tabulky č. 5, ukrajinští respondenti, kteří na území České republiky pobývají déle než 10 let se necítí být diskriminováni (51 respondentů).

Hypotéza č. 5 – Výběr spolupracovníka je ovlivněn tím, zdali mají Češi mezi Ukrajinci přátele.

Tabulka č. 5 – Výběr spolupracovníka je ovlivněn tím, zdali mají Češi mezi Ukrajinci přátele.

		Kdyby Váš spolupracovník byl Ukrajinec, vadilo by Vám to?			
		Spíše ANO	Spíše NE	Rozhodně NE	Celkem
Máte přátele mezi Ukrajinci?	ANO	7 36,84	8 10,67	54 50,47	69 34,33
	NE	12 63,16	67 89,33	53 49,53	132 65,67
	Celkem	19 100,00	75 100,00	107 100,00	201 100,00

Zdroj: dotazníkové šetření

$$\alpha = 0,05 \quad x^2 = 31,051 > x_{0,05(2)}^2 = 5,991$$

Vypočítaná hodnota testovaného kritéria je větší než kritická hodnota chí-kvadrátu pro hladinu významnosti 0,05. Zamítáme tedy nulovou hypotézu ve prospěch alternativní hypotézy, která zní: Výběr spolupracovníka není ovlivněn tím, zda mají Češi mezi Ukrajinci přátele. Síla této závislosti $V = 0,2889$, mírně silná. Jak je patrné z Tabulky č. 5, českým respondentům nevadí, že by jejich spolupracovník byl Ukrajinec (67 respondentů).

5.6 Návrhy a doporučení

Cizinci přicházející na naše území bez předchozích zkušeností nebo rad, mohou mít problémy hned při vstupu na naše území. Nejprve musí projít procesem vyřizování žádosti o pobyt na území České republiky. V případě malé informovanosti o fungování náběru a výdeji povolení, mohou neinformovaní cizinci ztratit iluze o nové zemi pobytu. Ministerstvo vnitra České republiky se snaží cizincům pomoci, prostřednictvím informačních publikací, které jsou k nalezení na internetových stránkách nebo v tištěné podobě k dispozici na Odboru azylové a migrační politiky či jiných organizací zabývajících se cizineckou problematikou.

Ukrajínští cizinci migrující na české území přicházejí do České republiky již se středoškolským či vysokoškolským vzděláním, a přesto vykonávají podřadnou práci. Tento fakt je zapříčiněn odlišným nahlížením na vzdělání těchto cizinců a a priori podceňováním jejich kvalifikace. Negativní a odlišný náhled na cizince způsobuje konfliktní situace vyskytující se mezi minoritní a majoritní částí obyvatelstva. Sami dotazovaní respondenti zauímají vůči ukrajinským cizincům neutrální i kladný postoj. Tento postoj je zapříčiněn tím, že si dotazovaní respondenti uvědomují, že se ukrajinská menšina snaží majoritní české společnosti přizpůsobit se.

Pracovní zařazení a činnost některých ukrajinských cizinců se pohybuje na hranici vykořisťování i zdravotního nebezpečí. Jejich běžná pracovní doba se pohybuje okolo deseti až třinácti hodin denně, včetně víkendů a svátků. Ukrajínští cizinci ve větší míře pracující jako dělníci ve stavebnictví či lesnictví. Naproti těmto podmínkám stojí skutečnost, že ukrajínští cizinci vykonávající takovou práci mnohdy suplují absenci samotných českých občanů. Ti by podřadné práce, které vykonávají cizinci, nikdy nevykonávali. Dokazují to i výsledky z průzkumu veřejného mínění českého obyvatelstva, kde jejich nejčastější odpovědí na dotaz, zda jsou čeští občané ochotni vykonávat stejnou práci jako ukrajínští cizinci, odpovědělo více jak 60 % dotazovaných respondentů, že nejsou ochotni vykonávat stejnou práci jako ukrajínští cizinci. Z tohoto výsledku zřetelně vyplývá stereotypní neopodstatněná představa českých občanů o tom, že cizinci berou práci českým občanům.

Současná doba je založena na migraci obyvatel po celém světě. Z toho důvodu je dobré zbavit se všech předsudků, které přispívají ke xenofobnímu nahlížení na nově příchozí cizince. Zlepšování vztahů a mezilidská komunikace je důležitá pro další rozvoj

a pochopení odlišné kultury než je ta česká. Když lidé mezi sebou začnou komunikovat a budou více informovaní,lepší se mezilidské vztahy a bariéry mezi lidmi budou postupně upadat. Stejně to je i mezi ukrajinskými cizinci a českými obyvateli.

Lepší budoucnost cizinců migrujících na české území závisí na proměnách inovačního procesu integrace cizinců do české společnosti a zlepšení mezilidských vztahů. Ať už inovační procesy či mezilidské vztahy budou probíhat a zlepšovat se po dobu deseti či padesáti let, šance na nápravu a pochopení obou dvou různých kultur existuje.

6 ZÁVĚR

Diplomová práce analyzuje situaci ukrajinské menšiny žijící v České republice.

Kulturní, jazykové a náboženské rozdíly přiměly české občany nahlížet na etnický odlišné skupiny xenofobně. To znamená, že čeští občané mají strach z neznámého a bojí se přijmout nepoznané kultury mezi vlastní osobní prostor. Teprve, když poznají odlišná etnika lépe, dokáží se s nimi sžít a dále s nimi spolupracovat a dokáží je vpustit do svého vlastního osobního prostoru. Nežli k této symbióze dojde, tak si občan majoritní společnosti společně s občanem minoritní společnosti musí projít řadou let a dojít tak ke společnému propojení. Překážkami na tak dlouhé cestě poznáním jsou především neznalost a neinformovanost o dané etnické kultuře.

V současné době v České republice žije 10 528 477 obyvatel, z čehož 439 152 jsou cizinci, tj. 4,15 % ze všech obyvatel žijících na území České republiky. Nejpočetnější skupinou národnostních menšin žijících na našem jsou Slováci, Ukrajinci, Běloruské, Rusové a Vietnamci. U těchto národnostních menšin jsou každoročně zaznamenávány největší nárůsty nově přichozích migrantů. Z historického hlediska se dá říci, že Slováci, Ukrajinci a Rusové budou k majoritní společnosti nejbliže, avšak opak zůstává pravdou.

Ukrajinská národnostní menšina na území České republiky potažmo Československé republiky objevovala již od roku 1921. Tudiž by se dalo očekávat, že čeští a ukrajinští občané jsou již ve vzájemné symbióze. Čeští občané po roce 1968 získali xenofobní náhled vůči všemu ruskému. I přes dvacetileté období klidu do současných let tyto xenofobní předsudky v mnoha českých občanech přetrvávají a dají se jen těžko odstranit. Z toho jasně vyplývají první překážky ke vzájemnému pochopení obou národností.

Dotazovaní respondenti, kteří odpovídali v dotazníkovém šetření, přiznávají, že čeští občané mají stále velký strach z velkého přílivu cizinců na naše území. Toto tvrzení potvrdilo 68 % dotazovaných a dodávají, že česká společnost vůči cizincům zaujímá spíše negativní či neutrální postoj, ve kterém nejsou sami čeští občané ochotni pomáhat rozebírané ukrajinské menšině (70 % dotazovaných). 74 % dotazovaných dále odpovědělo, že se vztahy mezi ukrajinskou a českou národností musí, nebo spíše by měly, zlepšovat. Mimo xenofobní nahlížení čeští občané vidí problém v tom, že ukrajinské národnostní menšině je stále přiřazována role nejpodřadnějších pracovníků. V tomto ohledu s tvrzením, že Ukrajinci přebírají práci českým občanům, nesouhlasilo 63 % dotazovaných respondentů. Zbylých 37 % dotazovaných respondentů s tvrzením souhlasí. Sami

respondenti pak zhodnotili, že čeští občané nejsou ochotni vykonávat stejně podřadnou práci jako ukrajinští cizinci (76 % respondentů). Nedostatečné počty pracovníků na stavbách čeští občané suplovat nebudou, proto je v tomto případě nahrazují ukrajinští migranti, kteří přijíždí do České republiky za prací a z důvodu zlepšení své ekonomické situace. V dotazníkovém šetření to potvrdili ukrajinští respondenti, kteří se taktéž dotazníkového šetření zúčastnili. S tím souvisí i délka pobytu Ukrajinců v České republice. Ukrajinští muži pobývají a pracují na našem území více než 10 let. Ukrajinské ženy na našem území pobývají v rozmezí od 5 do 10 let. Je to zapříčiněno tím, že žena vždy nerada opouští vlastní rodinu, kterou musela zanechat na Ukrajině. Proto se ženy Ukrajinky častěji vrací do rodné země než ukrajinští muži, kteří vidí prioritu zabezpečit svou rodinu. Existují i v takovémto případě výjimky. 4 ukrajinské ženy odpověděly, že na území České republiky pobývají více než 10 let a 37 ukrajinských mužů přiznalo, že na našem území jsou méně než 5 let.

S délkou pobytu úzce souvisí i sociální integrace ukrajinské menšiny do české společnosti. Čeští respondenti odpovídající na sérii otázek zhodnotili, že ukrajinská národnostní menšina se snaží přizpůsobit, tedy integrovat, do české společnosti. S postupnou integrací Ukrajinců, klesají i xenofobní předsudky Čechů vůči ukrajinské menšině. Dokazují to i odpovědi jednotlivých českých respondentů, kteří zaujímají tolerantnější postoje. Na otázku, zda je přijatelné, aby občan České republiky měl za manžela/ku ukrajince/ku, odpovědělo přes 91 % respondentů, že tato varianta je přijatelná. Dále bylo překvapivé vyhodnocení odpovědi, když čeští respondenti odpovídající na otázku, zda by jim vadilo, kdyby byl jejich pracovní kolega Ukrajinec/ka. 90 % českých respondentů odpovědělo, že by jim to nevadilo. Zbýlých 10 % respondentů bylo proti. Stejná otázka byla položena i ukrajinským respondentům a ti ze stejných možných odpovědí jednoznačně zvolnili, že by jim z 92 % nevadilo pracovat s Čechem/škou. Již takovéto odpovědi naznačují, že průlom mezi českým a ukrajinským obyvatelstvem nastal. Někteří čeští dotazovaní respondenti uvedli, že mezi ukrajinskými cizinci mají přátele a že navázání kontaktu mezi nimi bylo velice jednoduché a vstřícné.

V této setrvávající fázi by čeští občané měli setrvat. Zdraví odpor k nově přichozím cizincům by měl být zachován. Teprve po vzájemném poznání a toleranci je možné zbourat všechny bariéry bránící k plné integraci cizinců. Vytváření multikulturního prostředí v České republice pak umožní všem národům pochopit vzájemnou situaci.

Prostřednictvím kulturních akcí, festivalů či vydávání informativních brožur pomůže českým občanům pochopit kulturu, jazyk a náboženství největších minoritních skupin cizinců. Stejně podpůrné akce by měly být vysílány i směrem vůči všem minoritním skupinám. Pokud cizinci pochopí českou kulturu, jazyk i pravidla nastavená v České republice, budou mít pak snazší se plně do české společnosti integrovat. V případě, že obě dvě národnosti, jak ta česká, tak i ta ukrajinská, budou mít mezi sebou bariéry bránící ke vzájemnému poznání a pochopení, nebude pak možné oběma skupinám pomoci. Poslední možnou variantou jak pomoci etnickým skupinám při integraci do české společnosti je, že rozhlasová, televizní a novinová media mimo negativních zpráv budou českým občanům ukazovány i pozitivní náhledy na cizince. Protože jak sami dobře víme, masová media mají největší vliv na ovlivnění jednotlivého názoru.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

1. BITTNEROVÁ, Dana, MORAVCOVÁ, Miriam. *Kdo jsme a kam patříme?: Identita národnostních menšin a etnických komunit na území České republiky*. Praha : Pastelka, Sofis, 2005. 459 s. ISBN 80-902-7858-2.
2. BORÁK, Mečislav. *Ochrana menšin*. Opava : Slezská univerzita v Opavě, 2008. 222 s. Dostupné z [www: <http://uloz.to/hledej?q=Bor%C3%A1k+Me%C4%8Dislav+ochrana+men%C5%A1in>](http://uloz.to/hledej?q=Bor%C3%A1k+Me%C4%8Dislav+ochrana+men%C5%A1in).
3. CENTRUM PRO INTEGRACI CIZINCŮ: *O nás* [online]. 2014 [cit. 2014-08-31]. Dostupné z [www: <http://www.cicpraha.org/cs/o-nas/o-nas.html>](http://www.cicpraha.org/cs/o-nas/o-nas.html).
4. COUNCIL OF EUROPE. *Framework Convention for the Protection of National Minorities* [online]. 2014 [cit. 2014-08-13]. Dostupné z [www: <http://conventions.coe.int/Treaty/Commun/QueVoulezVous.asp?NT=157&CL=ENG>](http://conventions.coe.int/Treaty/Commun/QueVoulezVous.asp?NT=157&CL=ENG).
5. ČESKÁ REPUBLIKA. ZÁKON ze dne 1. ledna 2014 č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. [online]. 2014 [cit. 2014-11-15]. Dostupné z [www: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/obcansky-zakonik/>](http://business.center.cz/business/pravo/zakony/obcansky-zakonik/).
6. ČESKÁ REPUBLIKA. ZÁKON ze dne 10. července 2001 č. 273/2001 Sb., ze dne 10. července 2011, o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů [online]. 2001 [cit. 2014-08-13]. Dostupné z [www: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?page=0&idBiblio=51548&nr=273~2F2001&rpp=15#local-content >](http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?page=0&idBiblio=51548&nr=273~2F2001&rpp=15#local-content).
7. ČESKÁ REPUBLIKA. ZÁKON ze dne 24. září 2004 č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělání. In: *ŠKOLSKÝ ZÁKONÍK*. [online]. 2004 [cit. 2014-11-15]. Dostupné z [www: <http://aplikace.msmt.cz/Predpisy1/sb190-04.pdf.>](http://aplikace.msmt.cz/Predpisy1/sb190-04.pdf).
8. ČESKÁ REPUBLIKA. ZÁKON ze dne 26. května 1995 č. 117/1995 Sb.: o státní sociální podpoře. [online]. 1995 [cit. 2015-02-12]. Dostupné z [www: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&fulltext=&nr=117~2F1995&part=&name=&rpp=15#seznam>](http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&fulltext=&nr=117~2F1995&part=&name=&rpp=15#seznam).
9. ČESKÁ REPUBLIKA. ZÁKON ze dne 29. listopadu 1961 č. 141/1961 Sb., ze dne 29. listopadu 1961, o trestním řízení soudním a o změně některých zákonů [online].

- 1961, 2001 [cit. 2014-08-21]. Dostupné z [www: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&fulltext=&nr=141~2F1961&part=&name=&rpp=15#seznam>](http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&fulltext=&nr=141~2F1961&part=&name=&rpp=15#seznam).
10. ČESKÁ REPUBLIKA. ZÁKON ze dne 30. listopadu 1999 č. 326/1999 Sb.: o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů. [online]. 1999 [cit. 2014-08-29]. Dostupné z [www: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?page=0&idBiblio=48225&fulltext=&nr=326~2F1999&part=&nam>](http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?page=0&idBiblio=48225&fulltext=&nr=326~2F1999&part=&nam).
11. ČESKÁ REPUBLIKA. ZÁKON ze dne 7. března 1997 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů [online]. 2001 [cit. 2014-08-31]. Dostupné z [www: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?page=0&idBiblio=45178&nr=48~2F1997&rpp=15#local-content>](http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?page=0&idBiblio=45178&nr=48~2F1997&rpp=15#local-content).
12. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD ČESKÉ REPUBLIKY: *Demografické ukazatele cizinců – datové údaje 1996 - 2011*. [online]. 2014 [cit. 2014-11-15]. Dostupné z [www: <http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/DE0044F7C2/\\$File/c11r01.pdf>](http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/DE0044F7C2/$File/c11r01.pdf).
13. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD ČESKÉ REPUBLIKY: *Vzdělání – datové údaje ve školním roce 2003/04 do školního roku 2012/2014*. [online]. 2014 [cit. 2014-11-15]. Dostupné z [www: <http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/2700322E8F/\\$File/c06r01.pdf>](http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/2700322E8F/$File/c06r01.pdf).
14. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD ČESKÉ REPUBLIKY: *Cizinci s živnostenským oprávněním podle zemí* [online]. 2014 [cit. 2014-11-17]. Dostupné z [www: <http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/83004619C6/\\$File/c05a03t.pdf>](http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/83004619C6/$File/c05a03t.pdf).
15. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD ČESKÉ REPUBLIKY: *Cizinci trvale a dlouhodobě žijící v České republice (1989-2013)* [online]. 2014 [cit. 2014-10-13]. Dostupné z [www: <http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/p/320181-14#01>](http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/p/320181-14#01).
16. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD ČESKÉ REPUBLIKY: *Cizinci: Zdravotní péče – datové údaje* [online]. 2012 [cit. 2014-08-31]. Dostupné z [www: <http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/datove_udaje/ciz_zdravotni_pece#rok>](http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/datove_udaje/ciz_zdravotni_pece#rok).

17. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD ČESKÉ REPUBLIKY: *Nejčastější státní občanství* [online]. 2013 [cit. 2014-10-13]. Dostupné z www: <[http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/t/46001CE53D/\\$File/111813_k5.pdf](http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/t/46001CE53D/$File/111813_k5.pdf)>.
18. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Cizinci v ČR podle státního občanství 1994-2012* [online]. 2013 [cit. 2015-02-12]. Dostupné z www: <[http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/B900334BBE/\\$File/c01r02.pdf](http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/B900334BBE/$File/c01r02.pdf)>.
19. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Obyvatelstvo podle národnosti podle výsledků sčítání lidu v letech 1921–2011* [online]. 2013 [cit. 2015-02-12]. Dostupné z www: <[http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/t/9400413A5A/\\$File/130055140116.pdf](http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/t/9400413A5A/$File/130055140116.pdf)>.
20. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Studenti VŠ – cizinci podle státního občanství 2003 - 2012* [online]. 2013 [cit. 2015-02-12]. Dostupné z www: <[http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/270033B97E/\\$File/c06r07.pdf](http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/270033B97E/$File/c06r07.pdf)>.
21. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Zaměstnanost cizinců podle zemí, pohlaví a postavení v zaměstnání* [online]. 2012 [cit. 2015-02-12]. Dostupné z www: <http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/datove_udaje/ciz_zamestnanost#cr>.
22. DIVADELNÍ REVUE: Anastázie Kopřivová: Polozapomenutí příběhy (Osudy ruských emigrantů spjatých s Národním divadlem). *Informační servis Divadelního ústavu* [online]. 2004 [cit. 2014-08-13]. Dostupné z www: <<http://host.divadlo.cz/art/clanek.asp?id=4641>>.
23. DRBOHLAV, Dušan. *Migrace a (i)migranti v Česku: kdo jsme, odkud přicházíme, kam jdeme?*. Praha : Sociologické nakladatelství (SLON), 2010. 207 s. ISBN 978-807-4190-391.
24. DŮM NÁRODNOSTNÍCH MENŠIN: *Historie Domu* [online]. 2014 [cit. 2014-12-31]. Dostupné z www: <<http://www.dnm-praha.eu/O-NAS>>.
25. DVOŘÁK, Libor, SLÁDEK, Zdeněk, ŠVANKMAJER, Milan. *Dějiny Ruska*. Praha : Lidové noviny, 2010. 602 s. ISBN 978-80-7422-026-5.
26. DŽERELO: *O nás* [online]. 2014 [cit. 2014-12-31]. Dostupné z www: <<http://www.dzerelo.cz/index.php?page=index&lang=cs>>.
27. EVANS, Andrew. *Ukrajina*. Vyd. 1. Brno: Jota, 2005. 323 s. ISBN 80-721-7347-2.
28. FOREJTOVÁ, Monika. *Mezinárodně právní ochrana menšin*. Plzeň : ZČU, 2002. 118 s. ISBN 80-7082-843-9.

29. FRIŠTENSKÁ, Hana, SULITKA, Andrej. *Průvodce právy příslušníků národnostních menšin v České republice*. 2., rozš. a dopl. vyd. Praha: Demokratická aliancia Slovákov v ČR, 1995. 94 s.
30. HINLDS, R., HRONOVÁ, S., SEGER, J., FISCHER, J.: *Statistika pro ekonomy*. 8. vyd. Praha : Professional Publishing, 2007. 420 s. ISBN 978-80-86946-43-6
31. HUSA, Václav. *Dějiny Československa*. 2. vyd. Praha: Orbis, 1961. ISBN D-12*20402.
32. INTERNATIONAL ORGANIZATION FOR MIGRATION: *Migrace a rozvoj* [online]. 2014 [cit. 2014-08-31]. Dostupné z www: <<http://www.iom.cz/aktivity/migrace-a-rozvoj>>.
33. INTERNET ENCYKLOPEDIA OF UKRAINE: *Prosvita* [online]. 2001 [cit. 2014-08-18]. Dostupné z www: <<http://www.encyclopediaofukraine.com/display.asp?linkpath=pages\P\R\Prosvita.htm>>.
34. JEŽEK, Václav et al. *Město stříbra a slávy starých hornických tradic: Sborník na oslavu 750letého trvání horního města Příbrami: 1216-1966*. Příbram : Městský národní výbor v Příbrami, 1966. 172 s. ISBN 000447358
35. JOHN, Miloslav. *Čechoslovakismus a ČSR 1914-1938*. Vyd. 1. Beroun: Baroko, 1994, 423 p. ISBN 80-856-4220-4.
36. KOLÁŘ, Josef. *Bulharská demokratická emigrace v Československu v letech 1923-1933*. Vyd. 1. Praha: Academia, 1983, 113 s. Studie ČSAV, 22/83.
37. KOPŘIVOVÁ, Anastázie. *Osud ruské emigrace v Československu po roce 1945*. In. *Ruská a ukrajinská emigrace v Československu v letech 1918-1945*. Sv. 1. Praha : Seminář pro dějiny východní Evropy při Ústavu světových dějin FF UK, 1993. 127 s.
38. KOPŘIVOVÁ, Anastázie. *Střediska ruského emigrantského života v Praze: (1921-1952)*. Praha : Národní knihovna České republiky, Slovanská knihovna, 2001. 113 s. ISBN 80-705-0378-5.
39. KOVÁŘ, Martin, HORČIČKA, Václav. *Dějiny evropské integrace*. Praha : Triton, 2005. 151 s. ISBN 80-725-4731-3.
40. LA STRADA ČESKÁ REPUBLIKA: *Kdo jsme* [online]. 2010 [cit. 2014-08-31]. Dostupné z www: <<http://www.strada.cz/cz/kdo-jsme/o-nas>>.

41. META: *Kdo jsme* [online]. 2014 [cit. 2014-08-31]. Dostupné z www: <<http://www.meta-os.cz/pic/5-meta-kdo-jsme.aspx>>
42. MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÍCHOVI. Vyhláška ze dne 9. září 2008 č. 348/2008 Sb., o výuce a zkouškách znalosti českého jazyka pro účely získání povolení k trvalému pobytu na území České republiky [online]. 2014 [cit. 2014-11-15]. Dostupné z www: <http://www.asimos.cz/admin/files/vyhlaska_zkouska-z-cj.pdf>.
43. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Dlouhodobý pobyt* [online]. 2014 [cit. 2014-12-28]. Dostupné z www: <<http://www.mvcr.cz/clanek/obcane-tretich-zemi-dlouhodoby-pobyt.aspx>>.
44. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Dlouhodobý pobyt: účel podnikání* [online]. 2014 [cit. 2014-12-28]. Dostupné z www: <<http://www.mvcr.cz/clanek/obcane-tretich-zemi-dlouhodoby-pobyt.aspx?q=Y2hudW09NQ%3d%3d>>.
45. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Dlouhodobý pobyt: účel společné soužití rodiny na území* [online]. 2014 [cit. 2014-12-28]. Dostupné z www: <<http://www.mvcr.cz/clanek/obcane-tretich-zemi-dlouhodoby-pobyt.aspx?q=Y2hudW09Ng%3d%3d>>.
46. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Dlouhodobý pobyt: účel studium* [online]. 2014 [cit. 2014-12-28]. Dostupné z www: <<http://www.mvcr.cz/clanek/obcane-tretich-zemi-dlouhodoby-pobyt.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>>.
47. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Informační publikace pro cizince Česká republika*. Praha : Ministerstvo vnitra České republiky, 2011. 120 s. ISBN 978-80-7312-067-2.
48. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Trvalý pobyt* [online]. 2014 [cit. 2014-12-28]. Dostupné z www: <<http://www.mvcr.cz/clanek/obcane-tretich-zemi-trvaly-pobyt.aspx>>.
49. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Vízum k povolení pobytu do 90 dnů (krátkodobé vízum)* [online]. 2014 [cit. 2014-12-28]. Dostupné z www: <<http://www.mvcr.cz/clanek/vizum-k-pobytu-do-90-dnu-kratkodobe.aspx>>.

50. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Vízum k povolení pobytu nad 90 dnů (dlouhodobé vízum)* [online]. 2014 [cit. 2014-12-28]. Dostupné z www: <<http://www.mvcr.cz/clanek/vizum-k-pobytu-nad-90-dnu-dlouhodobě.aspx>>.
51. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Zaměstnanecká karta* [online]. 2014 [cit. 2014-12-28]. Dostupné z www: <<http://www.mvcr.cz/clanek/zamestnanecka-karta.aspx>>.
52. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY: *Informace pro cizince* [online]. 2014 [cit. 2014-08-27]. Dostupné z www: <<http://www.mvcr.cz/clanek/sluzby-pro-verejnost-informace-pro-cizince-informace-pro-cizince.aspx>>.
53. MULTIKULTURA: *Uznané národnostní menšiny* [online]. 2011 [cit. 2014-08-21]. Dostupné z www: <<http://www.multikulturazlin.cz/l.php?id=4>>.
54. PAVLÍKOVÁ, Eva, SLÁDEK, Karel. *Sociální situace a religiozita ukrajinských migrantů v ČR*. Červený Kostelec : Pavel Mervart, 2009. 120 s. ISBN 978-808-6818-955.
55. PECHOVÁ, Eva et al. *Vietnamci, Mongolové a Ukrajinci v ČR: Pracovní migrace, životní podmínky, kulturní specifika*. Praha : MV ČR, 2010. 80 s. ISBN 978-80-7312-063-4.
56. PELCOVÁ, Naděžda. *Multikulturalismus a multikulturní výchova*. Praha : Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, 2009. 226 s. ISBN 978-80-7290-392-4.
57. RÁKOCZYOVÁ, Miroslava, Robert TRBOLA a Ondřej HOFÍREK. *Sociální integrace přistěhovalců v České republice*. Praha : Sociologické nakladatelství (SLON), 2009. 309 s. ISBN 978-80-7419-023-0.
58. REZIDENTI V EU: *Zaměstnanecká karta* [online]. 2014 [cit. 2014-11-17]. Dostupné z www: <<http://cizinci.wordpress.com/>>.
59. SDRUŽENÍ PRO INTEGRACI A MIGRACI: *Sociální podpora* [online]. 2014 [cit. 2014-11-17]. Dostupné z www: <<http://www.migrace.com/cs/poradna/informace-pro-cizince/obcane-eu-a-jejich-rodinni-prislusnici/socialni-podpora>>.
60. SLÁDEK, Karel. *Ruská diaspora v České republice: sociální, politická a religiozní variabilita ruských migrantů*. Červený Kostelec : Pavel Mervart, 2010. 144 s. ISBN 978-808-7378-496.

61. SLÁDEK, Karel. *Ruská diaspora v České republice: sociální, politická a religiózní variabilita ruských migrantů*. Červený Kostelec : Pavel Mrvart, 2010. 144 s. ISBN 978-80-87378-49-6.
62. ŠÍŠKOVÁ, Tatjana, ed. *Výchova k toleranci a proti rasismu: Multikulturní výchova v praxi*. Vyd. 2. Praha : Portál, 2008, 280 s. ISBN 978-80-7367-182-2.
63. TRBOLA, Robert, RÁKOCZYOVÁ, Miroslava. *Institucionální podmínky sociální integrace cizinců v ČR*. 1. vyd. Editor Robert Trbola, Miroslava Rákoczyová. Brno : Barrister, 2011. 210 s. ISBN 978-808-7474-198.
64. TRBOLA, Robert. *Vybrané aspekty života cizinců v České republice*. 1. vyd. Praha : VÚPS, 2010. 121 s. ISBN 978-80-7416-067-7.
65. UKRAJINSKÁ INICIATIVA V ČESKÉ REPUBLICI: *Aktualizovaný program Dnů ukrajinské kultury v České republice* [online]. 2014 [cit. 2014-12-31]. Dostupné z www: <<http://www.ukrajinci.cz/cs/s-nami/detail/aktualizovany-program-dnu-ukrajinske-kultury-v-cr-listopad-2014/>>.
66. UKRAJINSKÁ INICIATIVA V ČESKÉ REPUBLICI: *Diaspora v ČR* [online]. 2014 [cit. 2014-08-21]. Dostupné z www: <<http://www.ukrajinci.cz/cs/diaspora-cr/>>.
67. USNESENÍ VLÁDY ČR ze dne 11. 12. 2000 č. 1266 [online]. 2000 [cit. 2014-08-22]. Dostupné z www: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/dokumenty/integrace/koncepce.pdf>>.
68. VÁCLAVÍK, David. *Etnické a kulturní minority ve střední Evropě I*. Liberec : Technická univerzita, 2001. 120 s. ISBN 80-7083-457-9.
69. VELVYSLANECTVÍ UKRAJINY V ČESKÉ REPUBLICI: *Ukrajinci v českých zemích* [online]. 2014 [cit. 2014-12-31]. Dostupné z www: <<http://czechia.mfa.gov.ua/cs/ukraine-czechia/ukrainians-in-czechia>>.
70. VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. *Evropská Charta regionálních či menšinových jazyků* [online]. 2009 [cit. 2014-08-13]. Dostupné z www: <<http://www.vlada.cz/cz/ppov/rnm/dokumenty/mezinarodni-dokumenty/evropska-charta-regionalnich-ci-mensinovyh-jazyku-17547/>>.
71. VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. *Národnostně menšinová politika v České republice: Národnostní menšiny v České republice*. Praha, 2001. Dostupné z www:

<http://www.vlada.cz/assets/ppov/rnm/dokumenty/publikace/publikace_cestina_270803_1.pdf>.

72. VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY: *Usnesení Vlády České republiky ze dne 9. února 1994 č. 63, o rekapitulaci přístupu vlády k otázkám národnostních menšin v České republice* [online]. 1994 [cit. 2014-08-13]. Dostupné z www: <http://kormoran.odok.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/WebGovRes/64AF57D5608DAC94C12571B6006DF3EE?OpenDocument>.
73. Vlastní zdroj.
74. ZILYNSKYJ, Bohdan. *Ukrajinci v českých zemích v letech 1945 - 1948*. 1. vyd. Praha: AV ČR. Ústav pro soudobé dějiny, 2000, 97 s.

SEZNAM PŘÍLOH

- Příloha č. 1 – Historie Ukrajiny
- Příloha č. 2 – Migrace a migrační procesy ukrajinského etnika
- Příloha č. 3 – Cizinci podle druhu pobytu od roku 1994 do roku 2013
- Příloha č. 4 – Ukrajínští cizinci od roku 1994 do roku 2013
- Příloha č. 5 - Ukrajinci s dlouhodobým a trvalým pobytem
- Příloha č. 6 – Obyvatelstvo dle národnosti v letech 1920 - 2011
- Příloha č. 7 – Anonymní dotazník pro občany České republiky
- Příloha č. 8 – Anonymní dotazník pro občany Ukrajiny - česky
- Příloha č. 9 – Anonymní dotazník pro občany Ukrajiny - rusky
- Příloha č. 10 – Vyhodnocení dotazníků
- Příloha č. 11. – Nejpočetnějších národnostních menšin studujících na VŠ
- Příloha č. 12 – Sympatičnost národností dle českého náhledu
- Příloha č. 13 – Sympatičnost národností dle ukrajinského náhledu
- Příloha č. 14 – Ukrajínští cizinci hlášení na Úřadu práce České republiky a OSVČ

PŘÍLOHY

Příloha č. 1. - Historie Ukrajiny

První zmínky ukrajinského národa lze nalézt u kořenů spjatých s kočovníky z íránského původu - Styků, kteří žili ve vozech taženými koňmi a přespávali v plstěných stanech. Tito kočovníci putovali napříč jižními ruskými pláněmi a asijskými stepmi. Jen několik málo kočovníků se na přelomu roku 750 př. n. l. dostalo do západní stepi, současné Ukrajiny, kde se začali usazovat a rolničit. Řecká historie popisuje Styky jako nelítostné válečníky, kteří udržovali neobvyklou válečnou a smrtící kulturu. Jejich sadistické symboly zůstaly v zemi velké mohyly, známé dnes jako Kurgany nacházející se v jihocentrální části Ukrajiny a na Krymu. Náhled na Styky byl v průběhu let vyzdvihován a zároveň odsuzován. Především vojenské režimy našly v tomto kulturním znamení, zálibení. [27] Teprve v roce 250 př. n. l. Styky oslabili útočníci z Persie a Makedonie - Sarmati, kteří rozšiřovali Perské a Makedonské území. Sarmati, taktéž jako Styci, pocházeli z Íránu, ale jejich osobitost byla spíše slovanská. Na rozdíl od Styků měli Sarmati světlé vlasy a oblečení byli do kalhot a kožených bot. Vláda Sarmatů trvala skoro tisíc let. Roku 250 n. l. docházelo k vnitřním soubojům a tím i k neschopnosti účinně se bránit protivníkům. Řecká říše v 6. a 7. století př. n. l. vytvářela kolem Černého moře obchodní základny, v níž se surové materiály kočovných kmenů měnily v přepychové věci. Krymské přístavy se rychle proměnily na rušné obchodní křižovatky, avšak v této době moc Řecké říše upadala a přicházela nová éra Rusů. [27] Ruská civilizace oficiálně vznikla s vládou varjažských panovníků ve druhé polovině 9. století. V obchodním centru Kyjeva našli dva příznivci novgorodského pána Rurika. Ti se s úctou chopili vlády nad Kyjevem. Jejich počin příznivě ovlivňoval místní obyvatele Poljany a do roku 850 n. l. než do doby, kdy vpadli do Novgorodu a vrátili se s kořistí, jež vzbuzovala ve varangiánském princovi Olegovi zášť a hněv. Ten se rozhodl Askolda a Dira zavraždit. Po jeho činu se princ Oleg stal prvním vládcem celé Rusi. Z Kyjeva učinil hlavní město a většinu svého života zasvětil podmaňování si východních Slovanů. Říše Kyjevské Rusi se zvětšovala natolik, až obsahovala území od Černého moře k finským zálivům. Po Olegově smrti nastoupil na trůn Igor, jehož vláda byla zasvěcena výběru daní vzpurných kmenů. Derevljané Igorův počin výběrů daní neuznávali a v nejslabší chvíli Igora zavraždili. Jeho manželka Olga nastoupila místo Igora a začala mstít jeho smrt. Podle pověsti nechala Olga po manželově smrti uspořádat pohřební hostinu, na níž nechala Derevljany opít a následně je nechala

rozsekat na kusy. Co vykonala svou pomstu, založila Olga nový řád výběru daní. Daně se vybíraly pravidelněji a daleko praktičtěji, než tomu bylo za vlády jejího manžela. [27]

Syn Olgy a Igora Svajtoslav nebyl dobrým diplomatem, ale lépe než svůj otec ovládal taktické válečné operace. K moci se Svajtoslav dostal v roce 962 n. l. a brzy na to ke své říši připojil kmen Vičinů. Nebyla by to hříčka osudu, kdyby Svajtoslava nezabili Pečengy, kteří vyčkali na Svajtoslava, který projížděl lodí poblíž Byzanc. Pečengové si po vzoru Styků vyrobili ze Svajtoslavovi lebky číši. Následný osud Kyjevské rusy byl svěřen do rukou synům Svajtoslava, kteří mezi sebou vedli roztržky, a nakonec došlo k tomu, že starší z bratrů Jaropokl zabil mladšího bratra Olega. Volodomyr prostřední syn Svajtoslava vyhledal ukrytého Jaropokla ve Skandinávii a za pomoci Vikinské armády popravil Jaropokla. Sám Volodomyr se snažil Kyjevskou Rus přeměnit na bezpečnou a stabilní říši. Jako první panovník sepsal první zákoník Русская правда a stal se tak prvním vládcem, který pohanství udělil status státního náboženství. [27] V průběhu 10. století se postupnými nájezdy dostávali maďarští kočovníci na již stabilizované podkarpatské území. Postupně se začali zmocňovat části Bycharského knížectví, které se zde zřizovalo a ustanovovalo. Ve větší míře se však maďarští kočovníci na tomto území neusazovali a směřovali na jih k Podunajské nížině. Teprve až král Štěpán na konci 11. století využil úpadku bulharské říše a upevnil na Podkarpatsku svou moc. [74]

Vpád tatarských nájezdníků postihl v roce 1241 střední Evropu. Nájezdy byly vedené karpatskými průsmyky, kde zem byla zpustošena natolik, že byla zcela vyliďněna. Uhersko o tuto úrodnou část jižního Podkarpatska neztratilo svůj zájem. Z toho důvodu pověřovali šlechtice a církev k tomu, aby život v této oblasti obnovili. Dále lpěli na tom, aby se znovu založila obranná pohraniční vazba navazující na slovenské velehory. V období 13. a 14. století přichází také kolonizátoři z Německa a také se objevují rumunští kolonizátoři z Valašska, z nichž se někteří usídlili až na Moravě. [74]

Nová etapa kolonizace přicházela z Maďarské strany a přinesla s sebou značné vykořisťování země a jejího lidu. Podkarpatskou oblastí procházela armáda, která chtěla získat strategické území a využít jejího postavení. Zejména v období od 16. do 18. století mělo Podkarpatsko velký význam. Výrazné povstalecké akce vyjadřovaly negativní postoje lidu, který nejvíce poznal utrpení nájezdů Tatarů a Turků. V tomto období lze nalézt první přítomnost Ukrajinců na českém území. Především se jednalo o jedince či menší skupiny.

Příloha č. 2. – Migrace a migrační procesy ukrajinského etnika

Budování československého státu bylo spojeno se značnými obtížemi vyplývající z jeho mnohonárodnostního charakteru. Čechů a Slováků bylo v nově založeném státu necelé 2/3, zbylá 1/3 obyvatelstva byla tvořena především národnostními menšinami. Nejsilnější národnostní menšinou byla Německá národnostní menšina, která měla přes více než 3 miliony obyvatel a tehdy představovala 23 – 30 % ze všech obyvatel Československa. Druhou nejpočetnější skupinou se stala menšina z Maďarska. Ta měla v roce 1918 přibližně 750 000 obyvatel, tj. 6 % ze všech občanů Československa. Mezi nepočetnější minoritní skupiny patřili i obyvatelé z Ukrajiny. Ti, v tomtéž roce, měli přes více než 460 000 obyvatel. [31]

Významným historickým milníkem v transformaci obyvatelstva na území Československé republiky byl rok 1933, kdy se v Německu vlády chopila Hitlerova nacistická strana. Vítězství fašistické strany v největší evropské kapitalistické zemi vytvořilo novou mezinárodní politickou stranu. S nástupem hitlerovců k moci ožil velkoněmecký imperialismus a militarismus. Ve světových plánech Hitlerových stálo na prvním místě motto „*Drang nach Osten*“ v překladu „roztáhněte se na východ“ a toto motto bylo směřováno proti slovanským národům. Hitlerovský fašismus byl ovládnut rostoucí nenávisť vůči učením Marxovu a Leninovu, ke všem demokratickým právům lidu, k veškeré pokrokové kultuře a inteligenci. V období let 1938 – 1945 docházelo k neotřesnějším změnám, které Československá republika potažmo celá Evropa zaznamenala. Historické události týkající se druhé světové války a následnou transformací by mohly být předmětem dalšího studia. [35]

Nejvýznamnější data v tomto válečném a poválečném období ukazují, násilné (nenásilné) odsouvání Němců z Československa. Postupimská konference zástupců čtyř vítězných velmocí v létě 1945 napomohla k vyřešení otázky německé menšiny. Valná část obyvatelstva německé národnosti žijícího v Československu se již v době nástupu hitlerovských vojsk měla zapříčinit při rozkladu československého území. Z tohoto důvodu bylo z Československa v roce 1945 odsunuto přes více než 2,5 milionu Němců do západní a východní části Německa. Většina Němců žijících v příhraničí měla možnost se rozhodnout, zda se dobrovolně připojí k sovětskému okupačnímu pásmu nebo zda odejdou zpět do Německa. Většina z nich se rozhodla zůstat. Ti, kteří se rozhodli zůstat, obdrželi Československé občanství. Všem ostatním národnostním menšinám byla postupně

přiřazována a přiznána občanská rovnoprávnost a národní svébytnost. Část maďarské menšiny žijící na Slovensku se výměnou za slovenskou menšinu žijící v Maďarsku, odstěhovala zpět do Maďarska. Dne 29. 6. 1945 byla podepsána dohoda, která jednotlivé části Ukrajiny spojila s Ukrajinskou sovětskou socialistickou republikou. Všechna zjednodušení týkající se otázky národnostních menšin pomohla upevnit politickou situaci v Československu. Do znovu osídlení pohraničních českých a slovenských částí, byli dobrovolně přizváni i mnozí Češi a Slováci, kteří za dob kapitalismu museli odejít do exilu. Desetitisíce českých a slovenských zemědělců a drobných rolníků dostali v pohraničí půdu, na které mohli znovu začít hospodařit. [31]

Migrace ukrajinského obyvatelstva do Střední Evropy procházela různými etapami, a to v souvislosti s příčinami, motivy a důvody vedoucími k příchodu do českých zemí. Stopy přítomnosti ukrajinské menšiny byly zachyceny na přelomu 16. a 17. století v Čechách a na Moravě. Většinou se jednalo o studenty a žoldáky. S připojením Haliče a Bukoviny k Rakousku-Uhersku v 19. století přišel na české území ukrajinský živel z řad inteligence, z hornických či sezónních zemědělských profesí. Národní obrození českého národa bylo Ukrajinci vnímáno jako vzor k následování, protože na Ukrajině tehdy ještě nebylo rozvinuté školství a nenacházela se zde vlastní univerzita. [54]

Počátek 20. století charakterizoval příchod ukrajinských studentů, kteří na českém území měli příznivější a svobodnější podmínky pro univerzitní studium. Uprchlíci z dob prvorepublikových předznamenávali velkou poválečnou politicko-vojenskou migrační vlnu. Po skončení první světové války bojovali ukrajínští vojáci s Polskem a následně se Sovětským svazem. V obou případech jejich pokusy o vítězství byli neúspěšné, což vyvolalo masivní vlnu emigrace a vystěhoavectví. [54]

Do vzniklého Československa přicházeli ukrajínští uprchlíci, kteří utíkali z Haliče, jež byl pod polskou správou, a z Bukoviny, kterou spravovali Rumuni a uprchlíci bolševického režimu.

Ukrajínští migranti získali možnost rozvoje svých potencialit ve všech oblastech společenského života. Jednalo se o rozvoj politický, kulturně osvětový a církevní. Na počátku roku 1921 se v Praze otevřela první Ukrajinská svobodná univerzita. Na této univerzitě studovali posluchači z mnoha slovanských národů. V následném roce, tj. 1922, se v Poděbradech otevřela Ukrajinská polytechnika. Ukrajinský vysoký pedagogický institut otevřel své brány studentům v roce 1923 v Praze. Do předválečného období musely

některé instituce omezit či zcela přerušit svoji činnost z důvodu finanční a hospodářské krize. [54]

S nadcházející druhou světovou válkou a v jejím průběhu poznali ukrajinští migranti, že své bláhové naděje, vložili do špatných rukou. Jejich sny o svobodném životě na Ukrajině a o osvobození Ukrajiny od bolševiků, zcela zmizely, když Hitlerovo vojsko zcela potlačilo jakékoliv snahy o ukrajinskou obrodu. Nejvíce pronásledovaná byla ruskojazyčná skupina intelektuálů. Němečtí nacisté považovali rusky mluvící občany žijící v Československu za zrádce a za spojence se Sověty a se Sovětským svazem. Někteří na tuto hrozbu rychle zareagovali a migrovali dále na Západ. Mnoho rusky mluvících občanů na tuto hrozbu nezareagovali a zůstali dále na území Československa. Mnozí svého rozhodnutí litovali. Příchod Rudé armády do Československa se nesl ve znamení násilného odvezení zpět na území Sovětského svazu. V tomto období Československo zaznamenává jeden z největších poklesů migrantů na území. Rudá armáda neměla slitování. Sovětští migranti byli vyňati z upřednostňování všeho ruského. Tento výňatek způsobil násilné zatýkání, vyslýchání, mučení a následnou deportaci všech rusky mluvících migrantů do socialistických lágrů, Ukrajinců nevyjímaje. Jakákoliv spolková činnost byla zakázána. Jediné, co rusky mluvícím migrantům bylo povoleno, bylo zanechání vlastních zvyklostí, vlastní kultury a jazyka a byla jim nařízena povinnost učit se znovu ruský jazyk. Během těchto nemilosrdných procesů se čeští občané stávali ochránci a zároveň udavači sovětských emigrantů. [60]

Za dob socialistické éry nebylo možné svobodně migrovat. Ukrajinská menšina se v české majoritní společnosti zcela adaptovala a vyrovnala. V Československu byl zaznamenán výrazný pokles mezinárodních migrací.

Konec roku 1989 přinesl novou vlnu migračních procesů. Po pádu sovětského impéria a s probíhající sametovou revolucí na území Československa – Česka zasáhla migrační vlna z Ukrajiny. V letech 1991 – 1993 emigrovalo z Ukrajiny na naše území 1 731 osob. Tato vlna migrace se nesla ve znamení svobodné migrace z pracovního a ekonomického důvodu. Nově příchozí migranti byli v očích ukrajinských starousedlíků vnímáni s chladným odstupem. Jejich postoj byl odůvodněn na základě sociálních, kulturních, politických a historických odlišností. [54]

Společenský život Ukrajinců po pádu sovětského impéria dostal nový impuls k obnově a znovuvytvoření takových společenských organizací jakou byli a jsou Občanské

fórum Ukrajinců, Fórum Ukrajinců, Sdružení Ukrajinců v České republice a Ukrajinská iniciativa, která se v roce 1994 odtrhla od Sdružení Ukrajinců v České republice. [60]

Poslední masivní vlna migrace byla zaznamenána v roce 2014, kdy se Krym odtrhl od Ukrajiny a přidal se zpět k Rusku. První odhady a téze kolující v kuloárech naznačují, že do České republiky přichází jeden tisíc ukrajinských emigrantů měsíčně. Vzhledem k tomu, že současné statistické ukazatele neprokazují žádné zvýšené abnormality, nelze toto tvrzení potvrdit ani vyvrátit. Tomuto tématu by v následujících letech mohla být věnována větší pozornost a mohlo by být předmětem další studie.

Příloha č. 3. – Cizinci podle druhu pobytu od roku 1994 do roku 2013

Rok	Celkem	v tom podle typu pobytu	
		trvalý pobyt	dlouhodobé pobyty nad 90 dnů
1994	104 343	33 164	71 179
1995	159 207	39 242	119 965
1996	199 152	46 388	152 764
1997	210 311	56 797	153 514
1998	220 187	64 352	155 835
1999	228 862	66 754	162 108
2000	200 951	66 855	134 096
2001	210 794	69 816	140 978
2002	231 608	75 249	156 359
2003	240 421	80 844	159 577
2004	254 294	99 467	154 827
2005	278 312	110 598	167 714
2006	321 456	139 185	182 271
2007	392 315	157 512	234 803
2008	437 565	172 191	265 374
2009	432 503	180 359	252 144
2010	424 291	188 952	235 339
2011	434 153	196 408	237 745
2012	435 946	212 455	223 491
2013	441 536	238 904	202 632

Zdroj: Český statistický úřad [15]

Příloha č. 4. – Ukrajínští cizinci od roku 1994 do roku 2013

Rok	Obyvatelstvo v ČR	Cizinci celkem	Ukrajinci	Podíl Ukrajinců na cizinci celkem (%)	Podíl Ukrajinců na obyvatelstvo ČR (%)
1994	10 336 162	104343	14230	13,64	0,14
1995	10 330 759	159207	28158	17,69	0,27
1996	10 315 353	199152	46303	23,25	0,45
1997	10 303 642	210311	43402	20,64	0,42
1998	10 294 943	220187	52684	23,93	0,51
1999	10 282 784	228862	65883	28,79	0,64
2000	10 272 503	200951	50212	24,99	0,49
2001	10 224 192	210794	51825	24,59	0,51
2002	10 200 774	231608	59145	25,54	0,58
2003	10 201 651	240421	62282	25,91	0,61
2004	10 206 923	254294	78263	30,78	0,77
2005	10 234 092	278312	87789	31,54	0,86
2006	10 266 646	321456	102594	31,92	1,00
2007	10 322 689	392315	126721	32,30	1,23
2008	10 429 692	437565	131921	30,15	1,26
2009	10 491 492	432503	131932	30,50	1,26
2010	10 517 247	424291	124281	29,29	1,18
2011	10 496 672	434153	118932	27,39	1,13
2012	10 509 286	435946	112549	25,82	1,07
2013	10 510 719	439152	105138	23,94	1,00

Rok	Přírůstek/Úbytek Obyvatelstvo ČR	Přírůstek/Úbytek Cizinci celkem	Přírůstek/Úbytek Ukrajinci	Přírůstek/Úbytek Podíl Ukrajinců na cizinci celkem (%)	Přírůstek/Úbytek Podíl Ukrajinců na Obyvatelstvo (%)
1994					
1995	5 403	-54 864	-13 928	-4,05	-0,13
1996	15 406	-39 945	-18 145	-5,56	-0,18
1997	11 711	-11 159	2 901	2,61	0,03
1998	8 699	-9 876	-9 282	-3,29	-0,09
1999	12 159	-8 675	-13 199	-4,86	-0,13
2000	10 281	27 911	15 671	3,80	0,15
2001	48 311	-9 843	-1 613	0,40	-0,02
2002	23 418	-20 814	-7 320	-0,95	-0,07
2003	-877	-8 813	-3 137	-0,37	-0,03
2004	-5 272	-13 873	-15 981	-4,87	-0,16
2005	-27 169	-24 018	-9 526	-0,77	-0,09
2006	-32 554	-43 144	-14 805	-0,37	-0,14
2007	-56 043	-70 859	-24 127	-0,39	-0,23
2008	-107 003	-45 250	-5 200	2,15	-0,04
2009	-61 800	5 062	-11	-0,36	0,01
2010	-25 755	8 212	7 651	1,21	0,08
2011	20 575	-9 862	5 349	1,90	0,05
2012	-12 614	-1 793	6 383	1,58	0,06
2013	-1 433	-3 206	7 411	1,88	0,07

Zdroj: Český statistický úřad [18]

Příloha č. 5. – Ukrajinci s dlouhodobým a trvalým pobytem

Rok	Celkem	Dlouhodobý pobyť	Trvalý pobyť
1994	14 230	12 667	1 563
1995	28 158	26 038	2 120
1996	46 303	43 534	2 769
1997	43 402	38 770	4 632
1998	52 684	46 444	6 240
1999	65 883	58 093	7 790
2000	50 212	41 438	8 774
2001	51 825	41 916	9 909
2002	59 145	48 441	10 704
2003	62 282	50 988	11 294
2004	78 263	65 001	13 262
2005	87 789	72 455	15 334
2006	102 594	77 186	25 408
2007	126 721	94 190	32 619
2008	131 921	91 291	40 674
2009	131 932	88 250	43 727
2010	124 281	77 499	46 840
2011	118 932	68 802	50 216
2012	112 549	54 866	57 770
2013	105 239	36 591	68 648
2014	104 388	30 357	74 031

Zdroj: Český statistický úřad [18]

Příloha č. 6. – Obyvatelstvo dle národnosti v letech 1921 - 2011

Rok sčítání	Počet obyvatel celkem	%	NÁRODNOST																									
			česká	%	moravská	%	slezská	%	slovenská	%	romská	%	ukrajinská	%	ruská	%	rusínská	%	poľská	%	maďarská	%	německá	%	jiná	%	nezjištěná	%
1921	10 005 734	100,0	6 758 983	67,6	x	x	x	x	15 732	0,2	x	x	x	x	x	x	x	x	103 521	1,0	7 049	0,1	3 061 369	30,6	59 080	0,6		x
1930	10 674 386	100,0	7 304 588	68,4	x	x	x	x	44 451	0,4	x	x	x	x	x	x	x	x	92 689	0,9	11 427	0,1	3 149 820	29,5	65 692	0,6	5 719	0,1
1950	8 896 133	100,0	8 343 558	93,8	x	x	x	x	258 025	2,9	x	x	19 384	0,2	19 384	0,2	x	x	70 816	0,8	13 201	0,1	159 938	1,8	19 770	0,2	11 441	0,1
1961	9 571 531	100,0	9 023 501	94,3	x	x	x	x	275 997	2,9	x	x	19 549	0,2	19 549	0,2	x	x	66 540	0,7	15 152	0,2	134 143	1,4	26 554	0,3	10 095	0,1
1970	9 807 697	100,0	9 270 617	94,5	x	x	x	x	320 998	3,3	x	x	9 794	0,1	6 619	0,1	x	x	64 074	0,7	18 472	0,2	80 903	0,8	26 273	0,3	9 947	0,1
1980	10 291 927	100,0	9 733 925	94,6	x	x	x	x	359 370	3,5	x	x	10 271	0,1	5 051	0,0	x	x	66 123	0,6	19 676	0,2	58 211	0,6	18 264	0,2	21 036	0,2
1991	10 302 215	100,0	8 363 768	81,2	1 362 313	13,2	44 446	0,4	314 877	3,1	32 903	0,3	8 220	0,1	5 062	0,05	1 926	0,0	59 383	0,6	19 932	0,2	48 556	0,5	18 812	0,2	22 017	0,2
2001	10 230 060	100,0	9 249 777	90,4	380 474	3,7	10 878	0,1	193 190	1,9	11 746	0,1	22 112	0,2	12 369	0,1	1 106	0,0	51 968	0,5	14 672	0,1	39 106	0,4	69 835	0,7	172 827	1,7
2011	10 436 560	100,0	6 711 624	64,3	521 801	5,0	12 214	0,1	147 152	1,4	5 135	0,0	53 253	0,5	17 872	0,2	739	0,0	39 096	0,4	8 920	0,1	18 658	0,2	257 430	2,5	2 642 666	25,3

Rok sčítání	Počet obyvatel celkem	%	NÁRODNOST																									
			česká	%	moravská	%	slezská	%	slovenská	%	romská	%	ukrajinská	%	ruská	%	rusínská	%	poľská	%	maďarská	%	německá	%	jiná	%	nezjištěná	%
1921	10 005 734	100,0	6 758 983	67,6	x	x	x	x	15 732	0,2	x	x	x	x	x	x	x	x	103 521	1	7 049	0	3 061 369	31	59 080	1		x
1930	668 652	100,0	545 605	0,9	x	x	x	x	28 719	0,3	x	x	x	x	x	x	x	x	-10 832	-0,1	4 378	0,0	88 451	-1,1	6 612	0,0	5 719	0,1
1950	-1 778 253	100,0	1 038 970	25,4	x	x	x	x	213 574	2,5	x	x	19 384	0,2	19 384	0,2	x	x	-21 873	-0,1	1 774	0,0	-2 989 882	-27,7	-45 922	-0,4	5 722	0,0
1961	675 398	100,0	679 943	0,5	x	x	x	x	17 972	0,0	x	x	165	-0,1	165	0,0	x	x	-4 276	-0,1	1 951	0,0	-25 795	-0,4	6 784	0,1	-1 346	0,0
1970	236 166	100,0	247 116	0,2	x	x	x	x	45 001	0,4	x	x	-9 755	-0,1	-12 930	-0,1	x	x	-2 466	0,0	3 320	0,0	-53 240	-0,6	-281	0,0	-148	0,0
1980	484 230	100,0	463 308	0,1	x	x	x	x	38 372	0,2	x	x	477	0,0	-1 568	0,0	x	x	2 049	0,0	1 204	0,0	-22 692	-0,3	-8 009	-0,1	11 089	0,1
1991	10 288	100,0	-1 370 157	-13,4	1 362 313	13,2	44 446	0,4	-44 493	-0,4	32 903	0,3	-2 051	0,0	-32 902	0,0	1 926	0,0	-6 740	-0,1	256	0,0	-9 655	-0,1	548	0,0	981	0,0
2001	-72 155	100,0	886 009	9,2	-981 839	-9,5	-33 568	-0,3	-121 687	-1,2	-21 157	-0,2	13 892	0,1	7 307	0,1	-820	0,0	-7 415	-0,1	-5 260	-0,1	-9 450	-0,1	51 023	0,5	150 810	1,5
2011	206 500	100,0	-2 538 153	-26,1	141 327	1,3	1 336	0,0	-46 038	-0,5	-6 611	-0,1	31 141	0,3	5 503	0,1	-367	0,0	-12 872	-0,1	-5 752	-0,1	-20 448	-0,2	187 595	1,8	2 469 839	23,6

Zdroj: Český statistický úřad [19]

Příloha č. 7. – Anonymní dotazník pro občany České republiky

ANONYMNÍ DOTAZNÍK PRO OBČANY ČESKÉ REPUBLIKY

Tento anonymní dotazník slouží ke sběru dat pro diplomovou práci na téma "Ukrajinská diaspora v ČR"

1. Vaše pohlaví: MUŽ ŽENA
2. Kolik je Vám let: _____ (vypíšte číslici)
3. Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?
 ZÁKLADNÍ VZDĚLÁNÍ BAKALÁŘSKÉ VZDĚLÁNÍ
 ODBORNÉ VZDĚLÁNÍ S VÝUČNÍM LISTEM VYSOKOŠKOLSKÉ VZDĚLÁNÍ
 ÚPLNÉ STŘEDNÍ VZDĚLÁNÍ S MATURITOU VYSOKOŠKOLSKÉ DOKTORSKÉ VZDĚLÁNÍ
 VYŠŠÍ ODBORNÉ VZDĚLÁNÍ
4. V jakém kraji žijete?
 HLAVNÍ MĚSTO PRAHA ÚSTECKÝ KRAJ JIHMORAVSKÝ KRAJ
 STŘEDOČESKÝ KRAJ LIBERECKÝ KRAJ OLOMOUCKÝ KRAJ
 JIHOČESKÝ KRAJ KRÁLOVEHRADECKÝ KRAJ MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ
 PLZEŇSKÝ KRAJ PARDUBICKÝ KRAJ ZLÍNSKÝ KRAJ
 KARLOVARSKÝ KRAJ KRAJ VYSOČINA
5. Jaké je Vaše povolání?
 DĚLNÍK NEZAMĚSTNANÝ/Ý
 ADMINISTRATIVA
 PRODAVAČ/KA
 STUDENT/KA
 OSVČ
6. Myslíte si, že se v ČR zvýšil počet cizinců za posledních 10 let?
 ROZHODNĚ ANO SPÍŠE ANO SPÍŠE NE ROZHODNĚ NE
7. Máte obavy z velké míry přílivu migrantů na území ČR?
 ROZHODNĚ ANO SPÍŠE ANO SPÍŠE NE ROZHODNĚ NE
8. Jak si myslíte, že česká společnost přijímá cizince?
 ROZHODNĚ Kladně SPÍŠE Kladně NEUTRÁLNĚ SPÍŠE ZÁporně ROZHODNĚ ZÁporně
9. Jak Vy osobně přijímáte cizince žijící na našem území?
 ROZHODNĚ Kladně SPÍŠE Kladně NEUTRÁLNĚ SPÍŠE ZÁporně ROZHODNĚ ZÁporně
10. Jsou, podle Vás, cizinci v České republice diskriminováni?
 ROZHODNĚ ANO SPÍŠE ANO SPÍŠE NE ROZHODNĚ NE
11. Setkali jste se někdy s rasovou diskriminací vůči cizinci?
 ROZHODNĚ ANO SPÍŠE ANO SPÍŠE NE ROZHODNĚ NE
12. Ztotožňujete se s názory na rasovou diskriminaci?
 ROZHODNĚ ANO SPÍŠE ANO JSEM NEUTRÁLNÍ SPÍŠE NE ROZHODNĚ NE
13. Vadí Vám přítomnost ukrajinské menšiny na území České republiky?
 ROZHODNĚ ANO SPÍŠE ANO SPÍŠE NE ROZHODNĚ NE
14. Je podle Vás na první pohled znatelné, že protijdoucím je Ukrajinec?
 ROZHODNĚ ANO SPÍŠE ANO SPÍŠE NE ROZHODNĚ NE

15. Jaká je podle Vás nejčastější příčina migrace Ukrajinců do České republiky? (možné 3 odpovědi)

- ZLEPŠENÍ SOCIÁLNÍ SITUACE STUDIUM
 ZLEPŠENÍ EKONOMICKÉ SITUACE POLITICKÉ DŮVODY
 POZNÁNÍ NOVÉ ZEMĚ JINÉ (vypište jaké): _____
 ZLEPŠENÍ PRACOVNÍ PŘÍLEŽITOSTI

16. Domníváte se, že ukrajínští cizinci přebírají práci českým občanům?

- ROZHODNĚ ANO SPÍŠE ANO SPÍŠE NE ROZHODNĚ NE

17. Myslíte si, že jsou čeští občané ochotni vykonávat stejnou práci jako cizinci?

- ROZHODNĚ ANO SPÍŠE ANO SPÍŠE NE ROZHODNĚ NE

18. Myslíte si, že se ukrajinská menšina snaží přizpůsobit občanům majoritní společnosti?

- ROZHODNĚ ANO SPÍŠE ANO SPÍŠE NE ROZHODNĚ NE

19. Myslíte si, že se občané majoritní společnosti snaží pomáhat ukrajinské menšině?

- ROZHODNĚ ANO SPÍŠE ANO SPÍŠE NE ROZHODNĚ NE

20. Je podle Vás důležité zlepšovat vztahy mezi majoritní skupinou obyvatel s Ukrajinci?

- ROZHODNĚ ANO SPÍŠE ANO SPÍŠE NE ROZHODNĚ NE

21. Je podle Vás přijatelné, aby občan České republiky měl za partnera/ku ukrajince/ku?

- ROZHODNĚ ANO SPÍŠE ANO SPÍŠE NE ROZHODNĚ NE

22. Kdyby Váš pracovní kolega byl Ukrajinec, vadilo by Vám to?

- ROZHODNĚ ANO SPÍŠE ANO SPÍŠE NE ROZHODNĚ NE

23. Máte přátele mezi Ukrajinci?

- ANO NE

Pokud ANO, bylo pro Vás těžké navázat s nimi přátelství? ANO NE

24. Znáte Ukrajinskou historii?

- ANO NE

25. Jaké je hlavní město Ukrajiny?

- ODĚSA KIROVOHRAD KYJEV

26. V jakém roce se Ukrajina oddělila od SSSR?

- 1991 1994 1996

27. Jaké náboženství převládá na Ukrajině?

- PRAVOSLAVNÉ KŘESŤANSTVÍ ŘECKOKATOLICKÉ KŘESŤANSTVÍ ŘÍMŠTÍ KATOLÍCI

28. Na jaké dny připadají vánoční svátky na Ukrajině?

24. - 25.12. 1. - 2.1. 6. - 7.1.

29. Jaká je národní měna na Ukrajině?

- RUBL HRYNA SUM

30. Kolik států sousedí s Ukrajinou?

- 7 8 9

31. Jaké moře je nejbliže Ukrajině?

- KASPICKÉ MOŘE   ČERNÉ MOŘE   BALTSKÉ MOŘE

32. Které z uvedených národností jsou Vám sympatičtější? (1 = nejvíce sympatická; 5 = nejméně sympatická)

BĚLORUSKÁ	☐	☐	☐	☐	☐	RAKOUSKÁ	☐	☐	☐	☐	☐
ČESKÁ	☐	☐	☐	☐	☐	ROMSKÁ	☐	☐	☐	☐	☐
MAĎARSKÁ	☐	☐	☐	☐	☐	RUSKÁ	☐	☐	☐	☐	☐
NĚMECKÁ	☐	☐	☐	☐	☐	SLOVENSKÁ	☐	☐	☐	☐	☐
POLSKÁ	☐	☐	☐	☐	☐	VIETNAMSKÁ	☐	☐	☐	☐	☐

33. Znáte pojem xenofobie?

- ANO   NE

Pokud ANO, jaké tvrzení je správné.

- Xenofobie vyjadřuje strach z toho, kdo přichází z ciziny a stojí mimo sociální útvar.
 Xenofobie je ideologie, která představuje soubor koncepcí vycházejících ze strachu z cizího.
 Xenofobie vyjadřuje sociální odlišnost v níž jsou popřeny morální zásady rovnosti.

34. Znáte pojem rasismus?

- ANO   NE

Pokud ANO, jaké tvrzení je správné.

- Rasismus vyjadřuje strach z toho, kdo přichází z ciziny a stojí mimo sociální útvar.
 Rasismus je ideologie, která představuje soubor koncepcí vycházejících ze strachu z cizího a tvoří ideologickou nadstavbu.
 Rasismus vyjadřuje sociální odlišnost v níž jsou popřeny morální zásady rovnosti.

35. Znáte pojem rasová diskriminace?

- ANO   NE

Pokud ANO, jaké tvrzení je správné.

- Rasismus vyjadřuje strach z toho, kdo přichází z ciziny a stojí mimo sociální útvar.
 Rasismus je ideologie, která představuje soubor koncepcí vycházejících ze strachu z cizího prostředí.
 Rasismus vyjadřuje sociální odlišnost v níž jsou popřeny normativní zásady rovnosti a stejného zacházení.

36. Víte po kolika letech má cizinec možnost získat trvalý pobyt na území České republiky?

- ANO   NE

Pokud ANO, tak po jaké době.

- 2 letech   5 letech   10 letech   15 letech   20 letech

37. Myslíte si, že je dobré, aby vrcholem integračního procesu cizince, bylo získání českého státního občanství?

- ROZHODNĚ ANO   SPÍŠE ANO   SPÍŠE NE   ROZHODNĚ NE

38. Bylo by pro Českou republiku lepší, aby omezila vydávání trvalých pobytů cizincům?

- ROZHODNĚ ANO   SPÍŠE ANO   SPÍŠE NE   ROZHODNĚ NE

39. Znáte nějakého sociologa/žku, kteří se zabývají integračním procesem minoritních skupin?

- ANO   NE

Pokud ANO, jací sociologové to jsou.   Prosím vypište čitelně hůlovým písmem.

---

40. Спасибо за заполнение анкеты.

- DOKÁŽI TEXT PŘELOŽIT   DOKÁŽI TEXT ČÁSTEČNĚ PŘELOŽIT   NEDOKÁŽI TEXT PŘELOŽIT

Příloha č. 8. – Anonymní dotazník pro občany Ukrajiny - česky

ANONYMNÍ DOTAZNÍK PRO OBČANY UKRAJINY

Tento anonymní dotazník slouží ke sběru dat pro diplomovou práci na téma "Ukrajinská diaspora v ČR"

- Vaše pohlaví:** MUŽ ŽENA
- Kolik je Vám let:** _____ (vypište číslici)
- Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?**

☐ ZÁKLADNÍ VZDĚLÁNÍ	☐ BAKALÁŘSKÉ VZDĚLÁNÍ
☐ ODBORNÉ VZDĚLÁNÍ S VÝUČNÍM LISTEM	☐ VYSOKOŠKOLSKÉ VZDĚLÁNÍ
☐ ÚPLNĚ STŘEDNÍ VZDĚLÁNÍ S MATURITOU	☐ VYSOKOŠKOLSKÉ DOKTORSKÉ VZDĚLÁNÍ
☐ VYŠŠÍ ODBORNÉ VZDĚLÁNÍ	
- V jakém kraji žijete?**

☐ HLAVNÍ MĚSTO PRAHA	☐ ÚSTECKÝ KRAJ	☐ JIHMORAVSKÝ KRAJ
☐ STŘEDOČESKÝ KRAJ	☐ LIBERECKÝ KRAJ	☐ OLOMOUCKÝ KRAJ
☐ JIHOČESKÝ KRAJ	☐ KRÁLOVEHRADECKÝ KRAJ	☐ MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ
☐ PLZEŇSKÝ KRAJ	☐ PARDUBICKÝ KRAJ	☐ ZLÍNSKÝ KRAJ
☐ KARLOVARSKÝ KRAJ	☐ KRAJ VYSOČINA	
- Jaké je Vaše povolání?**

☐ DĚLNÍK	☐ NEZAMĚSTNANÝ/Ý
☐ ADMINISTRATIVA	
☐ PRODAVAČ/KA	
☐ STUDENT/KA	
☐ OSVČ	
- Jaké volnočasové aktivity máte?**

☐ KULTURA	☐ ČETBA
☐ SPOLKY	☐ VAŘENÍ
☐ HOSPODA	
☐ SLEDOVÁNÍ TV	
☐ NEMÁM VOLNÁ ČAS	
- Myslíte si, že se v ČR zvýšil počet cizinců za posledních 10 let?**

☐ ROZHODNĚ ANO	☐ SPÍŠE ANO	☐ SPÍŠE NE	☐ ROZHODNĚ NE
---------------------------------------	------------------------------------	-----------------------------------	--------------------------------------
- Máte obavy z velké míry přílivu migrantů na území ČR?**

☐ ROZHODNĚ ANO	☐ SPÍŠE ANO	☐ SPÍŠE NE	☐ ROZHODNĚ NE
---------------------------------------	------------------------------------	-----------------------------------	--------------------------------------
- Jak si myslíte, že česká společnost přijímá cizince?**

☐ ROZHODNĚ Kladně	☐ SPÍŠE Kladně	☐ NEUTRÁLNĚ	☐ SPÍŠE ZÁporně	☐ ROZHODNĚ ZÁporně
--	---------------------------------------	------------------------------------	--	---
- Jak Vy osobně přijímáte cizince žijící na našem území?**

☐ ROZHODNĚ Kladně	☐ SPÍŠE Kladně	☐ NEUTRÁLNĚ	☐ SPÍŠE ZÁporně	☐ ROZHODNĚ ZÁporně
--	---------------------------------------	------------------------------------	--	---
- Jsou, podle Vás, cizinci v České republice diskriminováni?**

☐ ROZHODNĚ ANO	☐ SPÍŠE ANO	☐ SPÍŠE NE	☐ ROZHODNĚ NE
---------------------------------------	------------------------------------	-----------------------------------	--------------------------------------
- Setkali jste se někdy s rasovou diskriminací vůči cizinci?**

☐ ROZHODNĚ ANO	☐ SPÍŠE ANO	☐ SPÍŠE NE	☐ ROZHODNĚ NE
---------------------------------------	------------------------------------	-----------------------------------	--------------------------------------
- Jaká je podle Vás nejčastější příčina migrace Ukrajinců do České republiky? (možné 3 odpovědi)**

☐ ZLEPŠENÍ SOCIÁLNÍ SITUACE	☐ STUDIUM
☐ ZLEPŠENÍ EKONOMICKÉ SITUACE	☐ POLITICKÉ DŮVODY
☐ POZNÁNÍ NOVÉ ZEMĚ	☐ JINÉ (vypište jaké): _____
☐ ZLEPŠENÍ PRACOVNÍ PŘÍLEŽITOSTI	

14. Domníváte se, že ukrajinští cizinci přebírají práci českým občanům?
 ROZHODNĚ ANO   SPÍŠE ANO   SPÍŠE NE   ROZHODNĚ NE
15. Myslíte si, že jsou čeští občané ochotni vykonávat stejnou práci jako cizinci?
 ROZHODNĚ ANO   SPÍŠE ANO   SPÍŠE NE   ROZHODNĚ NE
16. Myslíte si, že se ukrajinská menšina snaží přizpůsobit občanům majoritní společnosti?
 ROZHODNĚ ANO   SPÍŠE ANO   SPÍŠE NE   ROZHODNĚ NE
17. Myslíte si, že se občané majoritní společnosti snaží pomáhat ukrajinské menšině?
 ROZHODNĚ ANO   SPÍŠE ANO   SPÍŠE NE   ROZHODNĚ NE
18. Je podle Vás důležité zlepšovat vztahy mezi majoritní skupinou obyvatel s Ukrajinci?
 ROZHODNĚ ANO   SPÍŠE ANO   SPÍŠE NE   ROZHODNĚ NE
19. Je podle Vás přijatelné, aby občan České republiky měl za partnera/ku ukrajince/ku?
 ROZHODNĚ ANO   SPÍŠE ANO   SPÍŠE NE   ROZHODNĚ NE
20. Kdyby Váš pracovní kolega byl Čech, vadilo by Vám to?
 ROZHODNĚ ANO   SPÍŠE ANO   SPÍŠE NE   ROZHODNĚ NE
21. Máte přátele mezi Čechy?
 ANO   NE
Pokud ANO, bylo pro Váš těžké navázat s nimi přátelství?   ANO   NE
22. Znáte Českou historii?
 ANO   NE
23. Jaké je hlavní město České republiky?
 Praha   BRNO   PŘÍBRAM
24. V jakém roce se vznikla Česká republika?
 1991   1992   1993
25. Jaké náboženství převládá v České republice?
 PRAVOSLAVNÉ KŘESŤANSTVÍ   ŘECKOKATOLICKÉ KŘESŤANSTVÍ   ATEISMUS
26. Na jaké dny připadají vánoční svátky v České republice?
 24. - 25.12.   1. - 2.1.   6. - 7.1.
27. Jaká je národní měna v České republice?
 KORUNA   EURO   ZLOTÝ
28. Kolik států sousedí s Českou republikou?
 4   5   6
28. Jaké moře má Česká republika?
 JADRANSKÉ MOŘE   KASPICKÉ MOŘE   ŽÁDNÉ MOŘE
29. Které z uvedených národností jsou Vám sympatičtější? (1 = nejvíce sympatická; 5 = nejméně sympatická)
BĚLORUSKÁ	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5	RAKOUSKÁ	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
ČESKÁ	☐	☐	☐	☐	☐	ROMSKÁ	☐	☐	☐	☐	☐
MAĎARSKÁ	☐	☐	☐	☐	☐	RUSKÁ	☐	☐	☐	☐	☐
NĚMECKÁ	☐	☐	☐	☐	☐	SLOVENSKÁ	☐	☐	☐	☐	☐
POLSKÁ	☐	☐	☐	☐	☐	VIETNAMSKÁ	☐	☐	☐	☐	☐

DĚKUJI ZA VYPLNĚNÍ DOTAZNÍKU. PŘÍSPĚLI JSTE CENNOU RADOU DO VÝZKUMU.

Пříloha č. 9. – Anonymní dotazník pro občany Ukrajiny - rusky

Анонимная анкета для гражданина Украины

Ета анонимная анкета для дипломной работы на темы: "Украинская диаспора в ЧР".

1. **Вы:** мужчина женщина
2. **Сколько Вам лет:** _____ (напишите числом)
3. **Ваше образование?** **ИНСТИТУМ**

☐ Коледж	☐ Бакалавр
☐ Средняя школа	☐ инженер
☐ Училище	☐ Магистр
☐ Техникум	☐ Доктор
4. **В какой части Ческа живёме?**

☐ Город Прага	☐ Устецкий край	☐ Юго Моравский край
☐ Стредоческий край	☐ Либерецкий край	☐ Оломоуцкий край
☐ Йингоческий край	☐ Краловеградецкый край	☐ Моравскосилезский край
☐ Пльзенский край	☐ Пардубицкий край	☐ Злинский край
☐ Карловарский край	☐ Край Высочина	
5. **В какой отрасли работаете?**

☐ Дельник (работник)	☐ Безработный
☐ Администраива	
☐ Продавец	
☐ Студент/ка	
☐ Предприниматель	
6. **Чем занимаетесь в свободное время?**

☐ Культура	☐ Чтo
☐ Гильдии	☐ Куховарю
☐ Бар	
☐ Смотрю телевизор	
☐ Нет свободного времени	
7. **Как вы думаете в чехии за последние 10 лет повышенное количество иностранцы?**

☐ конечно	☐ наверное да	☐ наверное нет	☐ нет
----------------------------------	--------------------------------------	---------------------------------------	------------------------------
8. **Боятесь большой волны эмигрантов в Чехию?**

☐ конечно	☐ наверное да	☐ наверное нет	☐ нет
----------------------------------	--------------------------------------	---------------------------------------	------------------------------
9. **Как вы думаете чешское общество принимает иностранцы?**

☐ Хорошо	☐ не очень хорошо	☐ нетрално	☐ плохо	☐ очень плохо
---------------------------------	--	-----------------------------------	--------------------------------	--------------------------------------
10. **Как долго вы находитесь в Чехии?**

☐ Хорошо	☐ не очень хорошо	☐ нетрално	☐ плохо	☐ очень плохо
---------------------------------	--	-----------------------------------	--------------------------------	--------------------------------------
11. **Какое ваше мнение. Дискриминант робные иностранцы в Чехии?**

☐ конечно	☐ наверное да	☐ наверное нет	☐ нет
----------------------------------	--------------------------------------	---------------------------------------	------------------------------
12. **Бы, иногда, встречались с расизмом дискриминацией иностранцев?**

☐ конечно	☐ наверное да	☐ наверное нет	☐ нет
----------------------------------	--------------------------------------	---------------------------------------	------------------------------
13. **Какая, по Вашему, частая причина эмиграции Украинцев в Чехию (возможность 3 ответов)?**

☐ улучшение социального положения	☐ учеба
☐ улучшение экономичецкого положения	☐ политическое пручуны
☐ интерес к новым стране культуре	☐ інший _____
☐ возможность повышении квалификации работа	

14. Думаете что украинская меньшина старается приспособиться менталитету Чешских граждан?
 конечно наверное да наверное нет нет
15. Думаете, что чешское граждан стараются помогать украинской меньшине?
 конечно наверное да наверное нет нет
16. Как бы думаете можно улучшить отношение между местными жителями и украинцами?
 конечно наверное да наверное нет нет
17. Вы считаете нормальными отношение между чехом /шкой и украинкой/цем?
 конечно наверное да наверное нет нет
18. Если вы ваш коллега по работе был бы Чех, мешал бы Вам?
 конечно наверное да наверное нет нет
19. Есть у Вас друзья Чех?
 Да Нет
- Если ДА; тяжело было с ними спдужиться? Да Нет
20. Знаете историю Чешской республики?
 Да Нет
21. Какая столица Чехии?
 Прага Брно Пршибрам
22. В каком году возникла Чешская республика?
 1991 1992 1993
23. Какую религию исповедует большинство людей в Чехии?
 православная вера греко-католическая вера Атеизм
24. В какие дни Рождество в Чехии?
 24. - 25.12. 1. - 2.1. 6. - 7.1.
25. Какая национальная валюта Чехии?
 Крона Евро Злоты
26. Сколько государств прилегает к Чехии?
 4 5 6
27. Какое море омывает берега Чехии?
 Адриатическое море Каспийское море нет море
28. Какие из перечисленных ниже народностей симпатичны?
Білорусь	☐	☐	☐	☐	☐	Австрія	☐	☐	☐	☐	☐
Чеський	☐	☐	☐	☐	☐	Циган	☐	☐	☐	☐	☐
Угорщина	☐	☐	☐	☐	☐	Росія	☐	☐	☐	☐	☐
Німеччина	☐	☐	☐	☐	☐	Словаччина	☐	☐	☐	☐	☐
Польща	☐	☐	☐	☐	☐	В'єтнам	☐	☐	☐	☐	☐

Спасибі за заповнення опитувальника. Ви дали найцінніші поради для досліджень.

Příloha č. 10. – Vyhodnocení dotazníků

1. Vaše pohlaví?	ČESKÁ REPUBLIKA		UKRAJINA		CELKEM	
MUŽ	61	30,35%	165	83,76%	226	56,78%
ŽENA	140	69,65%	32	16,24%	172	43,22%
CELKEM	201	100%	197	100%	398	100,00%

2. Kolik je Vám let?	ČESKÁ REPUBLIKA									
	>18		19-34		35-60		61<		CELKEM	
MUŽ	8	13,11%	29	47,54%	22	36,07%	2	3,28%	61	100%
ŽENA	12	8,57%	74	52,86%	49	35,00%	5	3,57%	140	100%
CELKEM	20	9,95%	103	51,24%	71	35,32%	7	3,48%	201	100%

2. Kolik je Vám let?	UKRAJINA									
	>18		19-34		35-60		61<		CELKEM	
MUŽ	18	10,91%	53	32,12%	82	49,70%	12	7,27%	165	100%
ŽENA	4	12,50%	10	31,25%	15	46,88%	3	9,38%	32	100%
CELKEM	22	11,17%	63	31,98%	97	49,24%	15	7,61%	197	100%

3. Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?	ČESKÁ REPUBLIKA		UKRAJINA		CELKEM	
ZÁKLADNÍ VZDĚLÁNÍ	6	2,99%	3	1,52%	9	2,26%
ODBORNÉ VZDĚLÁNÍ S VÝUČNÍM LISTEM	16	7,96%	20	10,15%	36	9,05%
ÚPLNÉ STŘEDNÍ VZDĚLÁNÍ S MATURITOU	43	21,39%	63	31,98%	106	26,63%
VYŠŠÍ ODBORNÉ	2	1,00%	0	0,00%	2	0,50%
BAKALÁŘSKÉ VZDĚLÁNÍ	63	31,34%	51	25,89%	114	28,64%
VYSOKOŠKOLSKÉ VZDĚLÁNÍ	57	28,36%	55	27,92%	112	28,14%
VYSOKOŠKOLSKÉ DOKTORSKÉ VZDĚLÁNÍ	14	6,97%	5	2,54%	19	4,77%
CELKEM	201	100%	197	100%	398	100%

4. V jakém kraji žijete?	ČESKÁ REPUBLIKA		UKRAJINA		CELKEM	
HLAVNÍ MĚSTO PRAHA	32	15,92%	83	42,13%	115	28,89%
STŘEDOČESKÝ KRAJ	120	59,70%	54	27,41%	174	43,72%
JIHOČESKÝ KRAJ	17	8,46%	17	8,63%	34	8,54%
PLZEŇSKÝ KRAJ	7	3,48%	11	5,58%	18	4,52%
KARLOVARSKÝ KRAJ	0	0,00%	20	10,15%	20	5,03%
ÚSTECKÝ KRAJ	2	1,00%	0	0,00%	2	0,50%
LIBERECKÝ KRAJ	4	1,99%	0	0,00%	4	1,01%
KRÁLOVÉHRADECKÝ KRAJ	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
PARDUBICKÝ KRAJ	2	1,00%	4	2,03%	6	1,51%
KRAJ VYSOČINA	4	1,99%	8	4,06%	12	3,02%
JIHOMORAVSKÝ KRAJ	9	4,48%	0	0,00%	9	2,26%
OLOMOUCKÝ KRAJ	2	1,00%	0	0,00%	2	0,50%
MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ	2	1,00%	0	0,00%	2	0,50%
ZLÍNSKÝ KRAJ	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
CELKEM	201	100,00%	197	100,00%	398	100,00%

5. JAKÉ JE VAŠE POVOLÁNÍ	ČESKÁ REPUBLIKA		ČESKÁ REPUBLIKA		UKRAJINA		UKRAJINA		CELKEM	
	MUŽ	ŽENA	MUŽ	ŽENA	MUŽ	ŽENA	MUŽ	ŽENA		
DĚLNÍK	18	29,51%	4	2,86%	50	30,30%	0	0,00%	72	18,09%
ADMINISTRATIVA	8	13,11%	57	40,71%	13	7,88%	0	0,00%	78	19,60%
PRODAVAČKA	0	0,00%	30	21,43%	25	15,15%	16	50,00%	71	17,84%
STUDENT/KA	13	21,31%	23	16,43%	26	15,76%	5	15,63%	67	16,83%
OSVČ	22	36,07%	8	5,71%	40	24,24%	7	21,88%	77	19,35%
NEZAMĚSTNANÝ	0	0,00%	18	12,86%	11	6,67%	4	12,50%	33	8,29%
CELKEM	61	100,00%	140	100,00%	165	100,00%	32	100,00%	398	100,00%

6. Jaké volnočasové aktivity máte?	UKRAJINA	
KULTURA	12	6,09%
SPOLKY	4	2,03%
HOSPODA	45	22,84%
SLEDOVÁNÍ TV	88	44,67%
NEMÁM VOLNÝ ČAS	7	3,55%
ČETBA	13	6,60%
VAŘENÍ	28	14,21%
CELKEM	197	100,00%

7. Myslíte si, že se v ČR zvýšil počet cizinců za posledních 10 let?	ČESKÁ REPUBLIKA		UKRAJINA		CELKEM	
ROZHODNĚ ANO	138	68,66%	167	84,77%	305	76,63%
SPÍŠE ANO	55	27,36%	13	6,60%	68	17,09%
SPÍŠE NE	8	3,98%	17	8,63%	25	6,28%
ROZHODNĚ NE	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
CELKEM	201	100%	197	100%	398	100%

8. Máte obavy z velké míry přílivu cizinců na území ČR?	ČESKÁ REPUBLIKA		UKRAJINA		CELKEM	
ROZHODNĚ ANO	48	23,88%	56	28,43%	104	26,13%
SPÍŠE ANO	88	43,78%	90	45,69%	178	44,72%
SPÍŠE NE	50	24,88%	38	19,29%	88	22,11%
ROZHODNĚ NE	15	7,46%	13	6,60%	28	7,04%
CELKEM	201	100%	197	100%	398	100%

9. Jak si myslíte, že česká společnost přijímá cizince?	ČESKÁ REPUBLIKA		UKRAJINA		CELKEM	
ROZHODNĚ Kladně	13	6,47%	48	24,37%	61	15,33%
SPÍŠE Kladně	24	11,94%	25	12,69%	49	12,31%
NEUTRÁLNĚ	59	29,35%	86	43,65%	145	36,43%
SPÍŠE Záporně	99	49,25%	38	19,29%	137	34,42%
ROZHODNĚ Záporně	6	2,99%	0	0,00%	6	1,51%
CELKEM	201	100%	197	100%	398	100%

9. Jak Vy osobně přijímáte cizince žijící na našem území?	ČESKÁ REPUBLIKA	
ROZHODNĚ Kladně	10	4,98%
SPÍŠE Kladně	54	26,87%
NEUTRÁLNĚ	92	45,77%
SPÍŠE Záporně	37	18,41%
ROZHODNĚ Záporně	8	3,98%
CELKEM	201	100%

10. Jak dlouho pobýváte na území ČR?	UKRAJINA		UKRAJINA		CELKEM	
	MŮŽ		ŽENA			
>5 let	37	22,42%	8	25,00%	45	22,84%
5 až 10 let	45	27,27%	20	62,50%	65	32,99%
10< let	83	50,30%	4	12,50%	87	44,16%
CELKEM	165	100%	32	100%	197	100%

11. Jsou podle Vás cizinci v České republice diskriminováni?	ČESKÁ REPUBLIKA		UKRAJINA		CELKEM	
	ROZHODNĚ ANO	8	3,98%	20	10,15%	28
SPÍŠE ANO	64	31,84%	56	28,43%	120	30,15%
SPÍŠE NE	94	46,77%	86	43,65%	180	45,23%
ROZHODNĚ NE	35	17,41%	35	17,77%	70	17,59%
CELKEM	201	100%	197	100%	398	100%

12. Setkali jste se někdy s rasovou diskriminací vůči cizinci?	ČESKÁ REPUBLIKA		UKRAJINA		CELKEM	
	ROZHODNĚ ANO	39	19,40%	30	15,23%	69
SPÍŠE ANO	45	22,39%	42	21,32%	87	21,86%
SPÍŠE NE	80	39,80%	99	50,25%	179	44,97%
ROZHODNĚ NE	37	18,41%	26	13,20%	63	15,83%
CELKEM	201	100%	197	100%	398	100%

13. Ztotožňujete se s názory na rasovou diskriminaci?	ČESKÁ REPUBLIKA	
	ROZHODNĚ ANO	7
SPÍŠE ANO	19	9,45%
NEUTRÁLNĚ	73	36,32%
SPÍŠE NE	40	19,90%
ROZHODNĚ NE	62	30,85%
CELKEM	201	100%

14. Vadí Vám přítomnost ukrajinské menšiny na území České republiky?	ČESKÁ REPUBLIKA	
ROZHODNĚ ANO	16	7,96%
SPÍŠE ANO	49	24,38%
SPÍŠE NE	95	47,26%
ROZHODNĚ NE	41	20,40%
CELKEM	201	100%

15. Je podle Vás na první pohled znatelné, že protijdoucím je Ukrajinec?	ČESKÁ REPUBLIKA	
ROZHODNĚ ANO	19	9,45%
SPÍŠE ANO	79	39,30%
SPÍŠE NE	73	36,32%
ROZHODNĚ NE	30	14,93%
CELKEM	201	100%

16. Jaká je podle Vás nejčastější příčina migrace Ukrajinců do České republiky?	ČESKÁ REPUBLIKA		UKRAJINA		CELKEM	
SOCIÁLNÍ SITUACE	99	19,92%	89	17,28%	188	18,58%
EKONOMICKÁ SITUACE	163	32,80%	156	30,29%	319	31,52%
POZNÁNÍ NOVÉ ZEMĚ	0	0,00%	3	0,58%	3	0,30%
PRACOVNÍ PŘÍLEŽITOSTI	159	31,99%	147	28,54%	306	30,24%
STUDIUM	18	3,62%	40	7,77%	58	5,73%
POLITICKÉ DŮVODY	53	10,66%	80	15,53%	133	13,14%
JINÉ	5	1,01%	0	0,00%	5	0,49%
CELKEM	497	100,00%	515	100,00%	1012	100,00%

17. Domníváte se, že ukrajinští migranti přebírají práci českým občanům?	ČESKÁ REPUBLIKA	
ROZHODNĚ ANO	17	8,46%
SPÍŠE ANO	59	29,35%
SPÍŠE NE	112	55,72%
ROZHODNĚ NE	13	6,47%
CELKEM	201	100%

18. Myslíte si, že jsou čeští občané ochotni vykonávat stejnou práci jako cizinci?	ČESKÁ REPUBLIKA	
ROZHODNĚ ANO	8	3,98%
SPÍŠE ANO	40	19,90%
SPÍŠE NE	126	62,69%
ROZHODNĚ NE	27	13,43%
CELKEM	201	100%

19. Myslíte si, že se ukrajinská menšina snaží přizpůsobit občanům majoritní společnosti?	ČESKÁ REPUBLIKA		UKRAJINA		CELKEM	
ROZHODNĚ ANO	9	4,48%	26	13,20%	35	8,79%
SPÍŠE ANO	118	58,71%	89	45,18%	207	52,01%
SPÍŠE NE	69	34,33%	73	37,06%	142	35,68%
ROZHODNĚ NE	5	2,49%	9	4,57%	14	3,52%
CELKEM	201	100%	197	100%	398	100%

20. Myslíte si, že se občané majoritní společnosti snaží pomáhat ukrajinské menšině?	ČESKÁ REPUBLIKA		UKRAJINA		CELKEM	
ROZHODNĚ ANO	2	1,00%	23	11,68%	25	6,28%
SPÍŠE ANO	57	28,36%	57	28,93%	114	28,64%
SPÍŠE NE	126	62,69%	102	51,78%	228	57,29%
ROZHODNĚ NE	16	7,96%	15	7,61%	31	7,79%
CELKEM	201	100%	197	100%	398	100%

21. Je podle Vás důležité zlepšovat vztahy mezi majoritní skupinou obyvatel a Ukrajinci?	ČESKÁ REPUBLIKA		UKRAJINA		CELKEM	
ROZHODNĚ ANO	47	23,38%	97	49,24%	144	36,18%
SPÍŠE ANO	101	50,25%	45	22,84%	146	36,68%
SPÍŠE NE	47	23,38%	43	21,83%	90	22,61%
ROZHODNĚ NE	6	2,99%	12	6,09%	18	4,52%
CELKEM	201	100%	197	100%	398	100%

22. Je podle Vás přijatelné, aby občan České republiky měl za partnera/ku ukrajince/ku?	ČESKÁ REPUBLIKA		UKRAJINA		CELKEM	
ROZHODNĚ ANO	121	60,20%	38	19,29%	159	39,95%
SPÍŠE ANO	62	30,85%	52	26,40%	114	28,64%
SPÍŠE NE	13	6,47%	84	42,64%	97	24,37%
ROZHODNĚ NE	5	2,49%	23	11,68%	28	7,04%
CELKEM	201	100%	197	100%	398	100%

23. Kdyby Váš spolupracovník byl Ukrajinec/Čech, vadilo by Vám to?	ČESKÁ REPUBLIKA		UKRAJINA		CELKEM	
ROZHODNĚ ANO	7	3,48%	3	1,52%	10	2,51%
SPÍŠE ANO	12	5,97%	12	6,09%	24	6,03%
SPÍŠE NE	75	37,31%	35	17,77%	110	27,64%
ROZHODNĚ NE	107	53,23%	147	74,62%	254	63,82%
CELKEM	201	100%	197	100%	398	100%

24. Máte přátele mezi Ukrajinci/Čechy?	ČESKÁ REPUBLIKA		UKRAJINA		CELKEM	
ANO	69	34,33%	33	16,75%	102	25,63%
NE	132	65,67%	164	83,25%	296	74,37%
CELKEM	201	100%	197	100%	398	100%

24-b. Bylo pro Vás těžké navázat s nimi přátelství?	ČESKÁ REPUBLIKA		UKRAJINA		CELKEM	
ANO	1	1,45%	5	15,15%	6	5,88%
NE	68	98,55%	28	84,85%	96	94,12%
CELKEM	69	100%	33	100%	102	100%

25. Znáte Ukrajinskou/Českou historii?	ČESKÁ REPUBLIKA		UKRAJINA		CELKEM	
ANO	59	29,35%	37	18,78%	96	24,12%
NE	142	70,65%	160	81,22%	302	75,88%
CELKEM	201	100%	197	100%	398	100%

26. Jaké je hlavní město Ukrajiny/České republiky?	ČESKÁ REPUBLIKA		UKRAJINA		CELKEM	
ODĚSA/PRAHA	1	0,50%	186	94,42%	187	46,98%
KIROVOHRAD/BRNO	2	1,00%	11	5,58%	13	3,27%
KYJEV/PŘÍBRAM	198	98,51%	0	0,00%	198	49,75%
CELKEM	201	100%	197	100%	398	100%

27. V jakém roce se Ukrajina oddělila od SSSR?/V jakém roce vznikla Česká republika?	ČESKÁ REPUBLIKA		UKRAJINA		CELKEM	
1991/1991	131	65,17%	52	26,40%	183	45,98%
1994/1992	53	26,37%	56	28,43%	109	27,39%
1996/1993	17	8,46%	89	45,18%	106	26,63%
CELKEM	201	100%	197	100%	398	100%

28. Jaké náboženství převládá na Ukrajině/ v České republice?	ČESKÁ REPUBLIKA		UKRAJINA		CELKEM	
Pravoslavné křesťanství	185	92,04%	32	16,24%	217	54,52%
Řeckokatolické křesťanství	11	5,47%	9	4,57%	20	5,03%
Římští katolíci/Ateismus	5	2,49%	156	79,19%	161	40,45%
CELKEM	201	100%	197	100%	398	100%

29. Na jaké dny připadají vánoční svátky na Ukrajině/ v České republice?	ČESKÁ REPUBLIKA		UKRAJINA		CELKEM	
24.12. - 25.12.	36	17,91%	182	92,39%	218	54,77%
1.1 - 2.1.	20	9,95%	3	1,52%	23	5,78%
6.1. - 7.1.	145	72,14%	12	6,09%	157	39,45%
CELKEM	201	100%	197	100%	398	100%
30. Jaká je národní měna na Ukrajině/ v České republice?	ČESKÁ REPUBLIKA		UKRAJINA		CELKEM	
RUBL/KORUNA	35	17,41%	172	87,31%	207	52,01%
HRYVNA/EURO	165	82,09%	24	12,18%	189	47,49%
SUM/ZLOTÝ	1	0,50%	1	0,51%	2	0,50%
CELKEM	201	100%	197	100%	398	100%

31. Kolik států sousedí s Ukrajinou/ s Českou republikou?	ČESKÁ REPUBLIKA		UKRAJINA		CELKEM	
7/4	146	72,64%	107	54,31%	253	63,57%
8/5	53	26,37%	56	28,43%	109	27,39%
9/6	2	1,00%	34	17,26%	36	9,05%
CELKEM	201	100%	197	100%	398	100%

32. Jaké moře je nejbliže Ukrajině?/Jaké moře má Česká republika?	ČESKÁ REPUBLIKA		UKRAJINA		CELKEM	
KASPICKÉ MOŘE/JADRANSKÉ MOŘE	9	4,48%	3	1,52%	12	3,02%
ČERNÉ MOŘE/KASPICKÉ MOŘE	171	85,07%	5	2,54%	176	44,22%
BALTSKÉ MOŘE/ŽÁDNÉ	21	10,45%	189	95,94%	210	52,76%
CELKEM	201	100%	197	100%	398	100%

34. Znáte pojem xenofobie?	ČESKÁ REPUBLIKA	
ANO	183	91,04%
NE	18	8,96%
CELKEM	201	100%

34. b. Pokud jste v předchozí odpovědi zaškrtnuli ANO, vyberte správné tvrzení.	ČESKÁ REPUBLIKA	
Xenofobie vyjadřuje strach z toho, kdo přichází z ciziny a stojí mimo sociální útvar.	120	65,57%
Xenofobie je ideologie, která představuje soubor koncepcí vycházející ze strachu z cizího.	46	25,14%
Xenofobie vyjadřuje sociální odlišnost, v níž jsou popřeny morální zásady rovnosti.	17	9,29%
CELKEM	183	100%

35. Znáte pojem rasová diskriminace?	ČESKÁ REPUBLIKA	
ANO	197	98,01%
NE	4	1,99%
CELKEM	201	100%

35. b. Pokud jste v předchozí odpovědi zaškrtnuli ANO, vyberte správné tvrzení.	ČESKÁ REPUBLIKA	
Rasová diskriminace vyjadřuje strach z toho, kdo přichází z ciziny a stojí mimo sociální útvar.	7	3,55%
Rasová diskriminace je ideologie, která představuje soubor koncepcí vycházející ze strachu z cizího prostředí.	10	5,08%
Rasová diskriminace vyjadřuje sociální odlišnost, v níž jsou popřeny morální zásady rovnosti a stejného zacházení.	180	91,37%
CELKEM	197	100%

36. Znáte pojem rasismus?	ČESKÁ REPUBLIKA	
ANO	200	99,50%
NE	1	0,50%
CELKEM	201	100%

36. b. Pokud jste v předchozí odpovědi zaškrtnli ANO, vyberte správné tvrzení.	ČESKÁ REPUBLIKA	
Rasová diskriminace vyjadřuje strach z toho, kdo přichází z ciziny a stojí mimo sociální útvar.	9	4,50%
Rasová diskriminace je ideologie, která představuje soubor koncepcí vycházející ze strachu z cizího prostředí.	106	53,00%
Rasová diskriminace vyjadřuje sociální odlišnost, v níž jsou popřeny morální zásady rovnosti a stejného zacházení.	85	42,50%
CELKEM	200	100%

37. Víte po kolika letech má cizinec možnost získat trvalý pobyt na území České republiky?	ČESKÁ REPUBLIKA	
ANO	95	47,26%
NE	106	52,74%
CELKEM	201	100%

37. b. Pokud jste v předchozí otázce zaškrtnli ANO, tak zaškrtněte po jaké době.	ČESKÁ REPUBLIKA	
2	6	6,32%
5	64	67,37%
10	22	23,16%
15	1	1,05%
20	2	2,11%
CELKEM	95	100%

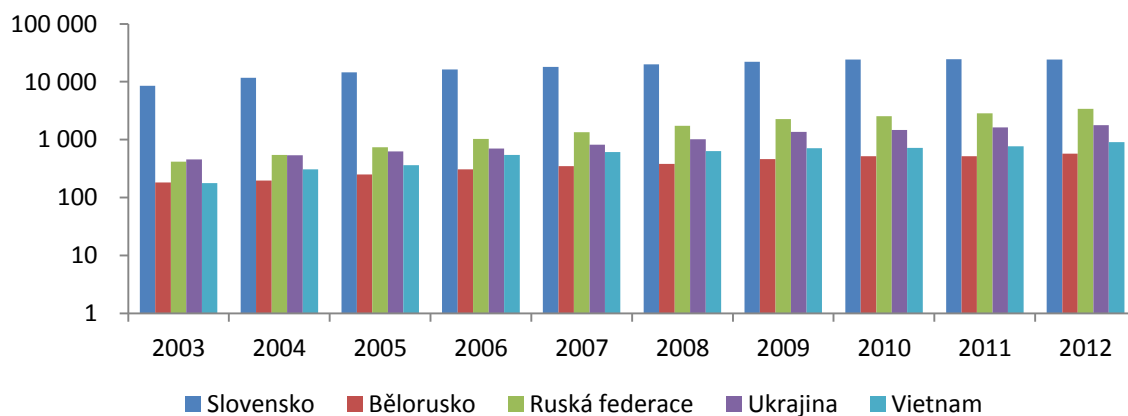
38. Myslíte si, že je dobré, aby vrcholem integračního procesu cizince, bylo získání českého státního občanství?	ČESKÁ REPUBLIKA	
ROZHODNĚ ANO	33	16,42%
SPÍŠE ANO	81	40,30%
SPÍŠE NE	60	29,85%
ROZHODNĚ NE	27	13,43%
CELKEM	201	100%

39. Bylo by pro Českou republiku lepší, aby omezila vydávání trvalých pobytů cizincům?	ČESKÁ REPUBLIKA	
ROZHODNĚ ANO	41	20,40%
SPÍŠE ANO	85	42,29%
SPÍŠE NE	69	34,33%
ROZHODNĚ NE	6	2,99%
CELKEM	201	100%

40. Спасибо за заполнение анкеты.	ČESKÁ REPUBLIKA	
DOKÁŽI TEXT PŘELOŽIT	107	53,23%
DOKÁŽI TEXT ČÁSTEČNĚ PŘELOŽIT	21	10,45%
NEDOKÁŽI TEXT PŘELOŽIT	73	36,32%
CELKEM	201	100%

Příloha č. 11. – Nejpočetnějších národnostních menšin studujících na VŠ

Státní občanství	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
	celkem <i>Total</i>	celkem <i>Total</i>	celkem <i>Total</i>	celkem <i>Total</i>	celkem <i>Total</i>	celkem <i>Total</i>	celkem <i>Total</i>	celkem <i>Total</i>	celkem <i>Total</i>	celkem <i>Total</i>
Počet studentů	13 080	17 086	20 882	23 879	27 059	30 146	34 472	37 557	38 820	39 696
Slovensko	8 466	11 636	14 447	16 240	18 100	19 869	22 234	24 335	24 559	24 058
Bělorusko	183	197	249	308	348	382	462	518	520	570
Ruská federace	417	543	740	1 031	1 340	1 727	2 256	2 549	2 858	3 408
Ukrajina	458	535	627	704	821	1 020	1 368	1 466	1 636	1 782
Vietnam	178	305	363	545	608	632	713	724	766	903
Slovensko	64,72	68,10	69,18	68,01	66,89	65,91	64,50	64,79	63,26	60,61
Bělorusko	1,40	1,15	1,19	1,29	1,29	1,27	1,34	1,38	1,34	1,44
Ruská federace	3,19	3,18	3,54	4,32	4,95	5,73	6,54	6,79	7,36	8,59
Ukrajina	3,50	3,13	3,00	2,95	3,03	3,38	3,97	3,90	4,21	4,49
Vietnam	1,36	1,79	1,74	2,28	2,25	2,10	2,07	1,93	1,97	2,27

Zdroj: Český statistický úřad [20]

Příloha č. 12. – Sympatičnost národností dle českého náhledu

	Běloruská		Česká		Maďarská		Německá		Polská		Rakouská		Romská		Ruská		Slovenská		Vietnamská	
Nesympatická	13	6,47%	21	10,45%	7	3,48%	24	11,94%	13	6,47%	16	7,96%	93	46,27%	37	18,41%	19	9,45%	30	14,93%
Méně sympatická	61	30,35%	8	3,98%	45	22,39%	45	22,39%	38	18,91%	32	15,92%	31	15,42%	51	25,37%	13	6,47%	33	16,42%
Průměrná	85	42,29%	20	9,95%	82	40,80%	60	29,85%	93	46,27%	67	33,33%	39	19,40%	59	29,35%	49	24,38%	86	42,79%
Více sympatická	22	10,95%	42	20,90%	45	22,39%	44	21,89%	34	16,92%	55	27,36%	7	3,48%	32	15,92%	64	31,84%	32	15,92%
Sympatičtější	20	9,95%	110	54,73%	22	10,95%	28	13,93%	23	11,44%	31	15,42%	31	15,42%	22	10,95%	56	27,86%	20	9,95%
Celkem	201	100,00%	201	100,00%	201	100,00%	201	100,00%	201	100,00%	201	100,00%	201	100,00%	201	100,00%	201	100,00%	201	100,00%

Zdroj: dotazníkové šetření

Příloha č. 13. – Sympatičnost národností dle ukrajinského náhledu

	Běloruská		Česká		Maďarská		Německá		Polská		Rakouská		Romská		Ruská		Slovenská		Vietnamská	
Nesympatická	12	6,09%	16	8,12%	12	6,09%	17	8,63%	23	11,68%	14	7,11%	87	44,16%	29	14,72%	17	8,63%	25	12,69%
Méně sympatická	52	26,40%	22	11,17%	46	23,35%	36	18,27%	27	13,71%	27	13,71%	31	15,74%	42	21,32%	15	7,61%	34	17,26%
Průměrná	57	28,93%	29	14,72%	68	34,52%	72	36,55%	75	38,07%	80	40,61%	43	21,83%	44	22,34%	38	19,29%	96	48,73%
Více sympatická	54	27,41%	59	29,95%	52	26,40%	41	20,81%	42	21,32%	50	25,38%	24	12,18%	56	28,43%	58	29,44%	28	14,21%
Sympatičtější	22	11,17%	71	36,04%	19	9,64%	31	15,74%	30	15,23%	26	13,20%	12	6,09%	26	13,20%	69	35,03%	14	7,11%
Celkem	197	100,00%	197	100,00%	197	100,00%	197	100,00%	197	100,00%	197	100,00%	197	100,00%	197	100,00%	197	100,00%	197	100,00%

Zdroj: dotazníkové šetření

Příloha č. 14. – Ukrajínští cizinci hlášení na Úřadu práce České republiky a OSVČ

Rok	Evidování na ÚP	OSVČ
1998	19255	-
1999	16646	-
2000	15753	-
2001	17473	21590
2002	19958	19047
2003	22489	18752
2004	22399	19486
2005	40060	21135
2006	46155	21325
2007	61592	21927
2008	81072	21213
2009	57478	26223
2010	42139	29739
2011	35250	33700

Zdroj: Český statistický úřad [21]